

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

7. zasedání zastupitelstva města dne: 4. 9. 2014

Bod pořadu jednání:

Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 - 2020

Zpracoval: Ing. Pavlína Tvrdíková, Ph.D.
odbor, oddělení: odbor strategického rozvoje a dotací, oddělení rozvojové koncepce
telefon: 48 524 3580

Schválil: vedoucí oddělení Ing. Dana Štefanová
vedoucí odboru Ing. Michal Vereščík

Projednáno: v radě města na jejím 13. zasedání dne 22.7.2014

Poznámka:

Předkládá: *Mgr. Martina Rosenbergová, v.r.*
primátorka statutárního města Liberec

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města po projednání

s c h v a l u j e

předloženou Aktualizaci strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020.

Důvodová zpráva

Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020 je základním rozvojovým dokumentem města, který určuje, jak by se mělo město rozvíjet v následujících letech. V současné době je platná Strategie rozvoje statutárního města Liberec 2007 – 2020, která byla schválena usnesením ZM č. 201/07 ze dne 13. prosince 2007. Aktualizace strategického plánu byla schválena usnesením ZM č. 20/2013 ze dne 31. ledna 2013. Rada města projednala Aktualizaci strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020 na svém 13. zasedání dne 22. července 2014.

Potřeba aktualizace byla identifikována kvůli nastalým změnám ve městě a jeho okolí a také v souvislosti se snahou odstranit nedostatky Strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020. Pořizovatelem Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020 je statutární město Liberec, hlavním zpracovatelem je odbor strategického rozvoje a dotací, který materiál zpracovával v součinnosti se zástupci relevantních odborů MML, externími odborníky i laickou veřejností.

Aktualizovaná strategie bude implementována prostřednictvím akčních plánů schvalovaných na jeden nebo dva roky, ve kterých budou cíle a opatření ze strategie promítnuty do podoby konkrétních projektů, ve kterých se budou odrážet priority města a jeho finanční možnosti. Tyto projekty budou financovány z rozpočtu města, z fondů EU, národních zdrojů, i soukromých prostředků v případě, kdy garantem projektu bude soukromý subjekt. V tuto chvíli je připraven návrh akčního plánu na rok 2015, který byl projednán na 13. zasedání rady města dne 22. července 2014, a jehož finální podoba bude předložena k projednání radě města po schválení rozpočtu města.

Veškeré informace týkající se procesu tvorby koncepce, analytické, návrhové a implementační části jsou dostupné v příloze.

Přílohy:

Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020 (elektronicky na CD)

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

Odbor strategického rozvoje a dotací

AKTUALIZACE STRATEGIE ROZVOJE STATUTÁRNÍHO MĚSTA LIBEREC 2014 – 2020

Materiál k projednání v zastupitelstvu města dne 4.9.2014

10.7.2014

Obsah

1. Východiska pro zpracování Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 - 2020	3
Úvod.....	3
1.1 Proces Aktualizace Strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 - 2020.....	4
1.1.1 Organizační struktura projektu.....	6
1.1.2 Zapojení veřejnosti do projektu.....	10
1.1.3 Propagace projektu a informování veřejnosti.....	12
1.2 Nadřazené strategie.....	17
1.3 Vyhodnocení Strategie rozvoje statutárního města Liberec 2007–2020.....	28
1.3.1 Návrhová část Strategie rozvoje SML 2007 – 2020	28
1.3.2 Hodnocení strategických cílů dle indikátorů nastavených v roce 2007	30
1.3.3 Hodnocení čerpání dotací na implementaci Strategie rozvoje SML 2007 - 2020... ..	32
2. Analytická část.....	34
2.1 Socio-ekonomická analýza.....	34
2.1.1 Základní geografické a správní údaje města	34
2.1.2 Demografický vývoj.....	35
2.1.3 Bydlení	37
2.1.4 Občanská vybavenost a společnost	38
2.1.5 Ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce	39
2.1.6 Technická infrastruktura, dopravní obslužnost a dostupnost	40
2.1.6.1 Technická infrastruktura	40
2.1.6.2 Dopravní obslužnost a mobilita.....	42
2.1.7 Veřejná správa, krizové řízení, bezpečnost, hospodaření města	45
2.1.8 Životní prostředí, veřejná zeleň a veřejná prostranství	48
2.1.9 Cestovní ruch.....	51
2.2 Problémová analýza	52
2.2.1 Demografické údaje	52
2.2.2 Bydlení	53
2.2.3 Občanská vybavenost a společnost	54
2.2.4 Ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce	55
2.2.5 Technická infrastruktura, dopravní obslužnost a dostupnost	56

2.2.5.1	Technická infrastruktura	56
2.1.5.2	Dopravní obslužnost a dostupnost.....	57
2.2.6	Veřejná správa, krizové řízení, bezpečnost, hospodaření města	59
2.2.7	Životní prostředí, veřejná zeleň a veřejná prostranství	60
2.2.8	Cestovní ruch.....	61
3.	SWOT analýza.....	62
3.1	Demografické údaje a bydlení.....	62
3.3	Občanská vybavenost a společnost	64
3.4	Ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce.....	66
3.5	Technická infrastruktura a doprava	68
3.6	Veřejná správa a finanční analýza	70
3.7	Životní prostředí.....	72
3.8	Cestovní ruch	74
4.	Návrhová část	76
4.1	Vize, globální a strategické cíle	76
5.	Implementace strategického plánu	105
5.1	Proces implementace Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 - 2020.....	105
5.2	Matice opatření.....	108
5.3	Zdroje realizace strategie	115
5.3.1	Nadnárodní zdroje	115
5.3.2	Národní úroveň.....	117
5.3.3	Krajská úroveň	122
5.3.4	Nadace.....	123
5.4	Sektorové strategie	124
5.5	Indikátory měřitelnosti strategického plánu	125
5.6	Analýza vazeb	135
	Základní pojmy	140
	Seznam zkratk	142

1. Východiska pro zpracování Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 - 2020

Úvod

Aktualizace Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2014 – 2020 je základním rozvojovým dokumentem města, který určuje, jak by se mělo město rozvíjet v následujících letech. Vychází z hodnocení potřeb a potenciálu města a jeho cílem je, aby byl Liberec atraktivnějším městem pro život všech občanů včetně fungování podnikatelských i neziskových subjektů. Tento dokument je rovněž rámcem pro tvorbu integrovaného plánu rozvoje území a podkladem pro čerpání dotačních prostředků. Jde o strategii místní s celospolečenským dopadem. Implementovaná strategie bude mít v určité míře vliv na všechny občany a aktéry rozvoje města, na subjekty do města z různých důvodů příjíždějících, a na bezprostřední okolí města.

Pořizovatelem Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020 je Statutární město Liberec, hlavním zpracovatelem je odbor strategického rozvoje a dotací, který materiál zpracovával v součinnosti se zástupci relevantních odborů MML, externími odborníky i laickou veřejností.

Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020 navazuje na Strategii rozvoje statutárního města Liberec 2007 – 2020, která byla schválena usnesením ZM č. 201/07 ze dne 13. prosince 2007. O aktualizaci strategie rozvoje města rozhodlo Zastupitelstvo města 31. ledna 2013 usnesením č. 20/2013. Potřeba aktualizace byla identifikována kvůli nastalým změnám ve městě a jeho okolí v posledních letech a v souvislosti se snahou odstranit určité nedostatky, které se objevily v předchozí verzi strategie. Od doby poslední aktualizace strategického plánu města v roce 2007 došlo ke změnám interního i externího prostředí města, je zpracováván nový územní plán města, začíná nové programovací období Evropské unie.

Kromě zastaralosti současná strategie vykazuje určité kvalitativní nedostatky. Ve strategii z roku 2007 byly špatně nastaveny indikátory měřitelnosti a problémové bylo nepropojení s rozpočtovým výhledem a rozpočtem, dále to byla chybějící organizační struktura na magistrátu pro implementaci strategie, neprovádění monitoringu, špatná komunikace s veřejností v průběhu celého procesu tvorby a implementace strategie, nízká úroveň spolupráce s krajem, slabá analytická část a chybějící prognózy budoucích trendů. Rovněž dosud nebyl plně využíván potenciál, který město má, nebyly vytvářeny akční plány rozvoje pro střednědobý horizont (max. 2 roky), které by se aktualizovaly současně s rozpočtem města. Vedle toho chybělo trvalé odhodlání zavést strategii do praxe na straně politického vedení i zaměstnanců úřadu. Tyto nedostatky si klade za cíl aktualizovaná strategie odstranit, především na základě zkušeností s předešlou verzí, respektováním Metodiky přípravy veřejných strategií, kvalitního přípravného týmu z řad pracovníků magistrátu i externích odborníků a maximálním zapojení veřejnosti.

Aktualizovaná strategie bude implementována prostřednictvím akčních plánů schvalovaných na jeden nebo dva roky, ve kterých budou cíle a opatření ze strategie promítnuty do podoby

konkrétních projektů, ve kterých se budou odrážet priority města a jeho finanční možnosti. Tyto projekty budou financovány z rozpočtu města, z fondů EU, národních zdrojů, i soukromých prostředků v případě, kdy garantem projektu bude soukromý subjekt.

1.1 Proces Aktualizace Strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 - 2020

V květnu roku 2012 byla zahájena iniciační fáze projektu, kdy byla ověřována potřeba aktualizace strategie rozvoje města prostřednictvím realizace tzv. kulatého stolu s odborníky. V průběhu května a června 2012 probíhala anketa pro veřejnost a monitoring plnění strategie za období 2008 – 2011, byl realizován benchmarking měst z hlediska čerpání fondů z evropských dotací a využívání strategických dokumentů pro rozvoj města. V prosinci roku 2012 se uskutečnila veřejná beseda.

Zahájení projektu Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020 bylo schváleno na zasedání zastupitelstva města v lednu 2013. Na to navázala analytická část tvorby strategie, jejímž cílem bylo zmapovat stávající situaci ve městě, a to na základě vypracování odborných analýz a získání názoru veřejnosti. Byly vypracovány odborné analýzy na tato rozvojová témata: občanská vybavenost a společnost, demografická analýza, technická infrastruktura, doprava, životní prostředí, veřejná zeleň a veřejný prostor, ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce, veřejná správa, krizové řízení, bezpečnost, hospodaření města a finanční analýza, cestovní ruch. Současně probíhala komunikace s veřejností s cílem získat názory občanů a hlavních aktérů rozvoje ve městě na priority rozvoje, největší problémy města, atd. Byla spuštěna anketa „Námět na zkvalitnění života v Liberci“, kde bylo celkem získáno 304 námětů. Výsledky této ankety budou sloužit především pro doplnění zásobníku možných aktivit/projektů. Dále proběhlo dotazníkové šetření veřejnosti, dotazník byl poměrně obsáhlý a umožnil vyhodnotit vztah občanů k městu, dopravu, bezpečnost ve městě, životní prostředí a čistotu veřejných prostor, obecně život ve městě, názory na další rozvoj města, práci radnice a zapojení občanů do veřejného dění. Celkem bylo odesláno 795 dotazníků. V květnu proběhla setkání s veřejností, konkrétně beseda s podnikateli, nestátními neziskovými organizacemi, Parlamentem mladých a následně jedno setkání pro širokou veřejnost. Na začátku října se ještě uskutečnilo setkání s Radou starších. Účastníci se vyjadřovali k tomu, jaké možnosti rozvoje města jsou pro ně prioritní, v čem spatřují největší problémy, rizika a naopak příležitosti, navrhovali konkrétní opatření a aktivity.

Po ukončení analytické části měl výstup z výše uvedených aktivit k dispozici Projektový tým strategie a Komise pro rozvoj a strategické plánování, která na jejich základě 15. července 2013 revidovala vizi, globální a strategické cíle a doporučila tyto v novém znění. Současně doporučila vytvoření deseti pracovních skupin, které následně pracovaly na návrhové části strategie, která je představena níže. Pracovní skupiny byly obsazeny odbornou i laickou veřejností, působili v nich odborníci z městských společností a organizací, magistrátu města, soukromých podniků, vědecko-výzkumných institucí, nestátních neziskových organizací, institucí státní správy, vzdělávacích, kulturních, sportovních, volnočasových organizací, občané a další. Jednání pracovních skupin se rovněž účastnili náměstci primátorky a tajemník magistrátu města. Celkem ve skupinách pracovalo 147 osob. Cílem prvního setkání bylo definovat specifické cíle, na druhém setkání pracovní skupiny ke každému specifickému cíli navrhovaly opatření a na třetí schůzce ke každému opatření definovaly konkrétní aktivity.

Odbor strategického rozvoje a dotací následně výstupy pracovních skupin zpracoval do kompletní návrhové části strategie rozvoje SML. Tato byla předložena k připomínkování vedení

města, vedoucím odborů, tajemníkovi magistrátu. V listopadu proběhla veřejná představení dokumentu. Návrhová část byla jako kompletní materiál představena všem pracovním skupinám, uskutečnila se dvě setkání pro širokou veřejnost, dále představení tzv. hlavním aktérům rozvoje a představení městem založeným a zřízeným organizacím. Připomínkovat návrhovou část strategie mohla široká veřejnost, odeslána byla komisím rady a výborům zastupitelstva města, politickým klubům. Připomínkovat materiál bylo možné do 10. prosince 2013. Následně byl materiál předán Agentuře regionálního rozvoje, spol. s r.o. k oponentnímu posouzení. V průběhu ledna proběhla poslední setkání s vybranými aktéry nad upraveným materiálem.

Následně byl materiál předán pro potřeby posouzení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, které je v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí ve znění pozdějších předpisů, povinné. Firma AF-CITYPLAN s.r.o., vítěz výběrového řízení, zpracovala Oznámení koncepce, na základě kterého byl Krajský úřad Libereckého kraje 30. dubna 2014 požádán o zahájení zjišťovacího řízení. Koncepci Krajský úřad zveřejnil dne 16. května a následně bylo možné se k ní do 6. června vyjadřovat. Dne 23. června 2014 byl vydán závěr zjišťovacího řízení s výsledkem, že Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 - 2020 nebude dále posuzována podle zákona. Bylo odůvodněno, že se u koncepce nepředpokládá žádný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví takový, který by odůvodňoval potřebu dalšího posuzování.

Současně byla zahájena příprava akčního plánu, jehož návrh bude radě města představen rovněž v polovině roku 2014. Po schválení rozpočtu na rok 2015 bude možné schválit i akční plán, který bude platný pro rok 2015.

1.1.1 Organizační struktura projektu

Organizační zajištění procesu aktualizace strategie rozvoje města představuje koordinátor aktualizace strategie, manažer aktualizace strategie, Komise pro rozvoj a strategické plánování, Projektový tým strategie, Občansko-poradní skupina zainteresovaných osob, Tým pro publicitu strategie, pracovní skupiny, externí dodavatelé služeb.

Zadavatel: Zastupitelstvo města Liberec

Gestor přípravy tvorby strategie: Ing. Jiří Rutkovský, náměstek primátorky pro územní plánování, rozvoj města a dotace (do 9. srpna 2013 Lukáš Martin, náměstek pro rozvoj, dopravu a technickou infrastrukturu)

Koordinátor strategie: Ing. Dana Štefanová, vedoucí oddělení rozvojové koncepce

Manažer strategie: Ing. Pavlína Prášilová, Ph.D., manažer oddělení rozvojové koncepce

Přípravný tým strategie: výkonným garantem procesu, respektive přípravným týmem, je odbor strategického rozvoje a dotací, konkrétně oddělení rozvojové koncepce.

Následující tabulka shrnuje stěžejní aktivity tvorby strategie s přidělením pravomocí a odpovědností:

Role/popis pravomocí a odpovědností	Zadavatel	Gestor	Koordinátor	Přípravný tým
Politické zadání	O, V			
Jmenování gestora	O, V			
Jmenování koordinátora přípravy tvorby strategie	I	O, V		
Tvorba organizační struktury z interních zdrojů	I	O	V	
Tvorba organizační struktury z externích zdrojů		I	O, V	V
Vytvoření řídicí dokumentace		O	V	V
Řízení projektu včetně koordinace přípravného týmu		I	O	V
Tvorba strategie		I	O, V	V
Schvalování řídicí dokumentace projektu tvorby strategie			O	V
Schvalování dílčích výstupů projektu			O	V
Sestavení a hodnocení variant strategických cílů			O	V
Zpracování soustavy cílů, indikátorů a opatření			O	V
Výběr varianty sady strategických cílů k rozpracování	V	O	I, K	I, K
Schválení vize, globálního a strategických cílů strategie	V	O	I, K	I, K
Schválení strategie	V, O	O	I	I

Vysvětlivky: V: vykonává; O: odpovědnost; K: konzultován; I: informován

Komise pro rozvoj a strategické plánování (KRSP): nejvyšší řídicí orgán průběhu Aktualizace doporučující jednotlivé dílčí kroky a výstupy. Dohlíží nad průběhem aktualizace strategie, na základě všech podkladů doporučila vizi, prioritní oblasti, tematické zaměření a počet pracovních skupin atd. Původně měla 13 členů (7 zástupců nominovaných zastupitelskými kluby a dalších 6 zástupců hlavních aktérů rozvoje města), po snižování počtu všech členů komisi RM zůstalo pouze 7 zástupců zastupitelských klubů.

1	Ing. Tomáš Hampl	ODS, předseda Komise
2	Ing. Jaroslav Morávek	KSČM
3	Ing. Jiří Veselka, MBA.	USZ
4	Ing. Robert Korselt	LO
5	Jan Čmuhálek	ČSSD
6	Mgr. Ondřej Petrovský	Změna pro Liberec, místopředseda komise
7	Ing. Ivan Macháček	VV
8	Mgr. Michael Otta	Zástupce LK
9	~~prof. Ing. Ondřej Novák, CSc.~~	TUL
10	~~Ing. Martin Procházka~~	OHK
11	~~Ing. Jaroslav Zámečník~~	ERN
12	~~Ing. Jiří Mejsnar~~	Zástupce Vratislavic
13	~~Ing. Martin Dušek~~	ARR

Jednání komise se účastnili jako hosté náměstek primátorky Ing. Jiří Rutkovský a zástupci odboru strategického rozvoje a dotací.

Projektový tým strategie (PTS): představuje výkonný orgán, který se podílí na interní komunikaci v rámci MML a připravuje podklady pro jednání KRSP, spolupracoval na rešerši podkladů pro analýzy a sběru dat pro SWOT analýzu, podílel se na tvorbě otázek pro sociologický průzkum, na přípravě vize, globálních cílů a specifických cílů pro jednání komise. Projektový tým strategie připomínkoval Aktualizaci strategie ve fázi finalizace. Skládá se z vedoucích odborů MML nebo jejich zástupců.

PTS byl jmenován tajemníkem, původně měl 14 členů (zaměstnanců MML), v současné době má 12 členů:

1	Ing. Pastva (nahradil N. Burianovou)	Odbor CR a sportu
2	Ing. Franců Lubor	Odbor hlavního architekta
3	Fričová Jana	Odbor dopravy
4	Mgr. Kalous Pavel	Odbor školství, odbor kanceláře primátorky
5	Bc. Kovačičin Jiří	Odbor správy veřejného majetku
6	~~Ing. Kopačíková Jana~~	Odbor humanitní, již není člen
7	~~Zbyněk Pěnička~~	Odbor správy veřejného majetku, již není člen
8	Popp Lubomír	Odbor kancelář tajemníka
9	Ing. Rašín Jaroslav	Odbor ŽP
10	Roncová Ivana	Odbor majetkové správy
11	Ing. Šilarová Monika	Odbor správy veřejného majetku
12	Ing. Štefanová Dana	Odbor strategického rozvoje a dotací
13	Ing. Pavlína Prášilová	Odbor strategického rozvoje a dotací
14	Ing. Zbyněk Vavřina (nahrazen Ing. Petrou Kolářovou)	Odbor informatiky a řízení procesů

Tým expertů veřejnosti – zainteresované osoby: zaregistrováno je 25 osob, které projevíly zájem se zapojovat do jednotlivých aktivit:

PhDr. J. Baxa, J. Boháč, E. Brzobohatá, doc. Ing. K. Dušák, CSc, Ing. M. Dušek, P. Felgr, Mgr. R. Hanzl, J. Hrubeš, H. Hrušková, Ing. M. Jirásek, Bc. J. Jelínek, P. Keller, Mgr. H. Kubíková, Ing. O. Lubojacký, Ing. Z. Mandlová, Ing. M. Matoušek, Ing. E. Nejedlová, Ing. U. Ocilka, Bc. T. Pelc, Mgr. O. Petrovský, Ing. arch. J. Plašil, R. Prade, J. Schlegelová, Bc. J. Simeth, J. Žižková.

Uskutečnilo se několik schůzek a členové se zapojili do práce pracovních skupin a účastnili se veřejných besed. Odborníci na jednotlivá témata se v rámci procesu tvorby strategie vyjadřovali k vybraným tématům.

Tým pro publicitu strategie: tým byl složen ze zástupců komunikátora s veřejností (PhDr. Mička), zástupců oddělení rozvojové koncepce (Ing. Štefanová, Ing. Prášilová, PhD.), zástupce odboru Kancelář primátorky (p. Král) a pro některá jednání byl přizván i zástupce Dětské televize a redaktor Libereckého zpravodaje p. Chmelík.

Tým dohlížel nad průběhem informační kampaně, zajišťoval většinu PR aktivit včetně komunikace s novináři. Kromě externí komunikace byl spoluzodpovědný i za komunikaci interní (zejména informování vedení města). Scházel se dle potřeby.

Pracovní skupiny: připravovaly návrhovou část strategie rozvoje města, tj. navrhovaly specifické cíle, opatření a aktivity, byly vytvořeny pro tyto rozvojové oblasti města:

1. Podnikání, věda, výzkum, inovace
2. Sociální oblast, zdraví, bezpečnost, bydlení
3. Cestovní ruch
4. Vzdělávání
5. Volný čas (kultura, sport, volný čas)
6. Kvalitní veřejná správa (občanská společnost, územní rozvoj)
7. Udržitelná mobilita
8. Životní prostředí
9. Veřejný prostor
10. Technická infrastruktura

Seznam členů pracovních skupin je v příloze tohoto dokumentu (podle prezenčních listin).

Externí dodavatelé: kromě výše uvedených se na procesu tvorby aktualizované strategie rozvoje města podíleli i externí dodavatelé:

Služba	Dodavatel
Analýza - občanská vybavenost, občanská společnost	AF-CityPlan s.r.o.
Analýza – cestovní ruch, životní prostředí, veřejná prostranství, veřejná správa, krizové řízení, bezpečnost, doprava a infrastruktura	EUNICE CONSULTING a.s.
Komunikace s veřejností vč. sociologického průzkumu, analýza hlavních aktérů rozvoje města	Agora CE o.p.s.
Konzultace udržitelného rozvoje a nastavení monitorovacích indikátorů	RNDr. J. Vargová
Konzultace struktury návrhové části	ARR - Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o.
Vypracování oznámení koncepce (SEA)	AF-CityPlan s.r.o.

1.1.2 Zapojení veřejnosti do projektu

V **iniciační fázi** byla nejprve prověřována potřebnost aktualizace strategie rozvoje města pro roky 2007 – 2020, toto bylo nejprve projednáno s odborníky u kulatého stolu a následně s veřejností. Byly realizovány tyto aktivity:

- Kulatý stůl s odborníky na strategické plánování a s účastníky tvorby stávající verze strategie rozvoje města s cílem ověření potřebnosti aktualizace strategie
6. června 2012
- Anketa 10P, tj. 10 největších problémů očima veřejnosti, výstupem bylo 572 vyplněných anketních lístků
květen – červen 2012
- Veřejná debata s občany o strategickém plánování
3. prosince 2012

V **realizační fázi** byly realizovány tyto aktivity:

- Anketa Námět na zlepšení kvality života ve městě, výstupem bylo 224 podaných námětů
únor – prosinec 2013
- Výtvarná soutěž pro žáky ZŠ „Liberec v roce 2020“; obrázky byly vystaveny od 7. - 26. května 2013 v budově nového magistrátu
květen 2013
- Soutěž pro veřejnost „Motto Statutárního města Liberec“; (vyhlášení vítězného motta „Liberec – srdce severu Čech“ 15. dubna 2013)
duben 2013
- Realizace veřejných besed s cílem představení procesu tvorby Aktualizace strategie rozvoje města a zjištění názorů veřejnosti na potenciál/bariéry rozvoje města a jejich priority
  - Fórum pro podnikatele
14. května 2013
  - Fórum pro NNO
15. května 2013
  - Setkání s Parlamentem mladých
15. května 2013
  - Setkání se širokou veřejností
28. května 2013
  - Setkání s Radou starších
3. října 2013

- Názorový průzkum veřejnosti prostřednictvím dotazníkového šetření, výstupem je 795 vyplněných dotazníků
květen – červenec 2013
- Zapojení veřejnosti do činnosti pracovních skupin
srpen – říjen 2013
- Představení návrhové části strategie rozvoje města (výstup z pracovních skupin):
  - představení pro členy pracovních skupin
13. listopadu 2013
  - představení pro širokou veřejnost
14. listopadu 2013; 20. listopadu 2013
  - představení pro hlavní aktéry rozvoje města
21. listopadu 2013
  - představení pro městské společnosti a organizace
26. listopadu 2013
- Veřejnost měla možnost připomínkovat návrhovou část Aktualizace strategie rozvoje SML 2014 – 2020 a hodnotit priority cílů a opatření v návrhu aktualizované strategie
listopad – prosinec 2014
- Veřejná beseda představující Aktualizaci strategie rozvoje SML 2014 – 2020 po ukončení zjišťovacího řízení
24. července 2014

1.1.3 Propagace projektu a informování veřejnosti

Občané byli průběžně informováni o zásadních aktivitách prostřednictvím různých médií tak, aby se stěžejní informace dostaly ke všem skupinám obyvatel. Občané byli informováni prostřednictvím těchto komunikačních kanálů:

- Liberecký zpravodaj, Vratislavický zpravodaj

Liberecký zpravodaj	Informace
5/2012	Anketní lístek "10P" Liberec
6/2012	Výsledky ankety "10P"
9/2012	Výzva k zapojení se do rozvoje města jako zainteresovaná osoba
11/2012	Informace o strategickém plánování Pozvánka na besedu pro veřejnost (3.12.2012)
2/2013	Výzva veřejnosti k zapojení do aktualizace strategie rozvoje města
3/2013	Výzva k podávání námětů na zlepšení kvality života ve městě včetně anketního lístku Informace o plánovaném dotazníkovém šetření
4/2013	Průběh aktualizace strategie rozvoje města Anketní lístek (náměty na zlepšení kvality života ve městě) Pozvánka na besedu pro veřejnost (28.5.2013)
5/2013	Příloha dotazník Informace o proběhlé besedě pro veřejnost
6/2013	Informace o proběhlých fórech (podnikatelé, NNO, Parlament mladých) Příloha dotazník
9/2013	Vyhodnocení dotazníkového šetření
10/2013	Postup aktualizace strategie rozvoje města
11/2013	Pozvánka na představení návrhové části strategie pro veřejnost
7/2014	Pozvánka na představení aktualizace strategie rozvoje města pro veřejnost
Vratislavický zpravodaj	Informace
3/2013	Výzva k podávání námětů na zlepšení kvality života ve městě
4/2013	Průběh aktualizace strategie rozvoje města
5/2013	Příloha dotazník
7/2014	Pozvánka na představení aktualizace strategie rozvoje města pro veřejnost

- Liberecký deník

- Pozvánka na besedu s veřejností dne 28. května 2013
- Letáky v liberecké MHD
  - Pozvánka na veřejnou besedu v květnu 2013
  - Pozvánka na představení návrhové části strategie v listopadu 2013
  - Pozvánka na představení aktualizace strategie rozvoje města pro veřejnost v červenci 2014
- Výleповé plochy RENGL
  - Pozvánka na veřejnou besedu v květnu 2013
  - Pozvánka na představení návrhové části strategie v listopadu 2013
  - Pozvánka na představení aktualizace strategie rozvoje města pro veřejnost v červenci 2014
- Regionální televize Liberec a Jablonec nad Nisou
  - Reportáž/výzva k zapojení občanů do pracovních skupin
- Webové stránky města
  - Byla zřízena samostatná sekce na webových stránkách města věnující se strategii, která je průběžně aktualizována (*obsah: aktuality, návrhová část strategie, veřejná setkání a jednání, pracovní skupiny, harmonogram, Komise pro rozvoj a strategické plánování, Projektový tým strategie, Tým pro publicitu, veřejné zakázky, ankety a náměty, dotazníkové šetření, soutěže, strategické analýzy, projektové dokumenty, rozpočet, seznam dodavatelů, hodnocení SEA, odkazy, publikace, tiskové zprávy*)
- Tiskové zprávy
  - Ke každé významné aktivitě vydána tisková zpráva, přístupné jsou na webu města
- Facebooková stránka Aktualizace strategie rozvoje SML 2014 – 2020
  - Byla zřízena facebooková stránka, která má sloužit jako doplňkový komunikační kanál vedle webových stránek města s cílem oslovit mladé lidi/uživatele sociálních sítí
- Obrazovky na novém magistrátu
  - Na obrazovkách na novém magistrátu byly (jako prezentace v power-pointu) promítána pozvánka na květnová fóra a veřejnou besedu v květnu 2014
- Obrazovky v Krajské nemocnici Liberec
  - Na obrazovkách v Krajské nemocnici Liberec byla promítána pozvánka na květnovou besedu s veřejností
  - Pozvánka na představení aktualizace strategie rozvoje města pro veřejnost v červenci 2014
- Výleповé plochy v Krajské nemocnici Liberec
  - Byly zde vyvěšeny pozvánky na květnovou besedu s veřejností a na veřejné představení návrhové části strategie
  - Pozvánka na představení aktualizace strategie rozvoje města pro veřejnost v červenci 2014

1.1.4 Udržitelný rozvoj a další principy zpracování strategického plánu

V rámci procesu tvorby Aktualizace strategie rozvoje SML 2014 – 2020 byly zohledňovány principy udržitelného rozvoje, resp. místní Agendy 21. Aby byl po celou dobu dodržen soulad z hlediska všech aspektů udržitelného rozvoje a tento rozvoj byl vyvážený, účastnil se 2. setkání a koordinační schůzky pracovních skupin odborníků na udržitelný rozvoj. Jeho služby byly také využity pro návrh vhodných indikátorů rozvoje, které budou sloužit pro monitoring naplňování strategie rozvoje města.

Pilíře udržitelného rozvoje:

- I. Ekonomický rozměr
- II. Sociální rozměr
- III. Environmentální rozměr
- IV. Správa území¹

K pilířům udržitelného rozvoje patří ekonomický rozměr, sociální rozměr a environmentální rozměr, dále správa území, která ovlivňuje všechny tři předchozí oblasti. Cílem udržitelného rozvoje je vyváženost všech tří pilířů, které ovlivňují kvalitu života obyvatel. Místní rozměr udržitelného rozvoje tvoří právě území statutárního města Liberec. Rozvoj však není řešen jen místně, ale v rámci regionálních, národních i evropských souvislostí.

Ve strategickém plánu jsou zapracovány všechny pilíře udržitelného rozvoje.

Vize	Pilíř UR
Liberec je srdcem severu Čech uprostřed jedinečné horské přírody česko-německo-polského trojzemí.	III.
Vstřícné a otevřené město nabízí vzdělání na kvalitních vysokých a středních školách, které vychovávají všestranně připravené odborníky z různých oborů využívající špičkové moderní technologie.	I.
Město nabízí bohatý kulturní a společenský život stejně tak i sport a další volnočasové aktivity jak pro místní obyvatele, tak pro návštěvníky. Sounáležitost obyvatel s městem je dána kvalitními podmínkami pro život, kvalitním životním prostředím, dostatkem pracovních příležitostí a	II.
moderním stylem řízení města otevřeným spoluprací napříč všemi sektory.	IV.

¹ Rozměr prolínající se ostatními třemi pilíři udržitelného rozvoje.

Globální cíl	Pilíř UR
Atraktivní město pro obyvatele i turisty s funkčním žijícím centrem nabízí rozmanité přírodní prostředí v bezprostředním okolí města i odpovídající podmínky pro sportování a další možnosti trávení volného času.	II., III.
Vyvážený a udržitelný ekonomický rozvoj je založen na využití moderních technologií a spolupráci jednotlivých subjektů s vysokými školami a výzkumnými centry. Kvalitní a vzdělaná pracovní síla nachází nejen práci, ale i odpovídající kulturní a společenské vyžití.	I., II.
Vysoká kvalita života obyvatel města v mnoha oblastech zvyšuje atraktivitu bydlení v Liberci, jak pro stávající obyvatele města, tak pro nově příchozí.	II.
Moderně spravované město spolupracující se sousedními obcemi a městy, Libereckým krajem, Euroregionem Nisa stejně tak s obyvateli města, podnikatelskou veřejností, občanským sektorem a dalšími.	IV.

Strategický cíl	Pilíř UR
A. Konkurenceschopná ekonomika a podnikání podnikání, věda, výzkum, inovace, trh práce, cestovní ruch	I.
B. Kvalita života vzdělávání, zdraví, sociální služby, bydlení, bezpečnost, kultura, sport a volný čas	II.
C. Životní prostředí a veřejná prostranství městská zeleň, příměstská krajina, ochrana přírody a krajiny, vodní toky, odpady a odpadní vody, ovzduší, veřejná prostranství, dostupnost volné krajiny	III.
D. Udržitelná mobilita a technická infrastruktura dopravní plánování, dopravní infrastruktura, doprava v klidu, bezpečnost dopravy, dopravní značení a řízení dopravního provozu, bezbariérovost dopravy, nemotorová doprava, udržitelné formy mobility, inženýrské sítě, hospodaření s energiemi	I., II., III.
E. Veřejná správa a občanská společnost, územní spolupráce koncepční řízení rozvoje, komunikace města, partnerství a spolupráce, veřejné služby, krizové řízení, pracovníci veřejné správy	IV.

Kromě principu udržitelného rozvoje je ve strategickém plánu zapracován průřezově i princip rovných příležitostí (bezbariérovost po stránce technické i z hlediska sociálního začleňování a integrace). Důsledně se objevuje princip partnerství, spolupráce, komunikace, strategického přístupu řízení rozvoje města (zpracování sektorových koncepcí a koncepční řízení), opomenuty nebyly motivační systémy nebo integrovaný přístup k řešení rozvoje území. Tato průřezová témata projednávali zástupci pracovních skupin na koordinační schůzce z důvodu, aby se odstranily duplicity, případně se naopak zdůraznil integrovaný efekt.

1.2 Nadřazené strategie

Stejně jako dochází ke změnám ve strategických dokumentech na úrovni města, jsou průběžně aktualizovány i nadřazené strategické dokumenty, které musely být při tvorbě strategického plánu města reflektovány. Z hlediska získání finančních zdrojů z Evropské unie je důležité, aby strategie rozvoje města byla v souladu s prioritami Evropské unie a město tak mělo možnost získat evropské dotace.

Hlavními východisky aktualizované strategie rozvoje Statutárního města Liberec jsou tedy strategické dokumenty Evropské unie, České republiky a Libereckého kraje.

EVROPSKÁ ÚROVEŇ

Členské státy Evropské unie jsou ovlivňovány kohezní politikou EU, jejímž cílem je podpořit hospodářský růst a vyrovnat hospodářské i sociální rozdíly mezi evropskými regiony. Ve stávajícím programovacím období budou projekty financovány z fondů politiky soudržnosti a politiky rozvoje venkova a Společné námořní a rybářské politiky. Budou podporovány projekty, které jsou v souladu s hospodářskou strategií Evropa 2020 (Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění). Naplňovat tuto strategii bude Česká republika prostřednictvím Dohody o partnerství s Evropskou komisí.

Strategie Evropa 2020

Nejvýznamnějším strategickým dokumentem stanoveným pro celou evropskou úroveň je strategie Evropa 2020, neboli strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Tato strategie nahrazuje Lisabonskou strategii a představuje hlavní hospodářskou reformní agendu Evropské unie do roku 2020. Strategii Evropa 2020 schválila Evropská rada 17. června 2010.

Strategie předkládá tři priority rozvoje:

1. Inteligentní růst
2. Udržitelný růst
3. Růst podporující začlenění

Cílem Evropy 2020 je dosáhnout hospodářského růstu založeného na znalostní ekonomice, respektujícím principy udržitelného rozvoje a podporujícím územní a sociální začleňování. Pro členské země Evropské unie je stanoveno pět hlavních cílů, které byly schváleny v roce 2010, a které je třeba adekvátně implementovat na národních úrovních, aby jich bylo dosaženo:

1. Zaměstnanost 75 % žen a mužů ve věku 20 – 64 let s důrazem na zvýšení účasti mladých lidí, starších pracovníků, pracovníků s nízkou kvalifikací a lepší integraci legálních migrantů.
2. Objem soukromých a veřejných investic do výzkumu a vývoje na úrovni 3 % HDP Evropské unie.
3. Snížení emisí skleníkových plynů o 20 % oproti úrovním roku 1990, zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů v konečné spotřebě energie na 20 %, posun ke zvýšení energetické účinnosti o 20 %.
4. Míra předčasného ukončení školní docházky nižší než 10 %, podíl osob ve věku 30 – 34 let s dokončeným terciárním vzděláním 40 %.
5. Snížení počtu lidí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením min. o 20 milionů.

11 tematických cílů politiky soudržnosti:

1. Posilování výzkumu, technologického vývoje a inovací
2. Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím (IKT) a zvýšení jejich kvality
3. Posilování konkurenceschopnosti MSP
4. Podpora přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech sektorech
5. Podpora přizpůsobení se klimatickým změnám, řízení a prevence rizik
6. Ochrana ŽP a podpora efektivního využívání zdrojů
7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách
8. Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a mobility pracovních sil
9. Podpora sociálního začleňování, boj proti chudobě a jakékoli diskriminaci
10. Investice do vzdělávání, odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního vzdělávání
11. Posilování institucionálních kapacit veřejných orgánů a zúčastněných stran a efektivní práce orgánů veřejné správy

Vláda České republiky schválila dne 7. června 2010 některé národní hlavní cíle a podcíle strategie Evropa 2010, které byly následně rozšířeny dne 1. září 2010, kdy byl schválen národní cíl v oblasti sociálního začleňování a snížení chudoby.

NÁRODNÍ ÚROVEŇ

V souvislosti s novým programovacím obdobím Evropské unie byly schváleny tzv. **Národní rozvojové priority** (Souhrnný návrh zaměření budoucí kohezní politiky EU po roce 2013 v podmínkách České republiky), na které by se Česká republika měla zaměřit. Priority jsou výsledkem diskuze Ministerstva pro místní rozvoj se zástupci dalších resortů, krajů, měst a obcí, s hospodářskými a sociálními partnery a jinými odborníky. Tento materiál byl projednán vládou dne 31. srpna 2011 a bylo k němu přijato usnesení č. 650.

Národní rozvojové priority:

- Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky
- Rozvoj páteří infrastruktury
- Zvýšení kvality a efektivnosti veřejné správy
- Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví
- Integrovaný rozvoj území

Dohoda o partnerství

Dohoda o partnerství, respektive Národní strategický referenční rámec, představuje základní rámec pro čerpání financí z evropských fondů. Je rozpracována na základě národních rozvojových priorit a jejím obsahem je i seznam operačních programů, jejichž prostřednictvím budou podporovány jednotlivé projekty.

Z hlediska operačních programů došlo oproti minulému programovému období k omezení počtu operačních programů a ke sloučení regionálních operačních programů do jednoho centrálního regionálního operačního programu.

První návrh Dohody o partnerství vláda projednala v červnu roku 2013. V současné době je dokument z hlediska struktury analytické a strategické části odsouhlasený ze strany Evropské komise i ČR. Vláda ČR dohodu o partnerství schválila dne 9. dubna 2014.

Ve stávajícím programovém období budou fungovat tyto operační programy:

- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
- OP Zaměstnanost
- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- OP Praha - pól růstu ČR
- OP Technická pomoc
- OP Přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou
- OP Přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Slovenskou republikou
- OP Přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Rakouskou republikou
- OP Přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Bavorsko a Českou republikou
- OP Přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou
- OP Nadnárodní spolupráce Central Europe
- OP meziregionální spolupráce

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 - 2020

Strategie regionálního rozvoje České republiky, která byla schválena usnesením vlády ČR č. 344 dne 15. května 2013, představuje základní koncepci pro oblast regionálního rozvoje, která mimo jiné stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. Tento střednědobý dokument navazuje na Strategii regionálního rozvoje ČR 2007 – 2013. Strategie je ve stávajícím období více zaměřená na řešení specifických funkčních území, které vyžadují provázané intervence. V souladu se strategií Evropa 2020 je zdůrazňován přístup založený na identifikaci a uspokojování místních potřeb.

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020 má stanoveny tyto prioritní oblasti:

1. Regionální konkurenceschopnost
2. Územní soudržnost
3. Environmentální udržitelnost
4. Veřejná správa a spolupráce

Globální cíl: Zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro posílení konkurenceschopnosti jednotlivých územně správních celků (územních jednotek).

Základní cíle:

1. Podpořit zvyšování konkurenceschopnosti a využití ekonomického potenciálu regionu
2. Zmírnit prohlubování negativních regionálních rozdílů
3. Posílit environmentální udržitelnost
4. Optimalizovat institucionální rámec pro rozvoj regionů

Politika územního rozvoje

Tento dokument představuje celostátní nástroj územního plánování, který slouží především pro koordinaci územního rozvoje na celonárodní úrovni a pro koordinaci územně plánovací činnosti krajů a současně jako zdroj důležitých argumentů při prosazování zájmů České republiky v rámci územního rozvoje Evropské unie. Politika územního rozvoje ČR 2008 byla schválena vládou České republiky dne 20. července 2009 usnesením vlády č. 929.

Určuje požadavky na úkoly územního plánování v republikových, mezinárodních, nadregionální a přeshraničních souvislostech, určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů a stanovuje republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území. Jsou zde vymezeny oblasti se zvýšenými požadavky na změny v území, které svým významem přesahují území jednoho kraje, a významné oblasti se specifickými hodnotami a problémy, koridory a plochy dopravní a technické infrastruktury. Pro ty jsou zde stanovena kritéria a podmínky pro rozhodování o možnostech změn v jejich využití.

V současné době probíhá připomínkové řízení k aktualizaci PÚR ČR

Strategický rámec udržitelného rozvoje

Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR, který byl schválen usnesením vlády ČR č. 37 dne 11. ledna 2010, představuje rámec pro politické rozhodování v kontextu mezinárodních závazků, které ČR přijala nebo hodlá přijmout v rámci svého členství v OSN, OECD a EU při respektování specifických podmínek a potřeb ČR. Současně představuje rámec pro zpracování sektorových koncepcí na národní úrovni. Jeho cílem je vymezit klíčová témata a problémy udržitelného rozvoje ČR a nalézt opatření k jejich řešení.

Udržitelný rozvoj vychází z pěti prioritních os:

1. Společnost, člověk a zdraví
2. Ekonomika a inovace
3. Rozvoj území
4. Krajina, ekosystémy a biodiverzita
5. Stablní a bezpečná společnost

Tyto prioritní osy pak obsahují jednotlivé priority, které se rozpadají do jednotlivých cílů. Klíčová témata pro jednotlivé prioritní osy jsou následující:

1. Společnost, člověk a zdraví
  - a. Životní podmínky
  - b. Zdraví a životní styl
  - c. Demografické aspekty a rodina
  - d. Zlepšování podmínek pro zdravý život
2. Ekonomika a inovace
  - a. Konkurenceschopnost české ekonomiky

- b. Energetika
  - c. Lidské zdroje, výzkum a vývoj
- 3. Rozvoj území
  - a. Územní soudržnost
  - b. Podmínky kvality života v území
  - c. Koordinace územního rozvoje
- 4. Krajina, ekosystémy a biodiverzita
  - a. Stav krajiny a biodiverzity
  - b. Zemědělství a lesnictví
  - c. Dopady změn klimatu
- 5. Stabilní a bezpečná společnost
  - a. Veřejné finance a veřejná správa
  - b. Migrace a bezpečnostní rizika
  - c. Mezinárodní vztahy a jiné závazky.

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ

Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020

Protože Liberecký kraj při svém řízení respektuje principy udržitelného rozvoje, již v roce 2004 se přihlásil k projektu „Podpora při přípravě strategie udržitelného rozvoje ve vybraných krajích ČR“ v jehož rámci došlo k pilotnímu zpracování Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020. Cílem této strategie je představovat rámec pro dlouhodobý rozvoj kraje, který bude aplikovat principy konceptu udržitelného rozvoje a bude v souladu s mandátem udržitelného rozvoje lidstva UNDP a v kontextu se Strategií udržitelného rozvoje České republiky.

Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 zahrnuje ekonomický, sociální i environmentální pilíř a správu věcí veřejných, která je chápána jako prostor ve kterém se udržitelný rozvoj odehrává. **V jednotlivých pilířích udržitelného rozvoje jsou následující priority:**

Ekonomický pilíř

- Ekonomické oživení Libereckého kraje s podporou existujících stabilizovaných podniků včetně tradičních odvětví zpracovatelského průmyslu (textilní průmysl, průmysl sklářský) a s novými investicemi zejména do zavádění inovačních environmentálně šetrných technologií
- Rozvoj malých a středních podniků se sídlem v Libereckém kraji.
- Rozvoj doplňkové infrastruktury udržitelného cestovního ruchu včetně destinačního managementu a podpora vícedenní environmentálně šetrné turistiky, podpora lázeňství.
- Omezovat dopravní potřeby přímo u zdroje snižováním přepravních nároků vznikajících v důsledku vynucené mobility. Rozvoj integrovaných dopravních systémů a změna podílů jednotlivých způsobů dopravy na celkových přepravních výkonech. Rozvoj nemotorových způsobů dopravy a využívání alternativních zdrojů energie
- Rozvoj primárního sektoru hospodářství Libereckého kraje (zemědělství, lesnictví a rybolov) s důrazem na environmentálně šetrné postupy zajišťující udržitelné využívání krajiny

Sociální pilíř:

- Snížení nezaměstnanosti realizací programu podpory malého a středního podnikání v Libereckém kraji.
- Systematický rozvoj programů veřejně prospěšných prací umožňujících postupně snižovat výdaje z veřejných rozpočtů
- Zvýšení úrovně zdravotně-sociálních služeb včetně rozvoje jejich preventivních, alternativních a terénních forem
- Rozvoj lidských zdrojů, zlepšování konkurenceschopnosti občanů Libereckého kraje na trhu práce průběžným zvyšováním jejich vzdělanosti a kvalifikace

- Revitalizace měst a obcí Libereckého kraje a rekonstrukce jejich historického vzhledu a obnova zastaralého bytového fondu

Environmentální pilíř:

- Zvýšení pořízených investic na ochranu životního prostředí, zejména pro oblast ochrany přírody a krajiny.
- Optimální využívání území („land-use“), vzhledem k dlouhodobému zajištění potřeb primární produkce Libereckého kraje a v souvislosti s rozvojem venkova při posílení ekologických funkcí a stability kulturní krajiny
- Efektivní a dostatečně rychlá revitalizace nevyužívaných zdevastovaných ploch a objektů ("brownfields"), sanace starých ekologických zátěží a omezení živelné výstavby na "zelené louce" mimo kompaktně zastavěná území měst a obcí ("urban sprawl")
- Snížení znečištění ovzduší Libereckého kraje ze stacionárních a liniových zdrojů v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší
- Snížení produkce odpadů a předcházení jejich vzniku společně s důrazem na environmentálně šetrné nakládání s odpady.

Správa věcí veřejných:

- Vytvoření managementu udržitelného rozvoje pro zajištění provázanosti ekonomického, sociálního a environmentálního pilíře rozvojových dokumentů a projektů, včetně koordinace plnění jejich cílů
- Snížení celkové zadluženosti obcí při zvyšování efektivity výdajů z veřejných rozpočtů a při využívání finančních prostředků z vnějších zdrojů
- Zlepšení přístupu obcí a veřejnosti k udržitelnému rozvoji a ochraně životního prostředí pomocí programů environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty a medializace udržitelného rozvoje
- Zvyšování zapojení veřejnosti do plánování a rozhodování na krajské i místní úrovni prostřednictvím:
  - podpory zavádění procesů místní Agendy 21 (strategické plánování za přímé účasti veřejnosti) v obcích a městech Libereckého kraje;
  - zapojení obcí a měst Libereckého kraje do „Národní sítě Zdravých měst ČR“, "Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj";
  - hlubšího zapojení neziskového sektoru, hospodářské komory, apod. a veřejnosti do činností krajských a místních samospráv;
  - aplikací konceptu mezi soukromým sektorem a veřejnou správou - „public-private partnership“;
  - informační společnost - realizace komunikačních systémů umožňujících rychlý obousměrný přenos informací.
- Vytváření grantových programů Libereckého kraje na podporu aktivit směřujících k prosazování konkrétních principů udržitelného rozvoje v praxi.

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 - 2020

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 je strategickým dokumentem, který stanovuje priority rozvoje Libereckého kraje do roku 2020. Je zde stanovena vize Libereckého kraje, priority neboli strategické cíle, dále specifické cíle, opatření a možné aktivity. Na tento dlouhodobý dokument pak navazuje Program rozvoje Libereckého kraje.

Aktualizace Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 byla schválena zastupitelstvem Libereckého kraje dne 25. září 2012 usnesením č. 336/12/ZK.

Globální cíle Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje jsou následující:

V roce 2020 je rozvoj území realizován v souladu s principy udržitelného rozvoje a

- má rozvinutý ekonomický a technický potenciál,
- jsou vytvořeny podmínky pro všestranný uspokojivý rozvoj života člověka,
- je zajištěno zdravé prostředí,
- je vytvořen efektivně fungující a všeobecně uznávaný systém veřejné správy.

Priority rozvoje, tedy strategické cíle, jsou:

- A. Dynamická a konkurenceschopná ekonomika
- B. Kvalitní a zdravé lidské zdroje
- C. Komplexní a kvalitní infrastruktura
- D. Zdravé životní prostředí bez zátěží
- E. Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti

Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020

Program rozvoje Libereckého kraje je střednědobý strategický dokument, který slouží pro dosažení cílů rozvoje území stanovených ve Strategii rozvoje kraje. V letošním roce se předpokládá jeho schválení v zastupitelstvu kraje.

Zásady územního rozvoje LBK

Zásady územního rozvoje Libereckého kraje byly vydané dne 21. prosince 2011. Jsou zde stanoveny priority kraje, resp. priority územního plánování, které jsou stanoveny s cílem dosažení vyváženého vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území. Jsou zde vymezeny rozvojové oblasti republikového významu a rozvojové osy nadmístního významu, ve kterých se projevují zvýšené požadavky na změny v území, které svým významem přesahují území více obcí.

Srovnání priorit na úrovni EU, ČR, LK a SML

Úroveň EU:

- Inteligentní růst
- Růst podporující začlenění
- Udržitelný růst

Úroveň ČR

- Regionální konkurenceschopnost
- Územní soudržnost
- Environmentální udržitelnost
- Veřejná správa a spolupráce

Úroveň Liberecký kraj:

- Dynamická a konkurenceschopná ekonomika
- Kvalitní a zdravé lidské zdroje
- Komplexní a kvalitní infrastruktura
- Zdravé životní prostředí bez zátěží
- Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti

Úroveň Liberec:

- Konkurenceschopná ekonomika a podnikání
- Kvalita života
- Životní prostředí a veřejná prostranství
- Udržitelná mobilita a technická infrastruktura
- Veřejná správa, územní spolupráce, občanská společnost

1.3 Vyhodnocení Strategie rozvoje statutárního města Liberec 2007–2020

Vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2007 – 2020 bylo provedeno k 31. prosince 2011, a to podle jednotlivých strategických cílů.

1.3.1 Návrhová část Strategie rozvoje SML 2007 – 2020

Vize:

- Liberec bude významným evropským městem s obnovenou metropolitní funkcí, jehož vliv bude přesahovat hranice mezi státy, městem přátelským a tolerantním, otevřeným i příslušníkům jiných národů a kultur.
- Bude centrem kultury a vzdělanosti, městem prestižních vysokých a středních škol, které vychovávají všestranně připravené odborníky. Místní univerzita a vysoké školy budou propojeny s vývojovými a výzkumnými pracovišti, která se budou podílet na zavádění nových technologií do místních průmyslových podniků. V návaznosti na progresivní průmyslové obory bude rostoucí počet pracovních míst ve městě nabízet sektor služeb.
- Město bude nabízet příjemné podmínky pro život, zdravé a bezpečné bydlení a atraktivní nabídku příležitostí pro aktivní trávení volného času. Jedinečná poloha a okolí města bude i díky výborné dopravní dostupnosti a napojení Liberce na evropskou komunikační síť využita pro rozvoj cestovního ruchu a pořádání akcí mezinárodního významu.

Globální cíle:

1. Přitažlivé město pro obyvatele, návštěvníky, investory, podnikatele rozvíjející se v souladu s udržitelným rozvojem.
2. Stabilní pozice a vyvážený rozvoj ekonomické, společenské, kulturní, sociální, zdravotní a technické infrastruktury.
3. Rozvinutá infrastruktura v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a sociálních věcí.
4. Město spolupracující se sousedními obcemi, regionem, euroregionem.

Strategické cíle:

- A. Ekonomický rozvoj – podpora malých a středních podniků, podpora zaměstnanosti, podpora znalostní ekonomiky, diverzifikace místní ekonomiky.
- B. Sociální rozvoj a zdraví – lepší zaměstnanost prostřednictvím kvalitnějšího vzdělávání a odborné přípravy, podpora sociálního začlenění a rovných příležitostí pro všechny a to ve všech oblastech života, rozvoj občanské společnosti.
- C. Dostupnost a mobilita – dopravní dostupnost, dopravní plánování, zklidňování dopravy, bezpečnost dopravy, dostupnost technické infrastruktury a inženýrských sítí.
- D. Přitažlivé město – dostupnost služeb a informací, přírodní a fyzické prostředí, architektura, cestovní ruch, kultura.
- E. Životní prostředí – kvalitní životní prostředí, kvalita ovzduší, zdrojů pitné vody, nakládání s odpady, obnovitelné zdroje energie.

Hlavním účelem strategie bylo nasměrovat veřejné, ale i soukromé projekty (intervence) na území města na všech úrovních takovým směrem, aby přispívaly k dosažení uvedených cílů ve smyslu mobilizace existujícího potenciálu města a jeho využívání.

1.3.2 Hodnocení strategických cílů dle indikátorů nastavených v roce 2007

Strategický cíl	Indikátor	Zdroj ověření	Období	Hodnota indikátoru
A. Ekonomický rozvoj	Průměrná hrubá měsíční mzda v Kč v Liberci	ČSÚ		nesleduje se
	Celkový počet registrovaných ekonomických subjektů/z toho právnické osoby	RES, ČSÚ	31.12.2011	35 028/8 746
	Podíl subjektů s více než 5 zaměstnanci	RES, ČSÚ	31.12.2011	2,65 %
	Míra nezaměstnanosti celkem	ÚP	31.12.2011	9,04 %
	Počet zainvestovaných průmyslových zón/ha	CzechInvest		2 PZ/192 ha
	Počet podpořených projektů na rekonstrukci a modernizaci míst sloužících pro vzdělávání	Odbor školství, kultury a sportu	1.1.2008 – 31.12.2011	33
B. Sociální rozvoj a zdraví	Počet uživatelů služeb sociální péče	Odbor sociálních a zdravotních služeb	2011	1857
	Počet projektů, na kterých se podílí občanský sektor	ANNOLK	1.1.2008 – 31.12.2011	153
	Počet dokončených b. j. na 1000 obyvatel	SÚ	2008 - 2011	4,45 (aritmetický průměr)
	Počet projektů zaměřených na rozvoj lidských zdrojů	LIS	1.1.2008 – 31.12.2011	31
C. Dostupnost a mobilita	Délka rekonstruovaných silnic (v m)	Odbor komunálních služeb	1.1.2008 – 31.12.2011	7 095
	Délka cyklistických stezek (v m)	Odbor komunálních služeb	1.1.2008 – 31.12.2011	2 995
	Délka rekonstruované a délka nové tramvajové tratě (v m)	Odbor komunálních služeb	1.1.2008 – 31.12.2011	3 020
	Výkony - obslužnost MHD (Vzkm)	Odbor komunálních služeb	1.1.2008 – 31.12.2011	6 220 288 (aritmetický průměr)
	Počet podpořených projektů na rozvoj parkovacího systému	Odbor komunálních služeb	1.1.2008 – 31.12.2011	10
D. Přitažlivé město	Počet nově opravených kulturně historických památek	Odbor rozvojových projektů	1.1.2008 – 31.12.2011	4
	Počet projektů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu	Odbor rozvojových projektů	1.1.2008 – 31.12.2011	36
	Poskytované ICT služby veřejnosti (počet projektů)	LIS	1.1.2008 – 31.12.2011	3
	Počet aktualizovaných strategií,	Odbor strategie a	1.1.2008 –	16

Strategický cíl	Indikátor	Zdroj ověření	Období	Hodnota indikátoru
	dokumentů, plánů, generelů	územní koncepce	31.12.2011	
E. Kvalitní životní prostředí	Kapacita čistíren odpadních vod v m ³ za den	MŽP, ČSÚ, SVS a.s.	31.12.2011	10 400
	Plocha revitalizovaných území v km ² (přírůstek)	Odbor komunálních služeb	31.12.2011	3 173
	Počet podpořených projektů na úsporu energie	Městský energetik	1.1.2008 – 31.12.2011	23
	Výměra území s vyřešenou protipovodňovou ochranou	Odbor strategie a územní koncepce, Povodí, Mze ČR	1.1.2008 – 31.12.2011	0
	Počet projektů podporujících ekovýchovu	Odbor rozvojových projektů	1.1.2008 – 31.12.2011	42

1.3.3 Hodnocení čerpání dotací na implementaci Strategie rozvoje SML 2007 - 2020

Tabulka 1: Příspěvek k plnění cílů SR SML z operačních programů EU (v mil. Kč)

Operační programy ČR	Příspěvek k plnění cílů SR SML (mil. Kč)
OP Doprava	353,3
OP Životní prostředí	145,0
OP Podnikání a inovace	428,1
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	428,7
OP Výzkum a vývoj pro inovace	1 867,6
Integrovaný operační program	631,3
OP Vzdělání pro konkurenceschopnost	946,1
Regionální operační program SV	1 221,4
OP Cíl 3 ČR- Sasko	1,0
OP Cíl 3 ČR - Polsko	1,4
PRV program rozvoje venkova	3,2
OP Rozvoj lidských zdrojů	6,3
Celkem 2008 - 2011	6 033,4

Tabulka 2: Hodnocení příspěvků národních programů k plnění SR SML (v mil. Kč)

Dotace ČR, fondy ČR	Příspěvek k plnění cílů SR SML (mil. Kč)
Ministerstvo financí	40,0
Ministerstvo vnitra	6,9
Úřad vlády	0,3
Ministerstvo pro místní rozvoj	3,8
SFDI	2,7
Ministerstvo kultury	2,8
Ministerstvo práce a sociálních věcí	0,1
Ministerstvo školství, mládeže a TV	394,1
Celkem 2008 - 2011	450,7

Tabulka 3: Hodnocení příspěvků krajských programů k plnění strategických cílů SR SML (v mil. Kč)

Příspěvek k plnění cílů SR SML	Dotace LK, grantových fondů LK (mil. Kč)
A	0
B	4,8
C	0,7
D	149,1
E	2,3
Celkem 2008 - 2011	156,9

Hlavní závěry

Sledování plnění strategie je vždy podmíněno správným nastavením nejen vlastních cílů, ale také monitorovacích ukazatelů. Některé ukazatele však byly nastaveny, aniž by bylo jasné, zda se najde zdroj pro jejich ověření, zda jsou tyto indikátory sledovány. Problém také je, že nebyly stanoveny výchozí a cílové hodnoty pro hodnocení.

Přesto lze z předchozího textu vysledovat určitý pokrok v naplňování cílů strategie, v rámci všech strategických cílů byla zaznamenána určitá aktivita, byly realizovány nejrůznější projekty, rekonstruována technická a dopravní infrastruktura, atd. Aby mohlo být naplňování cílů efektivně vyhodnoceno, bylo by potřeba vycházet z počátečních a cílových hodnot, které nebyly nastaveny.

Velkým kladem tohoto období byly zejména aktivity zaměřené na vědu, výzkum a inovace a to nejen realizované vědecko - výzkumnými institucemi a univerzitou, ale i soukromými podnikateli. Dalším pozitivním ukazatelem bylo velké množství projektů na vzdělávání, značným přínosem období 2007 – 2011 byl i integrovaný přístup k rozvoji města realizovaný prostřednictvím třech integrovaných plánů rozvoje města, které v podstatě nahrazovaly akční plány rozvoje.

Strategie schválená v roce 2007 byla dobrým výchozím rámcem pro čerpání prostředků z EU pro žadatele ze všech sektorů- veřejného, soukromého i neziskového.

2. Analytická část

Analytická část představuje podklad pro tvorbu návrhové části strategie. Sestává se ze socio-ekonomické analýzy, na kterou volně navazuje problémová analýza všech zkoumaných oblastí rozvoje města a SWOT analýza. Tyto informace představují komplexní souhrn informací o potenciálu a bariérách rozvoje města, ze kterých následně vychází formulace cílů a opatření v návrhové části strategie rozvoje města.

2.1 Socio-ekonomická analýza

Socio-ekonomická analýza představuje základní informace o Statutárním městě Liberec z hlediska stěžejních rozvojových oblastí. Na socio-ekonomickou analýzu dále navazuje SWOT analýza a problémová analýza.

Níže představená analýza je výsledkem dílčích analýz zpracovaných externími dodavateli i vlastními zdroji v rámci MML.

2.1.1 Základní geografické a správní údaje města

Liberec je statutární město ležící na severu České republiky rozkládající se na ploše 106,12 km², což ho velikostně řadí na 10. místo v rámci celé republiky. Je hlavním městem Libereckého kraje, z hlediska počtu obyvatel je šesté největší v České republice a největší město Euroregionu Nisa. Nachází se v Liberecké kotlině v povodí řeky Nisy a jejích přítoků, mezi svahy Jizerských hor a Ještědského pohoří. Město je výškově dost členité a jeho terén hodně zvlněný. Na území Liberce se nachází několik významných a dobře dosažitelných přírodních rezervací a památek. Městem prochází Lužická Nisa a její přítoky, například Černá Nisa a Harcovský potok, na něm leží Harcovská přehrada. Přirozenými vodními plochami jsou například rybníky Vesecký, Kačák v Krásné Studánce a rybník Seba. Výrazným vodním prvkem je liberecká přehrada vybudovaná na Harcovském potoce v roce 1906.

Liberec se nachází 20 km od hranice s Německem a 15 km od polské hranice, které jsou tvořeny řekou Nisou. Výhodná je poloha města ve vztahu k hlavnímu městu Praze, které je vzdáleno necelých 100 km, přičemž mezi městy je dobré dopravní spojení. Dopravní trasy v Liberci prochází údolímí podél toku Nisy. Protékání Nisy způsobilo specifickou geomorfologickou situaci, která ovlivnila vztah města s okolními obcemi. Na jih od Liberce dochází k postupnému urbánnímu propojování s Jabloncem nad Nisou. Směrem na sever od Liberce na sebe obce rovněž plynule navazují podél toku řeky. Řeka Nisa v současné době, na rozdíl od minulosti, nemá městotvorný či rekreační charakter. Žitavská pánev, kterou protéká Lužická Nisa, představuje koncentraci osídlení. Hlavní urbanizační osy ORP Liberec představují bývalé zemské obchodní stezky, v současné době součástí os nadmístního významu: Praha – Turnov – Liberec – Hrádek nad Nisou; Liberec – Bílý Kostel nad Nisou – Jablonné v Podještědí – Děčín; Liberec – Jablonec nad Nisou – Tanvald.

Liberec je součástí okresu Liberec a vyššího územního samosprávného celku Liberecký kraj, který je součástí regionu NUTS II Severovýchod. Orgány města jsou zastupitelstvo a rada města, primátorka, magistrát a zvláštní orgány města. Město je zastoupeno primátorkou, na vedení města se kromě ní podílí náměstci primátorky a tajemník magistrátu. Nejvyšším orgánem města je 39 členné zastupitelstvo, výkonným orgánem je rada města, která je odpovědná zastupitelstvu. Statutární město Liberec je rozděleno na 26 katastrálních území a

35 městských čtvrtí. Toto členění vychází z původně samostatných obcí, které byly k Liberci připojeny. Město má jeden městský obvod – Vratislavice nad Nisou.

2.1.2 Demografický vývoj

Ve správním obvodu ORP Liberec žilo k 31.12.2011 celkem 140 749 obyvatel, což tvořilo 32,7 % obyvatel Libereckého kraje. V centru ORP, ve městě Liberci, bylo k 31.12.2011 evidováno 102 005 obyvatel, což představovalo 72,25 % všech obyvatel ORP. V rámci demografických údajů vývoj města koresponduje v určitých ohledech s celospolečenským vývojem, v některých oblastech má poměrně specifické postavení. Počet obyvatel v posledních letech rostl, což byl důsledek přirozeného přírůstku obyvatelstva, kdy k největšímu nárůstu došlo od roku 2006 do roku 2008, což byl následek silných ročníků 70. let. Pokračování tohoto trendu se do budoucna neočekává.

Stejně tak rostl i počet obyvatel jakožto důsledek migrace. Migrační pohyb vykazoval v Liberci v posledních deseti letech mnohem větší volatilitu než přirozený přírůstek. Velký přírůstek přistěhovalých byl důsledkem vybudování průmyslových zón a tedy nárůstu pracovních příležitostí. Přírůstek obyvatelstva migrací se do budoucna těžko odhaduje, nicméně je třeba mít na paměti, že může představovat pro území a občanskou vybavenost zátěž, pokud na příliv obyvatelstva město nebude adekvátně připraveno. Rovněž je významná struktura přistěhovalých, tedy zda jde o sociálně slabší skupiny obyvatelstva nebo o vzdělané a kvalifikované osoby, které mohou přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti města. Vedle sekundárního sektoru se rozvíjí i sektor terciární a kvartérní, což znamená potenciál pro příliv kvalitních lidských zdrojů. Kromě pracovních příležitostí je město atraktivní rovněž pro své okolí, vzhledem k přírodě, životnímu prostředí a také díky dostupnosti standardních bytů.

Vystěhovalí z Liberce představují především odliv obyvatel za pracovními příležitostmi zejména do Prahy, struktura obyvatelstva byla v posledních letech deformována suburbanizací. Mnoho mladých rodin se stěhuje do novostaveb v obcích v blízkosti Liberce. Toto má mnohé dopady na občanskou vybavenost, nedostatečné využívání nebo naopak nadměrné využívání území včetně občanské vybavenosti, dopravní a technické infrastruktury atp. Kromě trvale bydlících obyvatel je třeba brát v úvahu všechny uživatele území, protože do Liberce dojíždí každodenně mnoho lidí do práce či do škol, stejně tak za občanskou vybaveností (především obchodní sít' a zdravotnická zařízení).

Problémem, který je nejen liberecký, nýbrž celospolečenský, je stárnutí obyvatelstva. Zatímco v roce 1995 byl podíl obyvatel starších 60 let 17,5 %, v roce 2011 to bylo 23,9 %. Klesá počet ekonomicky aktivního obyvatelstva ve prospěch obyvatel v důchodovém věku, což znamená růst výdajů na sociální a zdravotní služby, změnu struktury občanské vybavenosti, rostoucí nároky na dopravní a jinou infrastrukturu. Současně v posledních letech rostl počet obyvatel ve věku 0 – 14 let, což představovalo tlak na kapacity školských a vzdělávacích zařízení.

Z hlediska vzdělanostní struktury vykazuje Liberec vysoký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, což je podpořeno přítomností univerzity ve městě. To má pozitivní dopad na pracovníky ve vědě a výzkumu, pro které je na území města dostatek příležitostí. V případě hodnocení celého ORP je zde poměrně vysoký podíl obyvatel bez vzdělání nebo se základním vzděláním.

Zdravotní stav obyvatel se výrazně neodchyluje od celorepublikové situace. V celé České republice je problémový vysoký výskyt zhoubných novotvarů. Lze tvrdit, že toto je spojeno s nekvalitním životním stylem, proto je významné podporovat prevenci, v tomto ohledu může hrát významnou roli přítomnost Českého červeného kříže a Krajské hygienické stanice ve

městě. Prevenci podporuje v současné době zejména Krajská hygienická stanice Libereckého kraje ve spolupráci s Libereckým krajem prostřednictvím vydávání letáků informujících o předcházení různých nemocí, o správné péči o zuby, o předcházení úrazů v domácnosti atd. Z hlediska dispenzarizovaných pacientů byl vysoký podíl hypertenzních nemocí a dále nemocí dýchací soustavy, což platilo i pro děti a dorost. U dětí a dorostu stoupají problémy související s obezitou, obecně roste počet diabetiků. Negativní je rovněž nárůst počtu psychických nemocí a poruch. Pozitivně lze v případě zdraví hodnotit existenci Zdravotní politiky Libereckého kraje a vstup města Liberec do Národní sítě Zdravých měst ČR. Negativní vývoj ve společnosti je patrný v případě počtu rozvodů. Počet sňatků má v čase spíše klesající tendenci, nicméně Liberec vykazuje poměrně vysoký počet rozvodů. S klesající sňatečností souvisí i rostoucí počet dětí narozených mimo manželství.

2.1.3 Bydlení

V Liberci je v současné době dostatek standardních bytů vzhledem k poptávce, resp. kupní síle. Kdyby však kupní síla obyvatel rostla, případně došlo k přílivu zahraniční kvalifikované síly, byl by zde nedostatek bytů vysoké kvality. Počet dokončených bytů na 1000 obyvatel od roku 2009 klesal, ve srovnání s jinými statutárními městy vykazoval Liberec nižší aktivitu ve výstavbě. Trendem je rostoucí zájem o bydlení v rodinných domech a související suburbani-zace. Tento trend se nejvíce projevoval v obcích Šimonovice, kde se počet bytů v letech 2001 – 2008 zvýšil o více než 70 %, Bedřichov, Dlouhý most a Jeřmanice. S trendem stěhování do okolních obcí roste zájem o předělání druhého bydlení na trvalé bydlení, což může mít, za předpokladu vhodné míry využívání daného území, pozitivní dopad na rozvoj venkova.

Z hlediska kvality bydlení lze negativně hodnotit poměrně starý bytový fond, průměrné stáří bytového domu bylo v roce 2011 64,7 let. Pokud jde o průměrnou obytnou plochu 1 dokončeného bytu, tak ta v posledních letech roste. Ve srovnání s jinými městy je však průměrná plocha dokončeného bytu v Liberci menší. S kvalitou také souvisí počet cenzových domácností žijících v jednom bytě. Největší počet bytů v celé ORP Liberec je obydlen jednou nebo dvěma osobami, což lze na jednu stranu spojovat s kvalitou bydlení, na druhou stranu je to spojeno s demografickým trendem stárnutí populace a společenským trendem „singles“. Z tohoto důvodu lze očekávat růst poptávky po menších a levnějších bytech. Z hlediska technické vybavenosti je v rámci celé ORP Liberec patrná nedostatečná plynofikace a připojení na kanalizační síť. V posledních letech ke kvalitě bydlení v Liberci přispíval Integrovaný program rozvoje města, kdy bylo revitalizováno největší liberecké sídliště Rochlice. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj tak byly financovány chodníky, silnice, zeleň, dětská hřiště, dále městský mobiliář, i soukromé nemovitosti.

Ceny bydlení měly od roku 2008 převážně klesající tendenci, ceny rodinných domů však stoupaly. Ceny se samozřejmě liší podle jednotlivých lokalit města. Cena obvyklého nájemného je v ORP Liberci ve srovnání s jinými statutárními městy spíše nižší. Z hlediska jednotlivých lokalit ve městě bylo nejvyšší obvyklé nájemné v oblasti Rochlice a Vratislavice nad Nisou.

Vzhledem k demografickému vývoji je třeba podporovat systém prostupného bydlení a sociální byty. Statutární město Liberec v současné době nabízí 92 sociálních bytů a další podporované bydlení, kam patří startovací byty, byty zvláštního určení (bezbariérové), byty v domech zvláštního určení (domovy s pečovatelskou službou), byty na půl cesty, vstupní byty, noclehárny.

Pokud budou na katastrálním území města dokončeny projekty, které byly k 31.12.2012 realizovány, bude třeba další bytové výstavby vzhledem k plánovanému nárůstu počtu obyvatel, určitý počet bytů přitom představuje přirozený odpad bytového fondu, současně revitalizace sídlišť znamená úbytek určité kapacity, dále záleží na úrovni migrace a náhradách za asanace z důvodu realizace koncepce územního plánu. Očekává se, že v příštích letech bude jedna bytová jednotka obývána 1,05 cenzové domácnosti, neuvažuje se zvýšení obytné plochy na obyvatele.

2.1.4 Občanská vybavenost a společnost

Předpokladem pro kvalitní a efektivní fungování občanské vybavenosti města se z regionálně rozvojového hlediska rozumí kvalitní provázání 3 složek území: bydliště – práce – služby. V oblasti demografických trendů dochází k nepříznivému vývoji v jednotlivých věkových strukturách, především ve skupině obyvatel starších 65 let. Toto zvyšuje tlak především na sociální a zdravotní systém. Pro město to bude znamenat vliv na strukturu a kvalitu sociálních a zdravotních zařízení, na kvalitu bezbariérového pohybu ve městě. Do budoucna bude třeba zefektivnit sociálně-ekonomickou územní infrastrukturu.

Z hlediska sociálních služeb se k 31.12.2011 na území města nacházelo celkem 49 subjektů sociálních služeb, ve srovnání s jinými krajskými městy je na tom Liberec poměrně dobře. Problém, vzhledem k demografickému vývoji, je klesající počet bytů v domovech s pečovatelskou službou. Sociální služby jsou nejintenzivněji poskytovány terénním a ambulancním způsobem, nejčastěji jsou služby poskytovány osobám s kombinovaným postižením, seniorům a osobám se zdravotním postižením. Síť zdravotnických zařízení je v Liberci ustálená, nachází se tu Krajská nemocnice Liberec.

Z hlediska vzdělávacích zařízení se ve městě nachází zařízení všech typů a úrovní. Některé druhy školských zařízení však nemají dostatek žáků a studentů. V posledních letech se kvůli silným ročníkům 2006 - 2010 projevovala nedostačující kapacita mateřských škol, což však do budoucna kvůli nižší porodnosti nebude problém. Ten se však přesouvá do kapacity základních škol. Základní a střední školy včetně počtů středních odborných učilišť a odborných učilišť se v čase jeví stabilně, u odborných učilišť došlo v poslední době k výraznému poklesu studentů, což by mohlo způsobit problém na trhu práce. Vedle tohoto poklesu se projevuje růst zájemců o nástavbová studia. Město nabízí dobré podmínky pro vysokoškolské vzdělávání, je zde Technická univerzita, která má 6 fakult, dále zde sídlí pobočka Metropolitaní univerzity Praha a Vysoká škola Karla Engliš. Počet vysokoškoláků od roku 2007 roste. V souvislosti s rozvojem lidských zdrojů lze zmínit i existenci iQparku a science centra iQLANDIA propagující a popularizující vědu. V Liberci se nachází dvě základní umělecké školy, jedna jazyková škola a 4 vyšší odborné školy. U vyšších odborných škol výrazně klesá počet studentů. V oblasti speciálního školství na území města funguje ZŠ praktická a ZŠ speciální. Vzhledem k demografickému vývoji bude třeba více se zaměřovat na celoživotní vzdělávání.

Z hlediska kulturních a sportovních zařízení Liberec nabízí pestrou síť zařízení pro sportovní aktivity. Ve městě se nachází 80 sportovních klubů, jednot a organizací, které pokrývají široké spektrum sportovních činností, například SPORT PARK Liberec, Sportovní areál Liberec, Plavecký bazén Liberec, fotbalový stadion, Skate park, SKI areál Ještěd, Skokanský areál Ještěd, a další. Liberec nabízí rovněž pestrou síť kulturních zařízení, ať už jde o divadla, galerie a muzea, multikina nebo církevní stavby. Mezi významná kulturní zařízení patří Zoologická a botanická zahrada, Dům kultury a Kulturní a společenské centrum Lidové sady, Krajská vědecká knihovna, Severočeské muzeum, Oblastní galerie, Divadlo F. X. Šaldy, Malé divadlo, Naivní divadlo, Centrum Babylon, Tipsport aréna, Multifunkční centrum Vratislavice a další.

Nákupní a obchodní zařízení se přibližují centru města, kde je vysoká koncentrace obyvatelstva. V posledních letech došlo k rapidnímu nárůstu těchto zařízení. Město je dle nákupních zón rozděleno do 5 kategorií: centrum, sever, východ, jih, západ, přičemž 80 % všech nákupních ploch je soustředěno v sektorech centrum a jih. V těchto sektorech zároveň bydlí cca 48 % obyvatel města. Pokud by rostly nákupní plochy, mohla by vzniklá situace vytlačovat funkci bydlení.

2.1.5 Ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce

V Liberci má tradici především strojírenský a textilní průmysl. V současné době hraje stěžejní roli automobilový průmysl, zejména výroba součástek a náhradních dílů do automobilů. V Liberci funguje poměrně diverzifikovaná podnikatelská struktura s vysokým počtem podnikatelských subjektů. Rozvinutá je podnikatelská základna především v oblasti výroby strojů a přístrojů, komponent pro výrobu automobilů, plastů, textilního, elektrotechnického a potravinářského průmyslu a stavebnictví představující potenciální partnery a subdodavatele pro budoucí investory. Ve městě je také zastoupen průmysl chemický, slévárenský, elektronický a potravinářský, stavebnictví a obchod. V posledních letech se zde rozvíjejí perspektivní odvětví jako například nanotechnologie. Mezi mikropodniky a malými podniky převažují subjekty, které působí ve službách.

Z hlediska podnikatelského prostředí lze pozitivně hodnotit dobré silniční spojení s hlavním městem Prahou včetně propojení s Mladou Boleslaví vzhledem k automobilovému průmyslu, dobrou dostupnost (do 3 hodin) mezinárodních letišť. Liberec nabízí atraktivní prostředí pro zahraniční investory, město disponuje poměrně dobrou občanskou vybaveností, rozsáhlou sítí kulturních, sportovních a jiných zařízení. Liberec se vyznačuje vysokým počtem podnikatelských subjektů a vysokou mírou zahraničních investic, což v posledních letech pozitivně přispělo ke stabilitě liberecké ekonomiky a k míře nezaměstnanosti, která je pod celostátním průměrem. Počet podnikatelských subjektů od roku 2007 do roku 2011 vzrůstal, mezi lety 2011 a 2012 však došlo k poklesu. Většinu podnikatelských subjektů představují fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona a mikropodniky do 9 zaměstnanců. Z hlediska počtu zaměstnanců patří většina podnikatelských subjektů mezi mikro, malé a střední podniky. V Liberci se nachází dvě průmyslové zóny: PZ Liberec – Jih, kde se soustřeďuje průmyslová výroba, v severozápadní části města je lokalizována průmyslová zóna Liberec – Sever, kde se nacházejí obchodní centra.

Konkurenční výhodou Liberce je značný počet vědecko-výzkumných institucí a obecně zájem pro podnikatele. Působí zde silná institucionální podpora ve smyslu služeb hospodářské komory, CzechInvestu, Enterprise Europe Network, Regionální kontaktní organizace pro rámcové programy EU, ARR-Agency regionálního rozvoje nebo REGIOINFO. Působí zde například VÚTS, Technologický park při Výzkumném ústavu textilních strojů, Clutex – Klastř technických textilií, CGC – Czech Glass Cluster, Centrum pro transfer technologií na Technické univerzitě Liberec. Pozitivně lze hodnotit, že liberecké firmy hojně využívaly evropských zdrojů. V Liberci jsou významné zejména dvě instituce, kde se koncentruje věda, výzkum a inovace. Jde o Technickou univerzitu Liberec, která v roce 2012 otevřela Ústav pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace, dále je to VÚTS, a.s., který v roce 2013 otevřel Centrum rozvoje strojírenského výzkumu Liberec, které se stalo prvním pracovištěm svého typu v České republice.

Z hlediska vzdělanostní struktury je pozitivní přítomnost Technické univerzity Liberec. Liberec disponuje relativně velkým potenciálem kvalifikované pracovní síly zaměřené především na tradiční strojírenskou, elektrotechnickou, plastikářskou, gumárenskou a textilní průmyslovou výrobu, vysoce kvalifikovanou pracovní sílu především v oblasti elektrotechnického a automobilového průmyslu. K největším zaměstnavatelům v Liberci patří Krajská nemocnice, a.s., Magna Exteriors&Interiors s.r.o., Technická univerzita v Liberci, DENSO MANUFACTURING CZECH, Dopravní podnik města Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s, agentura JOBSTUDENT spol. s r.o., Statutární město Liberec, Liberecký kraj, SYNER, s.r.o., GEA LVZ, a.s., ELMARCO s.r.o. a další. Míra nezaměstnanosti se pohybuje pod celorepublikovým průměrem, problémem je dlouhodobá nezaměstnanost nad 12 měsíců, do které spadá cca 40 % uchazečů o zaměstnání v SO ORP Liberec, v samotném Liberci je tato hodnota nižší.

2.1.6 Technická infrastruktura, dopravní obslužnost a dostupnost

2.1.6.1 Technická infrastruktura

KANALIZAČNÍ SYSTÉM A ODPADNÍ VODY

V roce 1977 bylo rozhodnuto o společném čištění odpadních vod z Liberce i Jablonce nad Nisou v centrální čistírně odpadních vod v Liberci, což spojilo obě města v jeden kanalizační celek zakončený na rekonstruované ČOV s kapacitou 190 000 EO. V obou městech je navržen základní kanalizační systém jako jednotná kanalizace, tj. společné odvádění dešťových a splaškových vod. Největším provozovatelem kanalizačního systému jsou Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. (SČVaK), přičemž kanalizační síť je v majetku Severočeské vodárenské společnosti a.s. (SVS).

Kanalizační systém v Liberci je rozdělen na 2 části, povodí sběrače A (odkanalizovává pravý břeh Lužické Nisy, což představuje vnitřní město, Pavlovice, Králův Háj, Starý Harcov atd.), a povodí sběrače B (odkanalizovává levý břeh, tj. Františkov, Hanychov, Doubí, Vesec, atd.). Nově jsou vybudovány některé stoky, například přes celou hlavní páteř města, tj. od nádraží ČD přes Soukenné náměstí, Pražskou ulici, Masarykovou až k ZOO, stejně tak stoky v územních celcích s novou zástavbou. Zbývající část kanalizačních stok ve městě vyžaduje důkladnou revizi, rozsáhlé rekonstrukce uličních i některých hlavních stok. Průmyslové odpadní vody, které mají charakter komunálních odpadních vod, jsou zaústěny do veřejné kanalizace. Území ORP Liberec patří k nedostatečně vybaveným územím splaškovými kanalizacemi a ČOV, v některých částech Liberce (Rudolfovo, Hluboká, část Kunratic) není kanalizace vybudována. Budoucí záměry v oblasti kanalizací a zásobování pitnou vodou vycházejí především z Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje. Problematika odkanalizování je zaměřena na vybudování oddílné splaškové kanalizace s ČOV.

VODOVODNÍ SYSTÉM

Území celé ORP Liberec je poměrně bohaté na zdroje pitné vody, z vodohospodářského hlediska jsou významné 2 chráněné oblasti přirozené akumulace vod, a to Severočeská křída a Jizerské hory. ORP Liberec je zásobováno pitnou vodou zhruba z 50 % z podzemních zdrojů a z 50 % z povrchových. Nejvýznamnější zdroje podzemní vody jsou v jižní a jihozápadní části ORP, kde jsou dvě významná jímací území – Dolánky a Libíč, řazená dle SČVaK do I. kategorie s vydatností nad 30 l/s. Z povrchových vod to je nádrž Josefův Důl. Tyto spolu se zdrojem Lesnovek tvoří významný zdroj vody pro město. Oblastní úpravny vody představují Souš a Bedřichov. 94 % obyvatel města je zásobováno vodovodní sítí SVS – SČVaK. Kromě oblastních zdrojů jsou i místní zdroje, jako Pilínkovské prameny, Pilínkov zářezy, Horní Hanychov – U Lanovky nad kioskem, Horní Hanychov – U Lanovky skokanský areál, Srncí – Zářez. Na veřejný vodovod je aktuálně napojeno cca 92 % obyvatel ORP.

ENERGETIKA

Energetika a spoje jsou na relativně dobré úrovni, v Liberci je kapacitní elektrická soustava s hlavní transformační rozvodnou, řada velkých zdrojů tepelné energie, plošná plynofikace. Hlavním dodavatelem elektrické energie je Severočeská energetika, a.s. Největší zdroj výroby elektřiny je Teplárna Liberec s výkonem 12 MW, ve spalovně odpadů TERMIZO a.s. je nainstalován výkon 2,5 MW. Rozvoj některých lokalit v Liberci v posledních letech způsobil velký nárůst odběru elektřiny. Stávající vedení VVN z TR Bezděčín do liberecké aglomerace se

ukazuje jako nedostačující. Problematický stav v připojování nových odběrů je na všech napěťových hladinách distribuční soustavy ve dvojitě vedení 110 kV Bezděčín – Šimonovice omezeno připojování nových odběrných míst.

Na území města je hlavním dodavatelem plynu Severočeská plynárenská, a.s., provozovatelem distribuční soustavy pro zásobování plynem společnost RWE Gas Net, s.r.o. V území ORP Liberec se nevyskytuje žádný nadmístně významný zdroj zemního plynu či bioplynu. Na území města se nachází 12 regulačních stanic.

Na území ORP Liberec je v současné době provozováno 6 velkých i menších soustav centrálního zásobování teplem, nejrozsáhlejší systém je v Liberci, pro dodávku tepla je zde využívána kromě Teplárny Liberec i spalovna komunálního odpadu TERMIZO, a.s. Teplárna je technologicky propojena se spalovnou komunálních odpadů společnosti Termizo a.s., jejíž tepelná energie je distribuována do teplovodní sítě SCZT. Spalovaným palivem je těžký topný olej a zemní plyn. V posledních letech se začínají objevovat snahy o odpojování jednotlivých koncových odběratelů od SCZT z důvodu vysoké ceny za dodávku tepla. Problémem také je, že rozvodný systém je zastaralý a na hranici své životnosti. Po snížení vysokých nákladů na rozvod tepla budou nutné rozsáhlé investice do teplovodní infrastruktury.

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ SÍŤ

Telekomunikační síť je kompletně postavena znovu od dálkových optických kabelů až po posledního zákazníka. Na území Liberce je dokončena výstavba digitální sítě a digitálních ústředí. Dominantní postavení v telekomunikacích má O2 Telefónica Czech Republic, a.s. a mezi významné poskytovatele datových služeb patří také UPC Česká republika, a.s. Dominantním provozovatelem bezdrátového přenosu jsou v ORP Liberec České Radiokomunikace a.s. V území jsou dále provozovány radioreleové trasy různých mobilních operátorů (T-mobile, Vodafone, O2) a dodavatelů internetového připojení. Nejvýznamnějším bodem v ORP Liberec je vrchol hory Ještěd s televizním vysílačem a mnoha základnovými stanicemi a centrem radioreleových spojů. Horský hotel Ještěd s telekomunikačními vysílači je tak přirozeným centrem digitálního mikrovlnného spojení s okolím.

2.1.6.2 Dopravní obslužnost a mobilita

Liberec má výhodnou polohu vůči hlavním evropským dopravním koridorům i vůči hlavnímu rozvojovému prostoru celé republiky. Město je kvalitně napojené na evropské koridory dostavbou silnice I/35 směrem na hranice ze SRN a dostavbou rychlostní silnice R35 směrem na Moravu a zlepšením stávající sítě silnic I. třídy zejména I/14 a I/13. Libereckým krajem neprocházejí žádné železniční koridory a Liberec jako jediné město se 100 000 obyvateli se nenachází v těsné blízkosti hlavních železničních koridorů.

Liberec leží na významném dopravním koridoru Dresden – Wrocław, kam navazuje rozvojová a dopravní osa Liberec – Hrádek nad Nisou – Bautzen, dále na železničním koridoru Praha – Turnov – Liberec – Frýdlant – Zawidów – Liberec – Turnov – Mladá Boleslav – Milovice – Lysá nad Labem – Praha. V prostoru severu Čech, východní části Saska a jihozápadní části Polska, lze identifikovat rozvojové osy evropského významu v území podél trasy dálnice A4, A17 a D8, které kopírují evropské multimodální koridory III. a IV. a republikové osy s mezinárodním přesahem, které tyto koridory propojují (v Libereckém kraji území podél rychlostních silnic R35 a R10 a silnice I/13 na Ústí nad Labem). Přes území ORP Liberec směřuje od Frýdlantu a dál k severu do Polska přeshraniční osa sledující silnici I/13 a celostátní železniční trať s napojením v prostoru Zgorzelce na III. Multimodální koridor – větev III.A. Z hlediska dopravních a s tím souvisejících ekonomických a rozvojových vazeb s „vnitrozemím“ má pro ORP Liberec největší význam rychlostní silnice R35 do Turnova, která dále pokračuje jako R10 na Prahu. Druhou významnou dopravní tepnou spojující Liberecký a Ústecký kraj je silnice I/13. Problematické zůstává dopravní spojení na Hradec Králové. V rámci Libereckého kraje má velký význam spojení mezi městy Liberec a Jablonec nad Nisou komunikací I/14.

SILNIČNÍ DOPRAVA

Páteř silniční sítě tvoří průtah městem (čtyřpruhová silnice I/35, na něj jsou napojeny silnice I. třídy (I/13 a na ni navazující I/14) a silnice III. třídy. Na území města je v současné době cca 43 km silnic I. a III. třídy a 757 km místních komunikací. Chodníky podél silnic I. a III. třídy mají délku 32 km.

V rámci silniční dopravy významně v posledních letech stoupá význam individuální automobilové dopravy. K 31.12.2012 bylo v ORP Liberec na 137 366 obyvatel registrováno 69 193 osobních vozů, 11 092 nákladních vozů a 8 984 motocyklů a 359 autobusů. Stupeň automobilizace je 1,99. Nejzatíženějším úsekem v Liberci (i v celém Libereckém kraji) je úsek silnice I/35 průtah městem Liberec, kde intenzity dosahují necelých 36 tisíc vozidel za 24 hod v obou směrech.

Počet dopravních nehod v ORP Liberec se v letech 2003 – 2007 pohyboval přes 3 000 za rok, v roce 2008 poprvé klesl pod 3 000 a v letech 2009 – 2012 se pohybuje těsně nad 1 500 nehod za rok. Příčinou dopravních nehod na Liberecku je nejčastěji rychlost jízdy a způsob jízdy, to se projevuje nejvíce při nehodách se smrtelnými následky.

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Na území města je poměrně hustá a stabilní železniční síť, železniční tratě však nejsou modernizovány ani elektrifikovány. Liberec je na hlavní síť napojen jednokolejnou neelektrifikovanou tratí úsekem Liberec – Turnov, přes Turnov je napojení na Prahu a Pardubice. Liberec je spojen železnicí s Českou Lípou (dopravně obsluhuje obce v severní části Podještědí, tj. Křižany, Zdislava, Rynoltice, Jablonné v Podještědí), dále je významná železniční dráha zajišťující spojení mezi centry osídlení a průmyslové výroby Liberec – Chrastava – Hrádek nad

Nisou. V rozvoji příhraniční železniční dopravy je velmi pozitivně hodnoceno cestujícími pokračování nabídky celotýdenního přímého spojení z Liberce do Drážďan. Železniční doprava v Liberci a jeho širším zázemí má význam zejména pro každodenní dojížděku do zaměstnání a do škol. Železniční trať slouží také turistické dopravě, kdy vysoké frekvence cestujících byly dosaženy především v letních měsících. Regionální železniční dopravu na tratích vedoucích městem Liberec do roku 2026 provozuje dopravce České dráhy a.s. a na všech železničních tratích je zaveden taktový jízdní řád.

CYKLISTICKÁ DOPRAVA

V cyklistické dopravě dochází v posledních cca 15 letech k výraznému nárůstu intenzit. Roste zájem o cyklistiku, negativní jev, který to však přináší, je nárůst dopravních nehod způsobených neexistencí kompletních cyklotras. V Liberci není dostatečně hustá síť cyklistických komunikací, chybí páteřní trasa podél řeky Nisy a další trasy. Přes Liberec vede mezinárodní cyklokoridor, který začíná v Žitavě a končí v Hradci Králové, dále je zde regionální cyklostezka Odra – Nisa a cyklostezka Nisa.

MHD

Městskou hromadnou dopravu v Liberci zajišťuje Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s. prostřednictvím tramvají a autobusů. V případě autobusů k 1.1.2013 fungovalo v pracovní den 1876 spojů, v sobotu 1 050, v neděli 1 020 spojů, pokud jde o tramvaje, tak v pracovní den jezdilo 465 spojů, v sobotu 359 a v neděli 357 spojů. Tramvajová doprava má na území města značný význam, je stěžejním prvkem liberecké MHD. Na území města jsou dvě tratě: Liberec – Jablonec nad Nisou, která spojuje města přes Vratislavice nad Nisou, je řešena jako úzkokolejná o rozvoru 1000 mm, z větší části je řešena jako jednokolejná s výhybnami. Trať je v současné době zdvoukolejňována spolu se směnou rozvoru na standardních 1435 mm. Druhá trať se týká samotného města, spojuje Lidové sady s Horním Hanýchovem, trať je v celém svém rozsahu dvojkolejná ve standardizovaném rozvoru 1435 mm a v úseku Lidové Sady – Rybníček je veden i úzkorozchodný profil 1000 mm. Kromě těchto dvou tratí bude také vybudována trať spojující centrum města s největším sídlištěm Rochlice. Obnova tramvají je řešena modernizací stávajících vozů.

Na území města také funguje zvláštní autobusová doprava, a to do Průmyslové zóny Jih, dále do obchodního centra OC Nisa a do OC Globus, kam jezdí zdarma autobusové linky jako komerční služba pro provozovatele obchodních center. Další komerční linka DPMLJ jezdí pro Městský obvod Liberec- Vratislavice.

BEZBARIÉROVOST DOPRAVY

Koncepce bezbariérové dopravy v Liberci rozlišuje čtyři trasy: radnice – koleje TUL – chráněné díly Harcov; radnice – sídliště Vesec – Doubí; radnice – sídliště Gagarinova; radnice – sídliště Pavlovice. Na síti MHD v současné době funguje několik autobusových linek, na nichž jezdí spoje s bezbariérovými vozidly. Kromě toho DPMLJ provozuje tzv. sociální automobil, který v pracovní dny na objednávku přepravuje zdravotně postižené osoby s cílem nebo počátkem cesty zdravotnické zařízení, dům sociálních služeb, domov důchodců, centrum postižených, Krajský úřad, Magistrát města Liberce. Jeho služby využilo v roce 2012 přes 4000 občanů.

LETECKÁ DOPRAVA

Na území města se nachází letiště s travnatou vzletovou a přistávací dráhou pro letadla do 5700 kg v kategorii VFR, které má státu civilního neveřejného mezinárodního letiště. Majitelem je statutární město Liberec.

LANOVÁ DOPRAVA

V Liberci je také lanová dráha Horní Hanychov – Ještěd, která přepraví průměrně 250 tisíc cestujících, šikmá délka trati je 1188 m, převýšení je 401,7 m, maximální dopravní rychlost je 10 m/s, v provozu jsou dvě kabiny pevně uchycené o kapacitě 35 cestujících, jízdní doba jsou 4 minuty. Převážná kapacita je 525 osob/hod v každém směru

2.1.7 Veřejná správa, krizové řízení, bezpečnost, hospodaření města

Území města je samostatnou územně správní jednotnou. Je vymezeno administrativními hranicemi a rozčleněno na 33 městských čtvrtí, z nich 32 spravují přímo orgány města a jednu městskou čtvrť spravují v rozsahu stanoveném tímto statutem orgány Městského obvodu Liberec – Vratislavice nad Nisou. Statutární město Liberec vykonává v souladu se zákonem o obcích samostatnou i přenesenou působnost. Orgány města jsou zastupitelstvo města, rada města, primátor (primátorka), magistrát města a zvláštní orgány města jako jsou výbory zastupitelstva, komise rady města, osadní výbory a zvláštní odborné pracovní skupiny.

Magistrát města, jeho postavení a působnost, je upraven zákonem o obcích, organizace magistrátu je upravena organizačním řádem, který specifikuje kompetence jednotlivých útvarů v organizační struktuře, dělbu práce mezi jednotlivými odbory a odděleními, jejich vzájemné vztahy a vazby k subjektům zřizovaným a zakládaným SML. V oblasti samosprávních činností zadává úkoly vedoucím odborů přímo primátor či náměstci, kteří jsou garanty výkonu samosprávy na vymezeném úseku. V oblasti výkonu správních činností v přenesené působnosti je činnost vedoucího odboru oprávněn úkolovat pouze tajemník magistrátu v rámci své řídicí a kontrolní činnosti, která se týká odborně technických a personálních záležitostí výkonu svěřené agendy. Řada veřejných služeb z oblasti školství, kultury, cestovního ruchu, sportu, sociálních služeb, dopravy, atp. je poskytována zřizovanými a zakládanými organizacemi města.

HOSPODAŘENÍ MĚSTA

Dle zákona o obcích majetek SML musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. SML vede účetnictví podle zákona o účetnictví, financování města se řídí rozpočtem, pomocným nástrojem při sestavování ročního rozpočtu je střednědobý rozpočtový výhled. Každému odboru, případně oddělení, je v rozpočtu města vyčleněna část. Rozpočet města je schvalován zastupitelstvem města. Na plnění hrazená z části rozpočtu města uzavírají vedoucí odboru objednávky a zadání veřejných zakázek. Majetek, který odbory spravují je na magistrátu centrálně evidován.

Kontrolní procesy v oblasti hospodaření města jsou nastaveny na úrovni města na základě zákona o finanční kontrole. Od 1.1.2013 je v realizaci projekt „Integrovaný systém řízení Statutárního města Liberce a jeho zřizovaných a zakládaných organizací“, který je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a rozpočtu SML. Projekt je zaměřen na zvýšení kvality a efektivity poskytovaných služeb magistrátem města a městských organizací pomocí zavedení systému korporátního řízení a procesů řídicí kontroly. Jedním z cílů projektu je posouzení možností automatizované a plně elektronické podpory pracovních postupů dle zákona o finanční kontrole ve veřejné správě na straně závazku a výdajů. Město je zapojeno do elektronizace veřejné správy, realizuje řadu projektů v této oblasti. SML je zakladatel akciové společnosti Liberecká IS, která projekty realizuje. SML využívá a rozvíjí ve prospěch občana následující projekty eGovernmentu: Czech POINT, datové schránky, základní registry veřejné správy, jednotnou komunikační infrastrukturu pro elektronické úřadování.

Město se v posledních letech potýkalo s výrazným zadlužením, což bylo podpořeno i ekonomickou krizí a poklesem provozních příjmů. V roce 2011 se situace zlepšila především díky nárůstu přijatých splátek půjček od podnikatelských subjektů. Investiční výdaje byly v posledních letech částečně financovány z úvěrů, ukazatel dluhové služby výrazně rostl, byly realizovány rozsáhlé investiční akce související s MS v klasickém lyžování, investice do modernizace a zajištění energetických úspor budov základních a mateřských škol, projekty

IPRM, revitalizace městských lázní, výstavba bazénu atd. V roce 2013 se snížila celková zadluženost města, a to zejména díky zmiňovanému splacení revolvingového úvěru u VÚB ve výši 150 mil. Kč. Zároveň s tím došlo k načerpání revolvingového úvěru u Equa bank, ale jen v maximální výši 50% původního úvěru od VÚB.

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

Město se stále snaží zlepšit komunikaci s veřejností nad rámec zákona o svobodném přístupu k informacím. Realizuje různá setkání s občany, se zájmovými skupinami, nebo dotazníková šetření a ankety. Ke komunikaci slouží webové stránky města, Liberecký zpravodaj, reportáže ve vysílání regionálních stanic nebo články v různých periodikách. Jednání zastupitelstva jsou veřejná a je možné je sledovat v on-line přenosu na webových stránkách města, pořizuje se také, stejně jako v případě jednání rady města, přepis. Po jednání rady a zastupitelstva probíhají tiskové konference. Město se snaží být maximálně transparentní, pro tyto potřeby byla vytvořena Protikorupční strategie MML, byla upravena směrnice upravující veřejné zakázky, byl vytvořen a prosazen Etický kodex pro zastupitele, atd.

SPOLUPRÁCE S OKOLNÍMI OBCEMI A REGIONY

Liberec je součástí Euroregionu Nisa, který spojuje Německo, Polsko a Českou republiku. SML je rovněž členem Svazu měst a obcí, od roku 2013 je také členem Národní sítě Zdravých měst ČR. V současné době Liberec spolupracuje s pěti zahraničními městy, vztahy jsou jak oficiální, tak i pracovní. Partnerskými městy jsou Augsburg (Německo), Amersfoort (Nizozemsko), Zittau (Německo), Dunkerque (Francie), Nahariya (Izrael).

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A BEZPEČNOST MĚSTA

Liberec má vypracovaný Krizový plán území ORP, který popisuje fungování jednotlivých složek a orgánů krizového řízení. Mezi orgány krizového řízení na území města patří hejtman, krajský úřad, Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje, Policie České republiky (krajské ředitelství), starostové obcí území ORP. Mezi rizika, která hrozí na území města, patří především povodně, území města je ohroženo lokálními povodněmi na přítocích Lužické a Černé Nisy, přílivové vlny při protržení hrází rybníků, sesuvy. Kvůli velkému relativnímu převýšení a převládající synoptické situaci s přibližně západním větrným prouděním patří oblast Jizerských hor v rámci ČR s územím s nejvyšším množstvím srážek.

V rámci bezpečnostních složek a prevence kriminality na území města působí Policie České republiky, Městská policie Liberec, Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje, zdravotnická záchranná služba, povodňové komise. Město patří mezi nejzatíženější města kriminalitou v ČR a situace má v čase spíše tendenci se zhoršovat. Největší podíl z trestných činů v posledních letech představovala majetková trestná činnost, nejhorší situace je v oblasti násilných trestných činů, kde byl například Liberec v roce 2012 na třetím místě v rámci celé republiky. V oblasti krádeží dvoustopých vozidel je zde nejhorší situace v rámci ČR, což je ovlivněno příhraniční polohou města. Násilná kriminalita se vyskytuje převážně v centru města a ve vybraných městských čtvrtích. Důvodem výskytu tohoto druhu kriminality je neznanost, migrace problémových osob, koncentrace podniků provozujících hazardní hry, koncentrace komerčních ubytoven pro sociálně slabé, množství zázemí pro potenciální pachatele, nepřítomnost režimových opatření atd. Velice negativní jev je nárůst kriminality u obyvatel ve

věku do 14 let. Rovněž v posledních letech rostl počet přestupků, zejména proti veřejnému pořádku, proti silničnímu provozu a proti územní samosprávě.

2.1.8 Životní prostředí, veřejná zeleň a veřejná prostranství

Významným specifickým prvkem města je jeho sepětí s krajinou. Podle klimaticko-geografického členění na území města Liberec zasahují celkem 3 klimatické oblasti. Centrální část – Liberecká kotlina – patří do mírně teplého regionu, Ještědský hřbet a severovýchodní část Jizerských hor spadá do regionu chladného. Do severní části území (Krásná Studánka, Radčice) současně proniká mírně teplý region. V geologické stavbě se uplatňují horniny různého stáří a původu. Severovýchodní část tvoří krkonošsko-jizerský žulový masiv, do prostoru Pilínkova na jihu a Machnína na severozápadě území zasahuje dvojslídny granit středně až hrubě zrnitý. Na území města jsou vyhlášena čtyři chráněná ložisková území: CHLÚ Ruprechtice, kde je ložisko žuly, CHLÚ Hluboká u Liberce, kde je ložisko karbonátů pro zemědělské účely, CHLÚ Pilínkov, kde je ložisko vápence a CHLÚ Machnín, kde je ložisko vápence.

Hydrologická síť je velmi hustá, na ploše města je celkem 98 km vodních toků. Mezi nejvodnatější toky ORP Liberec patří Lužická Nisa, která tvoří páteřní řeku území od Jablonce přes Liberec, Chrastavu a Hrádek nad Nisou. Jejími významnými přítoky jsou Černá Nisa a Jeřice. K povodí Jizery náleží říčka Mohelka, která se svými přítoky odvodňuje jižní část ORP Liberec. Na území Libereckého kraje zasahují celkem dvě chráněné oblasti přirozené akumulace vod, které pokrývají zhruba 60 % plochy ORP Liberec. Jsou to CHOPAV Severočeská křída a CHOPAV Jizerské hory. Na západním okraji města na svazích Ještědu, v Pilínkově a v Machníně se nachází oblast místních podzemních zdrojů pitné vody. Tyto zdroje jsou využívány a mají vyhlášena pásma hygienické ochrany. V severovýchodní části území zasahuje do prostoru Krásné Studánky, Kateřinek a Harcova Chráněná oblast přirozené akumulace vod Jizerské hory, jejíž hranice je totožná s hranicí CHKO Jizerské hory. Kvalita vody se monitoruje pouze na Lužické Nise, u tohoto toku se v průběhu let kvalita vody zlepšila zejména po zprovoznění ČOV Liberec. Největší nádrž je přehrada Harcov, kde je kvalita vody v letním období pravidelně kontrolována.

Zhruba 41,4 % celkové rozlohy ORP Liberec zabírá lesní půda, zemědělský půdní fond tvoří 46,7 % rozlohy. Lesy v majetku města Liberec spravuje příspěvková organizace Městské lesy Liberec. Celková rozloha těchto lesů je 576,26 ha. Cílem je zajistit a zlepšit vitalitu, stabilitu a biologickou rozmanitost svěžených lesů. Uplatňovány jsou jemné způsoby hospodaření, tj. bez vzniku velkoplošných holin, s cílem zachování a na některých místech vytvoření druhově pestrého a věkově rozrůzněného lesa se složitou porostní výstavbou. Zároveň je cílem vytvořit dobré rekreační zázemí pro obyvatele města a jeho návštěvníky.

Kvalita ovzduší je negativně ovlivňována emisemi z dopravy, ze spalovacích procesů a lokálními zdroji spalování nekvalitních paliv v domácnostech. Ve městě se také nachází několik desítek zdrojů emisí ze zpracovatelského průmyslu. Největším zdrojem hluku je automobilová doprava, dále průmysl, stavební činnost, hudba, hluk spojený s bydlením, rekreační hluk. V ORP Liberec je to nejvíce hluk z rychlostní komunikace R35 a z komunikací I. třídy.

V současné době jsou v ORP Liberec provozovány celkem 2 skládky, 2 klasické spalovny a několik bioplynových stanic. Nejvýznamnějším subjektem je spalovna komunálního odpadu společnosti TERMIZO, a.s., jejímž efektem je nejenom snižování podílu odpadu odvážených na skládky, ale i zvyšování podílu obnovitelných zdrojů na energetické bilanci celého kraje. Na území ORP se vyskytuje 84 lokalit starých ekologických zátěží území. Jedná se zejména o staré černé skládky, opuštěné výrobní areály, nevyužívané plochy apod. Mezi podstatné lokality se řadí 30 míst.

Ochranu přírody a krajiny na území Liberce vykonává Krajský úřad Libereckého kraje a Magistrát města Liberce, dále orgány ochrany přírody na úrovni pověřených obcí pro výkon

státní správy, Agentura ochrany přírody a krajiny potažmo Správa CHKO Jizerské hory, Správa CHKO Lužické hory. Mezi chráněné prvky patří památné stromy, lokality zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, migračně významná území, významné krajinné prvky a územní systémy ekologické stability. Krajinný ráz části území s významnými přírodními a estetickými hodnotami je chráněn vyhlášením přírodního parku Ještěd.

CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI, PŘÍRODNÍ PARKY A VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY NA ÚZEMÍ MĚSTA

CHKO Jizerské hory

Byla vyhlášena na přelomu let 1967 – 1968, zahrnuje území Jizerských hor a jejich podhůří. Na území ORP Liberec se nachází v obcích Nová ves, Oldřichov v Hájích, Mníšek u Liberce a Liberec. Důvodem vyhlášení této lokality je vysoká lesnatost území, vyskytují se zde rozsáhlé plochy imisních holin a poškozených lesních porostů, vedle toho mimořádně hodnotná území se zachovalými přirozenými společenstvy, zejména rozsáhlý komplex bučin na severních svazích hor, zbytky klimaxových smrčín a unikátní společenstva rašelinišť se vzácnou flórou a faunou. Významnou součástí CHKO je nelesní krajina s převažujícími loukami a pastvinami a s dochovanými stavbami tradiční lidové architektury. Kromě problémů lesnického charakteru (mj. i vysoké stavy zvěře) se objevuje degradace podhorských luk a pastvin způsobená útlumem zemědělství.

Národní přírodní rezervace Karlovarské bučiny

NPR byla vyhlášena v roce 1972 na severních svazích Ještědského hřbetu. Předmětem ochrany je ekosystém květnatých bučin na krystalických vápencích se zachovalou kalcifilní květenou, který v širším regionu nemá obdobu.

Přírodní rezervace Hamrštejn

Byla vyhlášena v roce 1972, rozkládá se kolem zříceniny hradu Hamrštejn západně od liberecké čtvrti Machnín. Chrání v rámci Ještědsko-kozákovského hřbetu ojedinělá společenstva teplomilných druhů flory, jejichž výskyt zde souvisí jak s propojením této oblasti s teplejší oblastí Lužice, tak také s jejím středověkým odlesněním.

Přírodní památka Terasy Ještědu

Terasy Ještědu se nacházejí na území obce Kryštofovo Údolí, Světlá pod Ještědem a Liberec. Jako přírodní památka byly vyhlášeny v roce 1972. Jedná se o zachovalý komplex bukových lesů na západních svazích Ještědského hřbetu. Vegetace je tvořena vápnomilnými bučinami přecházejícími do květnatých bučin, na exponovaných místech se vyskytují bučiny acidofilní a suťové lesy.

Přírodní park Ještěd

Byl vyhlášen v roce 1995 za účelem ochrany rázu krajiny, v níž se nacházejí významné estetické a přírodní hodnoty, a za účelem obnovení poškozených ekosystémů při umožnění přiměřeného turistického využití a urbanizace krajiny. Hodnotné jsou především lesní prostory, vodní toky s nádržemi, mozaika dřevin rostoucí mimo les, charakteristické struktury zemědělských kultur s přírodně cennými loukami a pastvinami, významná lidská sídla s jedinečnými objekty lidové architektury. Nejhodnotnější jsou tzv. květnaté bučiny na vápencových půdách, které jsou chráněny v samostatných přírodních nebo dokonce národních přírodních rezervacích.

Významné krajinné prvky

Nejčastěji se na území ORP Liberec vyskytují registrované VKP, a to solitérní stromy, skupiny stromů, aleje a stromořadí, parky, lomy, sady nebo skalní útvary. V případě solitérních dřevin jde zejména o stromy cenné svým stářím, habitem, ale i původem, neboť jsou sem zahrnuty různé kultivary či alochtonní dřeviny.

VEŘEJNÁ ZELENĚ

Na území Liberce se nachází celkem 85 ploch veřejné zeleně, které slouží jako parkové upravené plochy o celkové výměře 25 ha. Většina parkově upravených ploch je roztržena do malých izolovaných ploch, větší parky jsou umístěny zejména do východní vilové čtvrti v oblasti Lidových sadů. V systému veřejné zeleně chybí obvodové parky. Největší potřeba veřejné zeleně je v centru města a v urbanistických obvodech s výstavbou obytných souborů, nejmenší v okrajových obvodech s rozptýlenou zástavbou. Nejrozsáhlejší plochy zaujímá soukromá zeleň u rodinné a vilové zástavby, od zahrad okrasných a smíšených až po užitkové hospodářské zahrady v rozptýlené zástavbě venkovského typu, které navazují na okolní krajinu. Nedostatek urbanizované zeleně je nahrazován lesními porosty na území města. Cenným rekreačním zázemím jsou příměstské lesy v Lidových sadech a cenným lesním prostorem v urbanizované části území je les na Králově háji.

2.1.9 Cestovní ruch

Cestovní ruch je pro město významným prvkem, protože přispívá k aktivnímu saldu platební bilance, vytváří pracovní místa, generuje příjmy a má celkově pozitivní vliv na místní ekonomiku. Předpoklady pro cestovní ruch jsou utvářeny nejen přírodními a kulturně-historickými podmínkami, ale i materiálně-technickou infrastrukturou. Turistická oblast Jizerské hory včetně města Liberec disponuje výrazným potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu, a to zejména díky své poloze blízko německé a polské hranice a díky blízkosti hlavního města ČR. Celá oblast je významná svým kulturně-historickým potenciálem, na území města jsou historické budovy a jiné turistické atraktivity. Pozitivní je dopravní napojení na hlavní republikový dopravní systém, především jde o silniční dopravu.

Město leží v atraktivní krajině s předpoklady pro zimní i letní turistiku. Tento potenciál je naplňován prostřednictvím různých projektů v oblasti sportu, sportovních areálů, lyžařských středisek, cyklostezek. Liberec je proto znám jako město sportu a tyto příležitosti lákají především účastníky cestovního ruchu se zaměřením na přírodu, sportovní aktivity, turistiku a poznávání. Výhodou je dobrá dostupnost sportovních areálů prostřednictvím MHD. Problém z hlediska udržení účastníků cestovního ruchu po delší dobu je nedostatek příležitostí venkovního koupání v letních měsících. V Liberci je přehrada, ovšem není vzhledem ke kvalitě vody vhodná ke koupání. Dostupná jsou zde dvě umělá koupaliště.

Na území města se nachází několik kulturně-historických památek, které hrají pro cestovní ruch významnou roli, a které je třeba udržovat v dobrém stavu. Jednou z hlavních dominant města je televizní vysílač a horský hotel Ještěd, který vyžaduje rozsáhlou rekonstrukci. V centru jsou mnohé historické památky, problémem je však využití některých z nich. Potenciál má například Liberecký zámek, ve kterém se dříve nacházela jedna z největších světových expozic a vzorkovnic skleněných výrobků a ukázka historického nábytku. Další zajímavou památkou v přízemí novorenesančního domu je kavárna Pošta, která byla postavena v 19. století. Kavárna si zachovala svoji atmosféru, je však uzavřena a v současné době slouží jako sídlo policie. Velký potenciál pro cestovní ruch má oblast letní promenády v centru města, která zahrnuje například Severočeské muzeum, Golf centrum, ZOO, Botanickou zahradu, Kulturní zařízení Lidové sady a další turistické atraktivity. Ve městě se dále nachází různá kulturní zařízení, muzea, galerie, divadla, například Oblastní galerie Liberec, Galerie u Rytíře, Severočeské muzeum, Kulturní centrum VRATISLAVICE 101010, divadlo F.X. Šaldy a další zařízení.

V Liberci a jeho bezprostředním okolí probíhají různé atraktivní společenské akce, potenciál pro cestovní ruch představuje například závod v běhu na lyžích Jizerská padesátka, Liberecký jarmark pořádaný v centru města, tradiční oslavy Ještědu, Dny evropského dědictví nebo hudební festival Benátská noc. Lze však tvrdit, že potenciál Liberce pro pořádání kulturních, sportovních a společenských akcí není plně využitý.

Pokud jde o infrastrukturu cestovního ruchu, lze tvrdit, že v Liberci je dostatečný počet i kapacita ubytovacích zařízení různé kategorie, která jsou rovnoměrně po území rozprostřena, toto platí i pro stravovací zařízení, nedostatkem je nedostatečný počet stravovacích zařízení vyšší úrovně. Město disponuje kvalitní doprovodnou infrastrukturou pro sport a rekreaci, především to je vybavenost lyžařských areálů, kryté bazény, stadiony, značené pěší trasy, naučné stezky, cyklistické a cykloturistické trasy a cyklostezky, kvalitní zázemí pro golf, tenis, squash atd. Nedostatkem v tomto případě je chybějící síť cyklotras a cyklostezek ve městě, které jsou krátké a nepropojené, stejně tak chybějící síť půjčoven kol, která by umožňovala zapůjčení kola v jednom místě a vrácení v jiné stanici.

2.2 Problémová analýza

Na na socio-ekonomickou analýzu popisující stav jednotlivých rozvojových oblastí ve městě navazuje problémová analýza.

2.2.1 Demografické údaje

Z hlediska počtu obyvatel a jeho věkové struktury, je hlavním problémem stárnutí obyvatel. Spolu s poklesem porodnosti to představuje negativní dopady na město, a to především v důsledku poklesu ekonomicky aktivního obyvatelstva. Současně taková věková struktura znamená specifické požadavky na občanskou vybavenost a růst výdajů na sociální a zdravotní služby. Velké výkyvy v demografickém vývoji představovaly silné ročníky 70. let, které vyústily do růstu míry porodnosti po roce 2006, což znamená problém z hlediska kapacit předškolních i školních zařízení.

Pokud jde o migraci, migrační pohyb vykazoval v Liberci v posledních deseti letech větší volatilitu než přirozený přírůstek. Je žádoucí, aby do města přicházela kvalifikovaná pracovní síla, která může přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti města. Problémem by však mohl být nedostatek nadstandardních bytů ve městě. Jiným problémem je suburbanizace, a to z hlediska nedostatečného využívání nebo naopak nadměrného využívání území včetně občanské vybavenosti, dopravní a technické infrastruktury. Vzhledem k tomu, že Liberec je přirozeným centrem regionu, které je využíváno mnoha uživateli (tj. dojíždění za prací, školami, obchodní sítí, zdravotnickými zařízeními atp.) z jeho bezprostředního okolí, negativní je dopravní zatížení města. Zátěží pro město z hlediska sociálně-patologických jevů mohou být nepřizpůsobivé skupiny obyvatel bez vzdělání, zaměstnání, případně dobrovolně žijící na ulici. Liberec se vyznačuje poměrně vysokou kriminalitou, je proto třeba snažit se zvyšovat míru vzdělání obyvatel města a podporovat prevenci ve všech relevantních oblastech, včetně nej-různějších sociálních programů a služeb.

Z hlediska zdravotního stavu obyvatel se v posledních letech projevil negativní vývoj u podílu hypertenzních nemocí a nemocí dýchací soustavy, a to i pro děti a dorost. U dětí a dorostu je problémem rostoucí obezita. Obecně roste počet diabetiků, a to především u mužů. Další negativní změnou je nárůst počtu psychických nemocí a poruch. Je proto třeba realizovat především vhodné programy prevence a osvěty týkající se zdravého životního stylu v rámci všech skupin obyvatel. Dalším negativním trendem, který se v Liberci projevuje, je nárůst rozvodů, což v konečném důsledku může vést k negativnímu prostředí v rodině a k růstu sociálně-patologických jevů.

2.2.2 Bydlení

Problémem posledních let je v oblasti bydlení trend migrace a suburbanizace. Pokud by došlo k výraznému přírůstku kvalifikované pracovní síly ze zahraničí, mohl by se ve městě projevit nedostatek nadstandardních bytů. Od 90. let výrazně roste trend suburbanizace, obyvatelé opouští město a stěhují se na jeho periferii, do nové výstavby na „zelené louce“, což přináší určité problémy související s nerovnoměrným využíváním území. Využívání centra města klesá, stále více obyvatel se stěhuje na okraj města, kde však není mnohdy adekvátní občanská vybavenost, což zvyšuje podíl individuální automobilové dopravy. Přetížená je i technická infrastruktura na okraji města. Trend suburbanizace bude do budoucna brzdit nedostatek technicky připravených stavebních pozemků, jejichž cena je navíc poměrně vysoká. S trendem stěhování do okolních obcí roste zájem o předělání druhého bydlení na trvalé bydlení, což může mít, za předpokladu vhodné míry využívání daného území, pozitivní dopad na rozvoj venkova.

Vzhledem k demografickému vývoji se také jako problém jeví nedostatek malých a levných bytů, nedostatek sociálních bytů a bytů prostupného bydlení. Levného, sociálního, bydlení je ve městě nedostatek, stejně jako je zde málo domovů pro seniory, toto bude třeba řešit. Vzhledem k tomu, že v minulosti se stavěly velké domy, mnoho seniorů bude tyto byty opouštět, protože nebude vzhledem k věku zvládat fyzicky ani finančně údržbu takového bydlení. To by mohlo zhoršit problém opuštěných, nevyužívaných domů, kterých už je v tuto chvíli v Liberci nadprůměrný počet a je třeba toto řešit. Kvalitu bydlení mohou významně ovlivnit dotační možnosti v příštím programovém období. Do budoucna by mohl spočívat potenciál v konverzi brownfields na bytové jednotky.

Problém představuje stáří domů v Liberci, více než polovina byla postavena před rokem 1919 nebo v období 1920 – 1970. Tyto nemovitosti budou vyžadovat v příštích letech prostředky na jejich údržbu. Rovněž bude nutné vyřešit otázku technické vybavenosti bytů v okolních obcích v rámci ORP, která je vzhledem k celorepublikovému stavu podprůměrná, především jde o nedostatečné připojení na kanalizaci. Na území města je třeba pokračovat v revitalizaci sídlišť, a to jak samotných panelových domů, tak jejich bezprostředního okolí.

2.2.3 Občanská vybavenost a společnost

Jako problematická se jeví struktura občanské vybavenosti vzhledem ke změně věkové struktury obyvatelstva. Dochází ke stárnutí populace, což zvyšuje tlak především na sociální a zdravotní systém, současně bude nižší počet obyvatel vytvářet důchody pro zvětšující se skupinu lidí starších 65 let. Pro město to bude znamenat vliv na strukturu a kvalitu sociálních a zdravotních zařízení, na požadavky na bezbariérový pohyb ve městě. Kromě struktury občanské vybavenosti je třeba zajistit i její vhodné územní rozmístění vzhledem k urbánním souvislostem. Z hlediska zdravotnictví je problémem nedostatečná kapacita Krajské nemocnice Liberec, která se potřebuje prostorově rozšířit, nedostatečné parkování u nemocnice, nebo absence zubní pohotovosti. V sociální oblasti je problém nízký počet sociálních služeb, chybějící ubytovna pro ženy a nízká kapacita v domovech pro seniory. Sociální oblast trpí dlouhodobým podfinancováním i nedostatečnými předpoklady pro komplexnější pohled a zohlednění širších souvislostí. Negativní je také chybějící implementace komunitního plánu sociálních služeb vzhledem k absenci jeho provázanosti s finančními zdroji.

Z hlediska vzdělávacích zařízení je problém v tom, že některé druhy školských zařízení nemají dostatek žáků a studentů. V posledních letech se řešil problém s nedostatečnou kapacitou mateřských škol, kdy ve městě je sice několik soukromých zařízení, nicméně tyto jsou pro spousta rodin finančně nedostupné. Tento problém se přesouvá do úrovně základních škol. V případě základních škol jsou největším problémem dlouhodobě omezené investice do vybavení, opravy a rekonstrukcí školských zařízení (budovy školy, tělocvičny atd.). Kvalitu výuky nejen na základních školách je pak možné posílit i lepší metodickou a didaktickou prací pedagogů a zejména spoluprací různých typů škol mezi sebou a také spoluprací s dalšími subjekty ve městě (NNO, příspěvkové organizace města, podniky atd.). Je patrný klesající zájem o učební obory (zejména technické, resp. řemeslnické obory) a naopak roste zájem o studium s vyšším vzděláním (včetně nástavbového studia), jehož absolventi pak mohou obtížně hledat pracovní uplatnění v oboru. Obecně by měl systém vzdělávání v Liberci více zaměřit jak na děti/žáky/studenty nadané (a vytvářet podmínky pro plné rozvinutí jejich talentu a nadání), stejně tak i na děti se specifickými potřebami (děti s poruchami učení, ze sociálně slabých rodin atd.), a to již od předškolní výchovy. Do budoucna budou v systému vzdělávání hrát stále důležitější roli i další formy vzdělávání. Může se jednat o celoživotní vzdělávání, neformální vzdělávání (environmentální, finanční a sociální odpovědnost, zdravý životní styl atd.) či vzdělávání specifických skupin obyvatelstva (např. seniory).

Liberec nabízí pestrou síť zařízení pro kulturní a sportovní aktivity, problém však představuje nedostatek bezplatných možností trávení volného času. Kromě toho je třeba řešit stav infrastruktury pro kulturu, sport a jiné volnočasové aktivity, případně rekonstrukce a modernizace. Negativně je vnímán velký podíl nákupních ploch ve městě. Vysoká koncentrace obchodní sítě v určitých místech by navíc mohla vytlačovat funkci bydlení, protože 80 % všech nákupních ploch je soustředěno v sektorech centrum, kde zároveň bydlí cca 48 % obyvatel města. Nákupní plochy v centru a na jihu území způsobují v daných místech nežádoucí koncentraci dopravy se souvisejícími problémy včetně enormních nároků na plochy a zařízení pro dopravu v klidu u těchto nákupních center.

Veřejnost negativně vnímá některé nevyužívané prostory, v posledních letech je kritizováno nevyužívané bývalé výstaviště, bývalá Textilana, nevyužitý zámek, prázdná budova galerie, nebo chybějící centrální park, chybějící venkovní koupaliště, nedostatek dětských hřišť, míst pro setkávání, nedostatečnou infrastrukturu pro cyklisty. Některé nedostatky řeší Návrh územního plánu, některé nelze řešit z důvodu soukromého vlastnictví nemovitostí.

V oblasti občanské společnosti se obecně projevuje nedůvěra občanů ve město. Zde je problémem nejasná definice veřejného zájmu a nedostatečné využívání adekvátních procesů pro občanskou participaci, které by nebyly zneužitelné specifickými zájmovými skupinami. Nejsou také dostatečně využívány nástroje, které umožňují občanům získat relevantní informace, ale také jim mají usnadnit komunikaci s úřadem a orientaci ve složitých správních úkonech či řízeních. Komunikace není dostatečně zaměřena na specifické cílové skupiny (například při místních uzavírkách).

2.2.4 Ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce

Z hlediska ekonomiky, podnikatelského prostředí a trhu práce lze negativně hodnotit nedostatečné využívání potenciálu pro vědu a výzkum. Dále je to nedostatečná spolupráce a komunikace mezi vědecko-výzkumnými kapacitami a podniky, nedostatečně jsou komercializovány výsledky výzkumu a vývoje, podniky obecně málo investují do vědy a výzkumu. Stejně tak je velmi nízká míra spolupráce a komunikace města, vědecko-výzkumných institucí a podnikatelů, obecně systém podpory těchto institucí nefunguje dostatečně. Problematická se pro podnikatele jeví nepřehledná legislativa, nedořešená ochrana duševního a průmyslového vlastnictví, nedostatečná podpora rozvoje podnikání včetně podpory malého a středního podnikání, poskytování informací o zdrojích financování, včetně alternativních zdrojů (rizikový kapitál). Z hlediska dalšího rozvoje podnikání je problém nedostatek volných ploch pro průmysl včetně nedostatečné kapacity elektrické energie. Průmyslové zóny jsou již plně obsazené a brownfields na území města jsou často velmi špatně dopravně napojitelné.

V oblasti lidských zdrojů je nedostatečně provázaný vzdělávací systém s trhem práce. Struktura absolventů není zcela vhodná, není zde dostatečný počet odborníků technických oborů, obecně chybí vybrané, zejména technické, profese žádané na trhu práce, není zde rozvinutý systém celoživotního vzdělávání včetně rekvalifikací. Problémem je dlouhodobá nezaměstnanost nad 12 měsíců, do které spadá v rámci SO ORP Liberec cca 40 % uchazečů o zaměstnání. Mezi dlouhodobě nezaměstnané patří zejména osoby ohrožené sociálním vyloučením, u těchto osob je pak těžký návrat zpět do práce a má to výrazný dopad na jejich psychický stav a sociální úroveň. Rovněž spolupráce a komunikace mezi podniky a vzdělávacími institucemi je nízká. Z hlediska struktury zaměstnanosti v Liberci není zcela pozitivní zaměření na automobilový průmysl, protože v případě recese v tomto odvětví by došlo k výraznému růstu nezaměstnanosti. Problematická je i vysoká energetická náročnost zpracovatelského průmyslu a produkce s nižší přidanou hodnotou, kde může hrozit odliv kapitálu do rozvojových zemí.

2.2.5 Technická infrastruktura, dopravní obslužnost a dostupnost

2.2.5.1 Technická infrastruktura

V rámci technické infrastruktury je patrná chybějící koncepční koordinace rozvoje a údržby jednotlivých oborů technické infrastruktury (včetně dopravní), tím pádem chybí i podklad pro koordinaci jejího komplexního rozvoje a údržby v konkrétním území a čase. Součástí je i chybějící udržitelný model financování péče (údržba, obnova, rozvoj) o technickou a dopravní infrastrukturu. Kromě toho existují citelné negativní dopady technické a dopravní infrastruktury na životní prostředí ve vybraných lokalitách města. Dále je vytvářena projektová dokumentace i vlastní realizace investic do technické infrastruktury v nedostatečné kvalitě, a to zejména z důvodů tlaku na neúměrné snižování investičních nákladů.

Jako problém se jeví v současnosti naplněná kapacita přírodního vedení VVN z TR Bezděčín do Liberce. Problematický stav v připojování nových odběrů je na všech napěťových hladinách distribuční soustavy ve dvojvedení 110 kV Bezděčín – Šimonovice omezeno připojování nových odběrných míst. Případný nárůst potřeby elektrické energie je koncepčně řešen zkapacitněním stávajících rozvodů a zařízení, případně doplněním zařízení nových.

V posledních letech se začínají objevovat snahy o odpojování jednotlivých koncových odběratelů od SCZT z důvodu vysoké ceny za dodávku tepla. Problémem také je, že rozvodný systém je zastaralý a na hranici své životnosti. Po snížení vysokých nákladů na rozvod tepla budou nutné rozsáhlé investice do teplovodní infrastruktury.

Z hlediska kanalizačního systému a odpadních vod je problém stav kanalizačních stok ve městě, v některých částech města je třeba důkladné revize a rozsáhlé rekonstrukce uličních i některých hlavních stok. Obecně území ORP Liberec patří k nedostatečně vybaveným územím splaškovými kanalizacemi a ČOV, v některých částech Liberce (Rudolfovo, Hluboká, část Kunratic) není kanalizace vybudována.

2.1.5.2 Dopravní obslužnost a dostupnost

Z hlediska evropských dopravních koridorů se jako negativní jeví to, že se Liberec nenachází v těsné blízkosti hlavních železničních koridorů. V rámci silničního spojení zůstává problematické dopravní spojení na Hradec Králové. Obecně je stávající úroveň silniční sítě a sítě místních komunikací v Liberci je kapacitně a technicky nevyhovující, neodpovídá nárokům dálkové a plošně rozprostřené regionální dopravy. Silniční tahy nesplňují v řadě úseků požadované standardy. V blízkosti větších sídel a hospodářských aktivit dochází ke značné kumulaci dopravy. Problémem je také chybějící obchvat města, což způsobuje vyšší zátěž hlukem a exhalacemi z dopravy včetně snižování bezpečnosti provozu. Silnice III. třídy a většina místních komunikací jsou v řadě úseků v nevyhovujícím technickém stavu vyžadujícím zásadní rekonstrukci a údržbu. Ve městě je značný podíl individuální automobilové dopravy, která v posledních letech hodně vzrůstá. Nejzátíženějším úsekem v Liberci je úsek silnice I/35 průtah městem Liberec, kde intenzity dosahují necelých 36 tisíc vozidel za 24 hod v obou směrech.

Hlavním problémem jsou nevyhovující prostorové poměry pro řešení dopravy v centru města, konkrétně Šaldovo náměstí, Fügnerova a Košická ulice vyvolaná lokalizací nových komerčních aktivit, ulice M. Horákové, Sokolská, Lipová, 8. března, Palackého. Přetížené, dopravně nedostatečně propustné sjezdy jsou i z průtahu I/35 s navazujícími křižovatkami a kruhovými objezdy: Sousedská – Letná, Košická – Nádražní, Jungmannova – Švermova, České Mládeže. Ve Vratislavicích nad Nisou to je přetíženost úseku České Mládeže včetně křižovatek na Poštovním náměstí a křižovatky Rochlická – Tanvaldská.

Pokud jde o železniční dopravu, na území města se vyskytuje poměrně hustá a stabilní železniční síť, ale železniční tratě nejsou modernizovány ani elektrifikovány. Problémem je také zdlouhavé spojení do Prahy. Železniční trati byly vybudovány v 19. století a jejich směrové a výškové parametry vesměs neumožňují dosahovat vyšších rychlostí, proto není kolejová doprava (osobní i nákladní) zatím konkurenceschopná ve srovnání se silniční dopravou.

V cyklistické dopravě je problém v tom, že zde není dostatečně hustá síť cyklistických komunikací, cyklistické komunikace nejsou systematicky budovány a není zde dostatečná doprovodná infrastruktura, chybí stojany na jízdní kola, orientační značení tras, mapy s vyznačením cyklotras. Z hlediska vybavenosti pro cyklisty je tak významná spolupráce se zaměstnavateli, které mohou pro své zaměstnance vytvářet vhodné podmínky a motivovat je tak k cyklistice. Páteřní cykloturistická trasa Odry – Nisa neprochází centrem města, ale je odsunuta mimo do okrajových částí Liberce, neplní tak funkci páteřní cyklotrasy, která na sebe nabaluje další služby pro turisty.

Problém, který pociťují uživatelé MHD, je čistota zastávek a cena jízdného. Z hlediska bezbariérovosti dopravy je největším nedostatkem to, že jednotlivé budovy nejsou systematicky napojeny na síť bezbariérových pěších tras a přístupových cest od zastávek MHD. Na síti MHD v současné době funguje několik autobusových linek, na nichž jezdí spoje s bezbariérovými vozidly. Problémem ovšem zůstávají zastávky, které bezbariérovost ruší. Bezbariérová kolejová doprava je připravena jen v oblasti infrastruktury (zastávky), kde je již velká část zastávek nebo spíše přístup k nim vyřešen bezbariérově. Pokud jde o autobusové nádraží, nedostatkem je absence signálních pásů a informace o stojanu v brailově písmu. Dále je třeba propojit autobusové a vlakové nádraží s centrem pěšími bezbariérovými trasami a spojit je v rámci MHD. Problémem je obecně chybějící koncepce, která by určovala pěší trasy k jednotlivým budovám, které jsou označeny jako bezbariérové. Nevhodné je také použití asfaltové drtě na pěší komunikace, které vykazují značné poruchy. Na přechodech je třeba odstranit výškové rozdíly mezi komunikací pro pěší a vozovkou. Ostrůvky dělicí přechod přes

vozovku na několik částí musí umožňovat stání vozíku pro invalidy mimo bezpečnostní odstup vozovky.

Letecká doprava je v současné době poznamenána neuspokojivým stavem infrastruktury libereckého letiště, kvůli němuž byl letišti pozastaven statut veřejného mezinárodního letiště, a také nejasnou představou o jeho budoucím využití.

2.2.6 Veřejná správa, krizové řízení, bezpečnost, hospodaření města

Město Liberec v současnosti postrádá jasnou definici priorit, které by představovaly kompromis všech aktérů rozvoje města včetně občanů, kterými by se měla veřejná správa řídit. Toto by alespoň v určité míře měla vyřešit aktualizovaná strategie a především její efektivní implementace. Cíle, které jsou stanoveny ve strategii platné pro období 2007 - 2020, byly zvoleny bez dostatečného zapojení veřejnosti. Také řízení veřejných služeb nemá jasnou koncepci, je nepřehledné, neumožňuje hodnocení jeho kvality atd. Z těchto důvodů je nedostatečně transparentní pro občany a pro další aktéry v soukromém či veřejném sektoru.

Veřejné služby v současnosti trpí roztržitostí, která je do značné míry dána systémovým nastavením na národní úrovni. Je třeba vypořádat se s následujícími problémy: neexistence jasného vymezení kompetencí, standardů a kritérií veřejných služeb, špatná komunikace mezi magistrátem a městem zřizovanými a založenými společnostmi (ZZO). Nejsou nastaveny procesy, způsob jejich kontroly a způsob kontroly jejich výstupů. Stejně tak je nedostatečná kontrola a způsob vyhodnocování dodávaných služeb, jejichž realizace spočívá na externích dodavatelích, to samé platí v případě realizací veřejných zakázek. Obecně je tak potřeba zlepšit (ne)transparentnost chodu veřejné správy.

V současnosti nejsou v Liberci některé oblasti dostatečně personálně obsazeny nebo nejsou kvalitně řízeny. V oblasti řízení lidských zdrojů plyne problém z nejasně stanovené hranice mezi výkonem státní správy a samosprávy. Nejsou však také jasně daná pravidla, kde politické vedení může a kde nemůže zasahovat do práce úředníků. V oblasti personálních kapacit je patrný také deficit v efektivním využívání nástrojů IT. Slabou stránkou je také schopnost komunikovat o své práci s občany – laiky, kteří nerozumí odbornému úřednickému jazyku.

Z hlediska bezpečnosti patří Liberec mezi města nejzatíženější kriminalitou v ČR. Nejhorší je situace v oblasti násilných trestných činů a krádežích dvoustopých vozidel. Významná část obyvatel města se také v Liberci necítí bezpečně. Ve městě působí 5 obvodních oddělení Policie ČR a přes 70 strážníků Městské policie. Významnými faktory podílejícími se na vyšší kriminalitě (resp. vnímání bezpečnostní situace ve městě) přítomnost podniků provozující hazardní hry, ubytoven pro nepřizpůsobivé občany, konkrétních míst, kde se koncentrují problémové osoby (bezdomovci, drogově závislí atd.), dostupnost města pro pachatele trestných činů ze sousedních států i vnitrozemí. Řešení situace by pak mohlo spočívat v důslednější informační a osvětové činnosti, prevenci, posílení kapacit Městské policie a legislativní činnosti města Liberec.

2.2.7 Životní prostředí, veřejná zeleň a veřejná prostranství

Hlavním problémem pro životní prostředí je rostoucí individuální automobilová doprava, která ovlivňuje kvalitu ovzduší emisemi, stejně jako spalovací procesy. V tom případě je největšími zdroji znečištění Teplárna Liberec a.s., spalovna komunálního odpadu Termizo Liberec a.s. a lokální zdroje spalování nekvalitních paliv v domácnostech. Ve městě se také nachází několik desítek zdrojů emisí ze zpracovatelského průmyslu. Pro zachování příznivého životního prostředí je nezbytné zachovat centrální a kontrolovatelné zdroje tepla. Imisní situace je v průměru hodnocena dobře, avšak lokální situace může být špatná, a to i závislosti na rozptylových podmínkách. Jako problém se jeví přítomnost troposférického ozónu, který překračuje stanovené limity na celém území ORP Liberec. Dalším problémem ve městě je hluk, který způsobuje automobilová doprava, průmysl, stavební činnost, hudba, hluk spojený s bydlením, rekreační hluk. Největší hluk plyne z rychlostní komunikace R35 a z komunikací I. třídy.

Co se týče produkce odpadů, obyvatelé města se v množství vyprodukovaného komunálního odpadu dostávají nad celorepublikový průměr. Obzvláště v tomto případě je třeba neustávat ve výchově k ekogramotnosti všech věkových kategorií obyvatel města. V Liberci přetrvává nedostatečná kapacita zařízení pro využívání biologicky rozložitelných odpadů, a to jak kalů z ČOV, tak i např. odpadů ze stravování a z obchodních řetězců. Rozvoj v oblastech kompostování i recyklace stavebních odpadů komplikují stávající legislativní podmínky. V rámci ČR Liberec vykazuje nadprůměrnou produkci odpadních kyselin a jejich roztoků, odpadů barev a laků, odpadů z povrchových úprav, vadných šarží, zeminy a kamenů a textilního materiálu. Dále je v podloží celého ORP vysoká přítomnost radonu, což je způsobeno geologickým podložením.

Kvalita vody se v průběhu posledních let zlepšuje, nicméně stále je třeba zlepšovat stav okolí řeky Nisy a přehrady. Do budoucna je nutné zabývat se problematikou záplavových území a důsledně trvat na zákazu výstavby v záplavových oblastech. V případě veřejné zeleně je největší potřeba po jejím doplnění v centru města a v urbanistických obvodech s výstavbou obytných souborů, nejmenší v okrajových obvodech s rozptýlenou zástavbou. Problémem je neexistence samostatné izolační ochranné zeleně v ochranném pásmu kolem průmyslových závodů. Ve veřejném prostranství vzniká velké množství problémů a témat a právě ve veřejném prostoru je možné hledat i jejich vhodná řešení. Důležitý je proto celostní/komplexní pohled na problematiku, je třeba do utváření veřejného prostranství více zapojit obyvatele města, podnikatele, místní spolky atd. Veřejná prostranství, na která je třeba se v Liberci zejména soustředit, je nejen centrum města, ale i mnoho větších či menších míst po celém městě a navazující volná krajina. Budovy, veřejné areály či opuštěné objekty jsou také součástí veřejných prostranství v Liberci, stejně tak jako zeleň, mobiliář, vodní prvky, historické památky či umělecká díla.

2.2.8 Cestovní ruch

Problémem cestovního ruchu je obecně jeho nekonceptní řízení, nedostatečná spolupráce s Libereckým krajem, Euroregionem Nisa, Turistickým regionem Jizerské hory, nedostatečná nabídka komplexních produktů a služeb pro návštěvníky, nedostatečný destinační marketing a propagace města, využití moderních technologií. Dále nedostatečná doprovodná infrastruktura (parkování, speciální tarify MHD, absence cyklostezek ve městě atd.), marketing a propagace cestovního ruchu, omezená spolupráce a nepropojenost soukromého a veřejného sektoru v této oblasti a nekonceptní přístup k rozvoji cestovního ruchu (včetně monitoringu a analýz).

Podpora a prezentace kulturních, sportovních a volnočasových aktivit podporovaných městem by měly mít stanoveny jasné priority a koncepci, které vycházejí z kvalitních analytických podkladů. Jasně stanovená míra a stálost finanční podpory zaručuje vytvoření stabilního prostředí, ve kterém je možné plánovat činnosti na delší období. Zároveň by podpora měla být alespoň tak velká, aby zajistila stabilní úroveň infrastruktury volnočasových, kulturních, sportovních aktivit, včetně oblasti dobrovolnictví. V některých oblastech je pak nutné podpořit nedostatečné kapacity určené zejména znevýhodněným skupinám. Podpora by neměla být chápána pouze jako finanční dotace jednotlivých organizací. Město Liberec by mělo hrát aktivní roli při vytváření prostoru pro jednotlivé aktivity. Mělo by aktivně zprostředkovávat informace o dění a možnostech pro občany města. V tomto je však nutné také iniciativy ze strany samotných tvůrců.

Problém z hlediska toho, jak v Liberci udržet návštěvníky po delší dobu, je v letních měsících nedostatek příležitostí venkovního koupání. V Liberci je přehrada, ovšem není vzhledem ke kvalitě vody vhodná ke koupání. Dostupná jsou zde dvě umělá koupaliště. Negativně by cestovní ruch také mohl ohrozit nedostatečný stav finančních zdrojů na údržbu kulturně-historických památek, které jsou pro liberecký cestovní ruch významné. Bariérou pro rozvoj cestovního ruchu je nevyužitý potenciál některých památek, které nejsou veřejnosti přístupné, například Liberecký zámek nebo církevní památky. Nedostatkem z hlediska sportovních aktivit je chybějící síť cyklotras a cyklostezek ve městě, které jsou krátké a nepropojené, stejně tak chybějící síť půjčoven kol.

Z hlediska vhodné strategie cestovního ruchu je problematické, že není sledována struktura návštěvníků města, rovněž by bylo efektivní zlepšit komunikaci mezi veřejným a soukromým sektorem.

3. SWOT analýza

3.1 Demografické údaje a bydlení

Silné stránky:

- Liberec je dominantní centrum osídlení
- Růst porodnosti v posledních letech
- Roste počet trvale bydlících obyvatel
- Sídelní atraktivita SO ORP Liberec jako celku (pozitivní saldo migrace)
- Významný vliv sezónních uživatelů území v Liberci a okolí
- Počet bytů odpovídající kupní síle obyvatel
- Vybavenost bytového fondu (především kvalitních bytů) v Liberci (ne v SO ORP)
- Vysoký podíl soukromých vlastníků domů
- Vysoký podíl obyvatel bydlících v družstevních bytech (v ORP Liberec)
- Příznivý vliv druhého bydlení na rozvoj venkova.

Slabé stránky:

- Trend stárnutí obyvatelstva (nejmarkantnější v JZ části)
- Disproporce územní nabídky pracovních míst a jednostranná orientace na zpracovatelský průmysl, která ovlivňuje sociální stabilitu území
- Vylidňování městského centra (výstavba domů v blízkém okolí)
- Vysoká rozvodovost
- Zvyšující se počet psychických nemocí a poruch
- Rostoucí počet obézních dětí a mládeže
- Nadprůměrné stáří bytového fondu a jeho zanedbanost
- Podprůměrný podíl domů připojených na kanalizaci (především v rámci ORP)
- Vysoký a rostoucí počet neobydlených bytů
- Vysoké ceny pozemků
- Nedostatečně technicky připravené pozemky pro výstavbu
- Nedostatek městských (převážně sociálních, zejména DPS) a levných bytů.

Příležitosti:

- Příznivá věková struktura obyvatel okolních SO ORP Česká Lípa a Frýdlant
- Podpora rozvoje služeb sociální péče
- Změna pobytu na trvalý u osob žijících a pracujících v Liberci přechodně
- Výstavba polyfunkčních domů na přestavbových plochách v centru města a okolí (pracovní příležitosti)
- Změna druhého bydlení na trvalé bydlení (např. Šimonovice, Jeřmanice, Stráž nad Nisou, Dlouhý Most, Kryštofovo údolí)
- Podpora regenerace panelových sídlišť
- Podpora modernizace a rekonstrukce bytového fondu
- Rozšiřování nabídky vzdělávacích aktivit pro děti i dospělé.

Hrozby:

- Vyšší podíl cizinců s vízem nad 90 dnů nebo povolením k dlouhodobému pobytu, kteří do regionu přišli za prací, významně snižuje prostorovou stabilitu obyvatelstva v území
- V malých obcích v suburbanizační zóně dochází vlivem enormního zvýšení přistěhovaných k výrazné deformaci věkové struktury obyvatel a k ohrožení nedostatečnou kapacitou technické a sociální infrastruktury.
- Růst cen nemovitostí a cen stavebních prací
- Společenský vývoj, tj. růst rozvodů a růst kriminality
- V malých obcích v suburbanizační zóně dochází vlivem enormního zvýšení přistěhovaných k výrazné deformaci věkové struktury obyvatel a k ohrožení nedostatečnou kapacitou technické a sociální infrastruktury.
- Růst cen nemovitostí a cen stavebních prací
- Deregulace nájemného od roku 2013 (nárůst poptávky po levném bydlení)
- Růst cen pozemků.

3.3 Občanská vybavenost a společnost

SILNÉ STRÁNKY

- Liberec je nejvýznamnější krajské město
- Kvalitní zdravotní péče
- Růst počtu zdravotnických zařízení
- Stabilní počet lůžek v Krajské nemocnici Liberec a její dobré vybavení
- Růst počtu soukromých MŠ
- Stabilní síť SŠ (gymnázia a střední školy)
- Dostatečný počet placených sportovišť
- Dostatečný počet kulturních zařízení
- Kvalitní veřejná knihovna
- Dostatečný počet nákupních ploch a zón.

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatečný počet bytů v domech s pečovatelskou službou
- Nedostatečný počet lůžek v domovech pro seniory
- Nedostatečný počet lůžek v LDN
- Chybějící hospic
- Existující bariéry pro osoby se ztíženou pohyblivostí
- Nekoncepční rozvoj bydlení
- Zanedbané tělocvičny některých škol
- Nedostatečné parkovací plochy u Krajské nemocnice Liberec
- Nedostatečné plochy pro venkovní koupání
- Nedostatečná funkčnost domu kultury
- Nedostatek dětských hřišť
- Nedostatečný počet neplacených sportovišť
- Nevyužívané prostory ve městě
- Velké množství heren
- Neimplementace záměrů a námětů Komunitního plánu rozvoje sociálních služeb.

PŘÍLEŽITOSTI

- Mnoho aktivních seniorů
- Zřizování podnikových školek
- Dobudování bezbariérových úprav města
- Aktualizace a implementace Komunitního plánu sociální služeb města Liberec
- PPP projekty.

HROZBY

- Stárnoucí obyvatelstvo
- Nedostatečná nebo chybějící občanská vybavenost v okrajových částech města s intenzivní bytovou výstavbou
- Malý objem zdrojů na obnovu a provoz škol
- Nedostatečné zdroje pro sociální oblast
- Malá spolupráce veřejného a občanského sektoru
- Suburbanizace.

3.4 Ekonomika, podnikatelské prostředí a trh práce

SILNÉ STRÁNKY

- Výhodná geografická poloha při hranici se SRN a Polskem na tranzitním dopravním tahu
- Dlouhodobá tradice průmyslové výroby
- Zahraniční investice, zejména do strojírenských oborů a automobilového průmyslu
- Existence vědecko-výzkumných institucí v Liberci
- Nadprůměrný počet registrovaných podnikatelských subjektů (hl. fyzických osob) na 1000 obyvatel kraje
- Pestrá síť občanské vybavenosti
- Existence průmyslových zón
- Nižší míra nezaměstnanosti než je republikový průměr.

SLABÉ STRÁNKY

- Nízká ekonomická diverzifikace
- Nedostatečná spolupráce podnikatelů a vědecko-výzkumných institucí a pracovníků
- Nedostatečná komercializace výsledků vědy a výzkumu
- Nedostatečná komunikace mezi podnikateli a městem
- Špatný stav technické infrastruktury
- Nedokončené investiční záměry soukromých podnikatelů
- Nevyhovující napojení na železniční síť
- Nedostatečná vazba systému vzdělávání na poptávku po konkrétních profesích a kvalifikacích
- Vysoký podíl dlouhodobé nezaměstnanosti.

PŘÍLEŽITOSTI

- Přirozené centrum regionu
- Existence Technické univerzity a dalších vzdělávacích zařízení
- Vyšší podíl osob s VŠ vzděláním
- Zlepšení komunikace mezi podnikateli a městem
- Nabídka zdrojů Evropské unie a jejich efektivní využívání
- Založení podnikatelských inkubátorů
- Sociální podnikání
- Navázání spolupráce se zahraničními partnery, přenos zkušeností ze zahraničí, možnost zapojení do mezinárodních programů
- Zvyšování informovanosti o dotačních příležitostech a stážích ve firmách.

HROZBY

- Odvod zisků a daní zahraničních firem mimo Liberec
- Chybějící odborníci v rozvíjející se oblasti výzkumu a vývoje
- Špatná image města
- Nedostatečná spolupráce podnikatelů a vědecko-výzkumných institucí a pracovníků
- Nízká mobilita pracovních sil
- Nedostatek ploch pro podnikání
- Vysoká energetická náročnost zpracovatelského průmyslu
- Přesun produkce s nižší přidanou hodnotou do rozvojových zemí (odliv kapitálu)
- Nedostatek některých profesí žádaných na trhu práce
- Nepřipravené projekty (nečerpání dostupných finančních prostředků z fondů EU)
- Postupné stárnutí obyvatelstva
- Existence zablokovaných pozemků
- Vyhlášení záplavové zóny v rozvojových oblastech.

3.5 Technická infrastruktura a doprava

SILNÉ STRÁNKY

- Vysoký podíl obyvatel napojených na veřejný vodovod
- Veřejná kanalizace, ČOV s navýšenou kapacitou a novou technologií
- Celé území je plně elektrifikováno hustou sítí vedení VN a NN
- Centrální část města a velké obytné celky jsou zásobovány teplem z centrálních zdrojů
- Ještěd jako centrum vysílačů RR spojů a základnových MW stanic
- Relativně hustá síť silnic a regionálních železnic
- Výhodné silniční spojení s hl. m. Prahou
- Rozvinutý systém veřejné osobní dopravy v místním i regionálním dosahu
- Integrovaný dopravní systém IDOL
- Dobře pokryté centrum dopravou MHD
- Dobrá dostupnost veřejného mezinárodního letiště
- Ekologický způsob dopravy-rozvoj tramvajových tratí

SLABÉ STRÁNKY

- Distribuční síť VN pro rozvod elektrické energie je provedena vrchním vedením
- Špatná dostupnost vysokorychlostního internetu v okrajových částech Liberce
- Časová náročnost vlakového spojení do Prahy
- Nevyhovující napojení na železniční síť
- Nedostatek odstavných a parkovacích stání, jak pro zájezdové autobusy, tak pro kamionovou dopravu
- Špatný stav mostů
- Absence obchvatu města
- Chybějící oddělení pěší a cyklistické dopravy od automobilové dopravy
- Nedostatek finančních zdrojů na rozvoj infrastruktury
- Nedostatečná síť pro cyklodopravu a in-line
- Špatný stav kritických bodů v dopravě (mosty, křižovatky)
- Zastaralé vodovodní řady a kanalizace
- Nedostupné dotace na dokončení VH infrastrukturu a na místní komunikace
- Nedostatečná kapacita distribuční soustavy elektrické energie.

PŘÍLEŽITOSTI

- Průběžně aktualizovaný program rozvoje vodovodů a kanalizací
- Nová koncepce zásobování teplem
- Možnost rozvoje VH infrastruktury společností SVS formou spolufinancování a odkupu
- Plánování financování obnovy vodovodů a kanalizace SVS a SčVK (2009 -2018)
- Zahájena příprava záměru investic a obnovy VH majetku na období 2016-2020
- Koordinace správců sítí
- Podpora preference MHD
- Koncepční řízení dopravní politiky a rozvoje inženýrských sítí
- Modernizace technologií ve VH hospodaření, v energetice, v řízení dopravy
- Preventivní protipovodňová opatření.

HROZBY

- Vysoký podíl využití pevných paliv pro vytápění
- Nárůst individuální dopravy – vysoká zátěž hlukem a emisemi
- Vysoká cena MHD
- Zvýšené znečištění toků v důsledku nedostatečného systému odkanalizování
- Ohrožení spodních vod nevyhovujícími jímkami a septiky
- Nedosažitelnost dotací vzhledem ke smluvním vztahům se současným provozovatelem VHS na vybudování a správu kanalizací a vodovodů
- Potenciální ohrožení vodárenských a kanalizačních systémů v záplavových územích.
- Snižování investic do rozvoje technické infrastruktury
- Odkládání dostavby páteřních tras regionu a napojení regionu na mezinárodní dopravní síť.

3.6 Veřejná správa a finanční analýza

SILNÉ STRÁNKY

- Liberec je přirozené centrum regionu a má funkční širší vztahy na úrovni Euroregionu Nisa, regionu soudržnosti, kraje i ORP
- Schválená protikorupční strategie SML
- On-line přenos z jednání zastupitelstva města
- Zřízené technologické centrum a zavedená spisová služba ve všech příspěvkových organizacích
- Zveřejňování uzavřených smluv s dodavateli
- Realizace projektu na stanovení kontrolních mechanismů na SML i ZZO
- Otevřenost magistrátu vůči veřejnosti
- Zavedeny principy procesního a projektového řízení
- Existence metropolitní sítě
- Nastartování zapojení veřejnosti do rozhodování o rozvoji města
- Stabilní příjmy rozpočtu
- Zpracovaný krizový a povodňový plán
- Kvalitně zpracovaný program prevence kriminality

SLABÉ STRÁNKY

- Finanční situace města
- Slabá spolupráce státu, kraje, města
- Nezajištění vzájemné koordinace při řešení systémových a strategických opatření s dopady na rozvoj města
- Chybí implementace moderních metod řízení
- Špatný mediální obraz města
- Vysoká dluhová služba
- Nízká míra likvidity
- Nízký rating
- Nízký stav účelových fondů
- Data příspěvkových organizací jsou k dispozici, ale nejsou dále vyhodnocována
- Vysoká kriminalita v krádežích dvoustupých vozidel i v násilné trestné činnosti
- Velký počet brownfields ve městě, kde se mohou ukrývat hledané osoby, příp. mohou vznikat squaty.

PŘÍLEŽITOSTI

- Nastartování meziobecní spolupráce s Jabloncem nad Nisou
- Aktualizace strategie rozvoje SML 2014 - 2020
- Zapojení města do E-governmentu
- Zavedení nového ekonomického informačního systému umožňující finanční řízení
- Využívání evropských strukturálních fondů a fondů přeshraniční spolupráce
- Spolupráce s partnerskými městy a sousedními obcemi
- Členství v NSZM ČR pro zefektivnění veřejné správy
- Provázání strategického plánu s rozpočtovým výhledem a využití strategického plánu a akčního plánu pro finanční řízení města
- Využití spolupráce s LK, aktivnější účast v asociacích, sítích, sdruženích
- Další optimalizace činností v rámci reengineeringu procesů.

HROZBY

- Neaktivní občané
- Nedostatečný objem zdrojů na financování potřebných projektů
- Nedostatečná tvorba rezervy pro splácení komunálního dluhopisu
- Narůstající nároky na rozpočet z důvodu stárnutí populace a zajištění potřebných služeb
- Přenášení odpovědnosti státu na obce bez příslušných nástrojů a financí k řešení
- Příhraniční region a poloha města
- Vysoké riziko povodní v záplavovém území kolem vodních toků.

3.7 Životní prostředí

SILNÉ STRÁNKY

- Kvalitní příroda v okolí města
- Rozvojový plán systému zeleně města
- Veřejná kanalizace s ČOV
- Vysoký podíl malých vodotečí
- Vysoký podíl zalesněných ploch
- Spalování komunálního odpadu
- Separovaný sběr pro základní druhy odpadů
- Zásobárna a zdroj kvalitní pitné vody
- Realizované projekty na úspory spotřeby energie veřejných budov
- Existence organizací zabývajících se environmentálním vzděláváním

SLABÉ STRÁNKY

- Prašnost a hluk
- Vysoký podíl nevyužívaných výrobních areálů (brownfields)
- Nefunkční systém ekologické stability na území města
- Nekoncepční infrastruktura periferií (chybějící veřejná vodovodní síť a kanalizace)
- Úbytek ploch veřejné zeleně a nevznikají nové
- Vysoký radonový index v části území
- Překročení limitů benzo(a)pyren v Liberci
- Troposférický ozón na celém území ORP Liberec
- Poškozená retenční schopnost krajiny
- Malá frekvence odvozu odpadkových košů ve stanicích MHD i jinde na veřejných prostranstvích
- Kvalita vody na koupání v přehradě Harcov
- Čistota vody v Nise a znečištěné přítoky Nisy

PŘÍLEŽITOSTI

- Podpora ekologických druhů dopravy - železnice, cyklodoprava
- Pasport zeleně (aktualizované verze) jako základní nástroj správy veřejné zeleně
- Existence organizací zabývajících se environmentálním vzděláváním
- Katalog městského mobiliáře
- Hluková mapa města
- Nevyužitá koryta řeky
- Vytvoření sektorové strategie zabývajících se veřejným prostranstvím
- Rozvoj plynofikace sloužící k snížení emisí látek znečišťujících ovzduší a zlepšení imisní situace
- Snížování nadměrné hlukové zátěže území budováním obchvatů měst a obcí

HROZBY

- Snižují se výdaje na údržbu veřejné zeleně a prostoru
- Narušování krajinného rázu výstavbou
- Území ohrožená sesuvy
- Zhoršená kvalita ovzduší následkem nárůstu dopravy
- Nedostatečná péče obnovy a vytváření krajiny a o zvyšování její ekologické stability
- Zvýšené znečištění toků v důsledku nedostatečného systému odkanalizování obcí
- Hrozba spodních vod kvůli nevyhovujícím jímkám a septikům
- Poškození lesů a kontaminace půd imisemi z Polska a Německa
- Zvýšení četnosti inverzí, zhoršení imisních situací v zimě.

3.8 Cestovní ruch

SILNÉ STRÁNKY

- Blízkost a dobré silniční spojení s hlavním městem Praha
- Kvalitní a čisté životní prostředí
- Městská památková zóna s dochovanou historickou architekturou
- Nadstandardní spektrum sportovních zařízení
- Zázemí pro kulturní a společenský život
- Existence mnohých atraktivit cestovního ruchu (ZOO, botanická zahrada, Ještěd, budova radnice, liberecké podzemí, sakrální památky, valdštejnské domy, synagoga v knihovně, muzeum, galerie, divadla)
- Kvalitní doplňková infrastruktura pro turisty (ubytování, stravování, finanční služby, doprava, obchody)
- Přehledné značení turistických, cykloturistických, cyklistických a běžeckých tras
- Dobrá dopravní dostupnost vnější i vnitřní
- Síť informačních center pro turisty.

SLABÉ STRÁNKY

- Nekoncepční rozvoj cestovního ruchu
- Nevyužitý potenciál významných osobností a tradic ve městě
- Nevyužitý potenciál pro lázeňství a wellness
- Nedostatečný počet venkovních koupacích ploch
- Nepřístupnost většiny církevních památek veřejnosti
- Nedostatečný počet kulturních akcí
- Marketing cestovního ruchu (nepropojenost poskytovatelů služeb cestovního ruchu a nedostatečná reakce na poptávku)
- Nedostatek a nepropojenost cyklostezek
- Nedostatek parkovacích míst pro turisty
- Existence brownfields v centru města
- Nedostatek veřejných WC
- Krátkodobá návštěvnost účastníků cestovního ruchu
- Nedostatečný monitoring cestovního ruchu ve městě
- Chybějící nabídka turistických balíčků - ucelených produktů cestovního ruchu

PŘÍLEŽITOSTI

- Liberec jako město nadregionálního a přeshraničního významu
- Atraktivní okolí Jizerských a Lužických hor včetně kulturních památek
- Titul "Evropské město sportu pro rok 2012"
- Liberec svázaný s významnými osobnostmi a tradicemi
- Přeshraniční spolupráce v propagaci
- Vhodnější propagace města v oblasti cestovního ruchu
- Začínající projekty s využitím moderních informačních technologií
- Čerpání prostředků z fondů EU
- Lepší marketing cestovního ruchu (propojenost poskytovatelů služeb cestovního ruchu a dostatečná reakce na poptávku)
- Větší počet a propojenost cyklostezek
- Zlepšení monitoringu cestovního ruchu ve městě
- Nabídka turistických balíčků
- Rostoucí poptávka po aktivní turistice, venkovské turistice, geocatchingu, lázeňské a kongresové turistice, gastroturismu
- Zanesení Ještědu do seznamu památek UNESCO
- Zpřístupnění nevyužívaných památek
- Zlepšení kvalifikovanosti a přístupu personálu stravovacích a ubytovacích služeb

HROZBY

- Možné střety s ochranou životního prostředí při nadměrném rozvoji cestovního ruchu (CHKO)
- Nedostatečná ochrana hodnotných urbanistických a architektonických souborů
- Rostoucí poplatky za veřejná prostranství ze strany města
- Klimatické podmínky (vysoké teploty v letních měsících a nízké teploty v zimních měsících)
- Bezpečnostní situace ve městě (krádeže aut, kriminalita)
- Změna preferencí návštěvníků v neprospěch destinace
- Sezónní přetížení atraktivních středisek cestovního ruchu
- Rostoucí konkurence v oblasti cestovního ruchu ze strany jiných regionů
- Zdražování vstupného a služeb
- Zhoršení hospodářské situace a související pokles prostředků na cestování
- Nedostatek prostředků na spolufinancování dotačních projektů zaměřených na cestovní ruch.

4. Návrhová část

4.1 Vize, globální a strategické cíle

VIZE

Liberec je srdcem severu Čech uprostřed jedinečné horské přírody česko-německo-polského trojzemí. Vstřícné a otevřené město nabízí vzdělání na kvalitních vysokých a středních školách, které vychovávají všestranně připravené odborníky z různých oborů využívající špičkové moderní technologie. Město nabízí bohatý kulturní a společenský život stejně tak i sport a další volnočasové aktivity jak pro místní obyvatele, tak pro návštěvníky. Sounáležitost obyvatel s městem je dána kvalitními podmínkami pro život, kvalitním životním prostředím, dostatkem pracovních příležitostí a moderním stylem řízení města otevřeným spolupráci napříč všemi sektory.

GLOBÁLNÍ CÍLE

1. Atraktivní město pro obyvatele i turisty s funkčním žijícím centrem nabízí rozmanité přírodní prostředí v bezprostředním okolí města i odpovídající podmínky pro sportování a další možnosti trávení volného času.
2. Vyvážený a udržitelný ekonomický rozvoj je založen na využití moderních technologií a spolupráci jednotlivých subjektů s vysokými školami a výzkumnými centry. Kvalitní a vzdělaná pracovní síla nachází nejen práci, ale i odpovídající kulturní a společenské vyžití.
3. Vysoká kvalita života obyvatel města v mnoha oblastech zvyšuje atraktivitu bydlení v Liberci, jak pro stávající obyvatele města, tak pro nově příchozí.
4. Moderně spravované město spolupracující se sousedními obcemi a městy, Libereckým krajem, Euroregionem Nisa stejně tak s obyvateli města, podnikatelskou veřejností, občanským sektorem a dalšími.

STRATEGICKÉ CÍLE

- A. Konkurenceschopná ekonomika a podnikání**
podnikání, věda, výzkum, inovace, trh práce, cestovní ruch
- B. Kvalita života.**
vzdělávání, zdraví, sociální služby, bydlení, bezpečnost, kultura, sport a volný čas
- C. Životní prostředí a veřejná prostranství**
městská zeleň, příměstská krajina, ochrana přírody a krajiny, vodní toky, odpady a odpadní vody, ovzduší, veřejná prostranství, dostupnost volné krajiny
- D. Udržitelná mobilita a technická infrastruktura**
dopravní plánování, dopravní infrastruktura, doprava v klidu, bezpečnost dopravy, dopravní značení a řízení dopravního provozu, bezbariérovost dopravy, nemotorová doprava, udržitelné formy mobility, inženýrské sítě, hospodaření s energiemi
- E. Veřejná správa a občanská společnost, územní spolupráce**
koncepční řízení rozvoje, komunikace města, partnerství a spolupráce, veřejné služby, krizové řízení, pracovníci veřejné správy

Grafické rozlišení úrovně:

STRATEGICKÝ CÍL

Specifický cíl

Opatření

Aktivita

STRATEGICKÝ CÍL A

KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA A PODNIKÁNÍ

podnikání, věda, výzkum, inovace, trh práce, cestovní ruch

Specifický cíl A1: Zlepšení spolupráce a komunikace mezi městem, podnikatelským sektorem, vzdělávacími a vědecko-výzkumnými institucemi

A 1.1: Realizace aktivit komunikační strategie města vůči podnikatelskému sektoru

A 1.1.1 Ustavení ekonomického fóra města jako oficiální pravidelné diskuzní platformy mezi reprezentací města a zástupci významných firem ve městě, a jeho reciproční využití při koordinaci ekonomického rozvoje města

A 1.1.2 Zlepšení komunikace města s podnikatelskými organizacemi, okresní hospodářskou komorou a dalšími zastřešujícími organizacemi podnikatelů s cílem podpory podnikání v Liberci

A 1.1.3 Vytvoření samostatné informační sekce na internetových stránkách města pro podnikatele jako jednoho z klientů veřejné správy

A 1.1.4 Zavedení systému „jedněch dveří“ na MML pro komunikaci s podnikateli a zajištění agendy manažera podpory podnikání

A 1.2: Vytvoření systému spolupráce města a podnikatelského sektoru

A 1.2.1 Propagace úspěšných podnikatelských projektů realizovaných v Liberci

A 1.2.2 Propagace nadějných inovačních záměrů připravovaných a realizovaných firmami v Liberci

A 1.2.3 Propagace zapojení libereckých podnikatelů do existujících soutěží na centrální i regionální úrovni a zveřejňování úspěšných podnikatelů na stránkách města (exportér roku, podnik vstřícný zaměstnancům, výrobek roku, regionální produkt...)

A 1.3: Spolupráce města s vědecko-výzkumnými institucemi

A 1.3.1 Propagace vědecko-výzkumných institucí

Specifický cíl A2: Rozvíjení a kultivace podnikatelského prostředí

A 2.1: Rozvoj služeb a zázemí pro podnikatele

A 2.1.1 Zřízení a udržení podnikatelského inkubátoru

A 2.1.2 Podpora a rozvoj poradenských služeb pro začínající, malé a střední podnikatele

A 2.1.3 Spolupráce s významnými zaměstnavateli ve městě na zajištění optimálního rozsahu veřejné dopravy do zaměstnání a koordinace řešení dopravy a parkování zaměstnanců

A 2.2: Podpora využívání vhodných brownfields na území města pro podnikání

A 2.2.1 Pro vhodné podnikatelské aktivity upřednostňovat využití brownfields, které jsou dobře napojitelné na páteřní dopravní a technickou infrastrukturu

A 2.2.2 Pomoc s přístupem k dotacím na regeneraci brownfields

A 2.2.3 Podpora nevyužitých budov a areálů (areál bývalých LVT, atd.)

A 2.3: Zajistit plochy pro průmysl na území města

A 2.3.1 V rámci procesu tvorby a aktualizace územního plánu zajistit dostatek vhodných ploch pro podnikatelské aktivity, zejména ve výrobním sektoru, které jsou potenciálně dobře napojitelné na dopravní a inženýrské sítě

A 2.4: Podpora sociálního a společensky prospěšného podnikání

A 2.4.1 Podpora sociálního a společensky prospěšného podnikání prostřednictvím vzdělávacích aktivit a poradenství

A 2.4.2 Podpora sociálního a společensky prospěšného podnikání prostřednictvím zajištění informovanosti všech relevantních subjektů

Specifický cíl A3: Posílení role infrastruktury pro vědu, výzkum a inovace pro zajištění konkurenceschopnosti Liberce

A 3.1: Rozvoj sítí (klastrů) a technologických platforem založených pro zvýšení aplikace poznatků vědy a výzkumů v podnicích

A 3.1.1 Zřízení Centra pro transfer technologií na TUL

A 3.1.2 Podpora reciproční mobility pracovníků z podniků a výzkumných organizací (účast odborníků z praxe na výuce, stáže výzkumných pracovníků ve firmách, sdílení kapacit vzdělávacích a výzkumných zařízení)

A 3.1.3 Zapojení města do aktualizace Regionální inovační strategie Libereckého kraje, její realizace a kontroly (do projektového týmu, do koordinačního výboru, do pracovních skupin)

A 3.2: Podpora komunikace a spolupráce mezi podnikatelskou a výzkumnou sférou při zapojování do příhraničních a mezinárodních projektů a následného sdílení poznatků vědy, výzkumu a inovací

A 3.2.1 Zapojení podnikatelských subjektů a vědecko-výzkumných institucí do spolupráce s Euroregionem Nisa a jinými zahraničními partnery

A 3.3: Posilování týmů výzkumných pracovníků ve vědecko-výzkumných organizacích v Liberci

A 3.3.1 Vytvoření systému motivačních podmínek ze strany zaměstnavatelů a zvyšování atraktivit města s cílem udržení absolventů vysokých škol, talentovaných a hostujících excelentních odborníků a výzkumných pracovníků ze zahraničí

Specifický cíl A4: Přizpůsobení vzdělávacího systému potřebám trhu práce

A 4.1: Zkvalitnění vzdělávacích programů propojením s trhem práce a posílení součinnosti všech partnerů v oblasti školství a vzdělávání (školských zařízení, NNO, rodičů, budoucích

zaměstnavatelů, poradenských zařízení, výzkumných institucí) při zodpovědném výběru studijních oborů a při motivaci žáků a studentů zvolit si technické a přírodovědné obory

A 4.1.1 Prezentace příkladů dobré praxe a úspěšných podnikatelů za účelem motivovat žáky a studenty k volbě studia technických a přírodovědných oborů, žádaných na trhu práce

A 4.1.2 Propagace učňovského vzdělávání (setkávání žáků ZŠ, SŠ s odborníky jednotlivých řemesel s dlouholetou praxí)

A 4.1.3 Shromažďování a zveřejňování informací o disproporcích na trhu práce pro rodičovskou veřejnost a vzdělávací instituce

A 4.1.4 Organizace setkávání ředitelů ZŠ, SŠ a podnikatelů

A 4.1.5 Podpora talentovaných dětí a studentů, popularizace technických disciplín, matematiky, přírodovědy a základů podnikání ve spolupráci s podnikateli a školami (intenzivní využívání zařízení podporujících rozvoj talentů ve výuce ZŠ, například IQ Park – IQ Landia, Severočeské muzeum, ZOO, botanická zahrada, Krajská knihovna, ...)

A 4.2: Realizace nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v souladu s potřebami trhu práce

A 4.2.1 Rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané v souladu s potřebami firem

A 4.2.2 Podpora vytváření nových pracovních míst pro osoby ohrožené na trhu práce

A 4.2.3 Podpora aktivit k získání pracovních návyků a praxe (odborné stáže, veřejně prospěšné práce, krátkodobé pracovní úvazky, ...)

A 4.2.4 Flexibilní způsoby zaměstnávání (sdílená pracovní místa, home office, ...)

Specifický cíl A5: Management cestovního ruchu

A 5.1: Nastavení řídicí struktury rozvoje cestovního ruchu a vytvoření systému konzultační a informační podpory

A 5.1.1 Zajištění koordinace a řízení aktivit v cestovním ruchu na MML

A 5.1.2 Vytvoření podmínek pro práci odborné pracovní skupiny složené z klíčových aktérů v oblasti cestovního ruchu napříč sektory

A5.1.3 Zavedení pravidelného monitoringu cestovního ruchu včetně systému sběru dat, zajištění marketingových výzkumů CR; zajištění zpětné vazby a informačních toků od turistů a návštěvníků města

A 5.1.4 Rozšíření a prezentace informačního systému, který umožňuje hledání nových aktivit pro všechny cílové skupiny (datový sklad Městského informačního centra)

A 5.2: Vytvoření podmínek pro dlouhodobou spolupráci, propojení a řízení managementu cestovního ruchu napříč sektory

A 5.2.1 Zajištění vzájemné informovanosti o připravovaných aktivitách v oblasti cestovního ruchu ve spolupráci s LK a ERN; tvorba společného Kalendáře akcí pro rezidenty i návštěvníky města a regionu

A 5.2.2 Sdružené financování aktivit podporujících cestovní ruch

A 5.2.3 Zapojení města do odborné pracovní skupiny Euroregionu Nisa pro cestovní ruch EUREX

A 5.2.4 Rozvoj oboustranné spolupráce mezi cestovními kancelářemi, incomingovými cestovními agenturami a informačními centry

A 5.2.5 Spolupráce a posílení významu Liberce v Turistickém regionu Jizerské hory, v Libereckém kraji a v Euroregionu Nisa

A 5.3: Motivace poskytovatelů služeb cestovního ruchu k nabízení kvalitních služeb

A 5.3.1 Zapojení poskytovatelů služeb do stávajících certifikačních systémů v oblasti ČR

A 5.3.2 Zveřejňování certifikovaných poskytovatelů služeb na internetových stránkách městského informačního centra

A 5.3.3 Realizace vzdělávacích programů a exkurzí pro pracovníky v cestovním ruchu

Specifický cíl A6: Vytvoření příznivých podmínek pro turisty a návštěvníky města

A 6.1: Péče o základní a doprovodnou infrastrukturu cestovního ruchu

A 6.1.1 Podpora rekonstrukce a obnovy památek, jiných objektů, veřejných prostranství a příměstské krajiny využitelné pro cestovní ruch

A 6.1.2 Zatraktivnění stávajících objektů k využití pro cestovní ruch

A 6.1.3 Usilovat o zapsání horského hotelu a vysílače na Ještědu na seznam UNESCO

A 6.1.4 Podpora rozšíření výhodných tarifů pro turisty v MHD a linkové veřejné dopravě

A 6.1.5 Postupné rozšiřování komunikačních sítí pro cyklisty, pěší a lyžaře s ohledem na širší vztahy

A 6.1.6 Zatraktivnění prvního kontaktu turisty a návštěvníka s městem (vlakové a autobusové nádraží)

A 6.1.7 Kvalitní orientační systém, značení a marketing turistických tras (například SchweizMobil)

A 6.2: Podpora komplexních produktů a služeb pro návštěvníky

A 6.2.1 Příprava komplexních turistických produktů včetně balíčků pro jednotlivé cílové skupiny (ve spolupráci s odbornou pracovní skupinou)

A 6.2.2 Podporovat zvýšení kvality a množství průvodcovských služeb

A 6.3: Podpora konání společenských, kulturních a sportovních aktivit pro návštěvníky města

A 6.3.1 Podpora večerních, víkendových i celosezónních programů

A 6.3.2 Využívání spolupráce a synergických efektů pro minimalizaci nákladů při pořádání akcí

A 6.3.3 Zlepšení denní, týdenní a víkendové nabídky akcí pro návštěvníky Liberce

A 6.3.4 Podpora mezinárodního festivalu "Mateřinka"

Specifický cíl A7: Posílení destinačního marketingu a propagace města jako turistického cíle

A 7.1: Podpora propagace města jako celku a jako součástí větších oblastí

- A 7.1.1 Společná účast města a dalších aktérů cestovního ruchu na tematicky zaměřených veletrzích
- A 7.1.2 Příprava a realizace společných propagačních kampaní s aktéry CR na území města, ERN, Turistického regionu Jizerské hory, Libereckého kraje
- A 7.1.3 Presentace turistických cílů ve městě v rámci okolních či nadřazených regionů a turistických oblastí, včetně možnosti využití katalogu CzechTourism a dalších podobných nástrojů
- A 7.1.4 Příprava a aktualizace společného kalendáře akcí pro turisty
- A 7.1.5 Zhotovení a distribuce informačních letáků, brožur a tabulí, včetně aplikace jednotné grafiky u všech materiálů a forem prezentace v různých jazykových mutacích (do distribuce zapojit liberecké firmy a instituce)
- A 7.1.6 Pokračování projektu „Živá paměť“ a účast v podobných projektech či programech
- A 7.1.7 Využití QR kódů, geocachingu, sociálních sítí a dalších moderních technologií
- A 7.1.8 Využití dalších možností propagace města a jeho aktivit – datový sklad, výleповé plochy, webové stránky, zpravodaj, atd.
- A 7.1.9 Presentace města v zahraničí, včetně využití spolupráce se zahraničními partnerskými městy
- A 7.1.10 Vytvoření „unique selling proposition“ (jedinečné nabídky)
- A 7.1.11 Vytvoření jednotného grafického manuálu
- A 7.1.12 Vytvoření jednotného systému marketingu a spolupráce

STRATEGICKÝ CÍL B

KVALITA ŽIVOTA

vzdělávání, zdraví, sociální služby, bydlení, bezpečnost, kultura, sport a volný čas

Specifický cíl B 1: Zajištění kvalitní infrastruktury pro vzdělávání

B 1.1: Optimalizace sítě škol a školských zařízení a zlepšení jejich stavebně-technického stavu

B 1.1.1 Výstavba nových kapacit školních a vzdělávacích institucí včetně doprovodné infrastruktury

B 1.1.2 Opravy a modernizace školních budov a doprovodné infrastruktury pro vzdělávání (školní jídelny, tělocvičny a další sportovní zařízení, zahrady, ...)

B 1.1.3 Stanovení stavebně-technických standardů pro školská zařízení v majetku města

B 1.2: Budování zázemí pro činnost dalších vzdělávacích zařízení a jejich podpora

B 1.2.1 Sladění pravidel čerpání dotací pro neškolská zařízení s průběhem školního roku

B 1.2.2 Asistence při vyhledávání vhodných prostor pro alternativní, zájmové a neformální vzdělávání

B 1.3: Zkvalitňovat vybavení ve všech zařízeních podílejících se na vzdělávání

B 1.3.1 Podpora pořizování a sdílení vybavení i služeb mezi všemi zařízeními podílejícími se na vzdělávání

B 1.4: Zajištění rovného přístupu ke vzdělávání

B 1.4.1 Optimalizace sítě škol zaměřených na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami z hlediska dostupnosti včetně realizace potřebných stavebně-technických úprav objektů (bezbariérovost aj.)

B 1.4.2 Nákup speciálního vybavení do bezbariérových škol

Specifický cíl B 2: Podpora spolupráce klíčových aktérů v systému vzdělávání

B 2.1: Podpora přeshraniční spolupráce vzdělávacích institucí

B 2.1.1 Výměna zkušeností a společné projekty s partnerskými školami ze zahraničí

B 2.2: Podpora vzájemné spolupráce a informovanosti mezi vzdělávacími a dalšími institucemi, organizacemi a aktéry

B 2.2.1 Propagace a účast na veletrzích vzdělávacích institucí s příklady dobré praxe (EDUCA aj.)

B 2.2.2 Zvýhodnění podmínek pro pořádání exkurzí do zařízení zřizovaných městem a krajem (například Severočeské muzeum, Botanická zahrada, ZOO Liberec, ...)

B 2.2.3 Zapojení libereckých vzdělávacích institucí do informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje EDULK.CZ

B 2.2.4 Rozšíření metropolitní sítě a její využití pro informační propojení vzdělávacích zařízení

B 2.2.5 Podpora aktivit Ústavu zdravotnických studií TUL, KNL a Libereckého kraje k rozvoji vysokoškolského vzdělávání v oblasti zdravotnictví

B 2.3: Spolupráce mezi zřizovateli škol a školských zařízení i orgány veřejné správy a koordinace jejich aktivit

B 2.3.1 Podpora spolupráce města Liberec a Libereckého kraje s dalšími zřizovateli soukromých škol ve městě

B 2.3.2 Snižování administrativní zátěže vzdělávacích zařízení

B 2.4: Podpora účasti škol a školských zařízení v kvalitních programech, projektech a sítích

B 2.4.1 Motivace škol k zapojení do dlouhodobých rozvojových programů a k respektu zdravých principů (například "škola pro udržitelný rozvoj", „zdravá škola“, alternativní didaktiky, „Čtením a psaním ke kritickému myšlení“, zážitková pedagogika, činnostní učení, projekt „Rodiče vítání“, atd.)

B 2.5: Vytváření podmínek pro integraci všech dětí a žáků do mateřských a základních škol, zvláště dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

B 2.5.1 Vytváření podmínek pro práci školních psychologů a speciálních pedagogů na školách

B 2.5.2 Vytváření podmínek pro práci pracovníků pedagogicko-psychologické poradny na školách

B 2.5.3 Zajištění předškolního vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněných rodin

B 2.5.4 Včasná realizace podpůrných opatření ve školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

B 2.5.5 Zajištění podpůrných opatření ve školách (asistenti pro hendikepované žáky atd.)

Specifický cíl B 3: Zajištění celoživotního vzdělávání pro širokou veřejnost

B 3.1: Rozvoj vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků ve školství a volnočasových organizacích pro děti a mládež

B 3.1.1 Zlepšování stávajícího systému vzdělávání pedagogických pracovníků (spolupráce MŠMT, Libereckého kraje a specializovaných institucí)

B 3.1.2 Podpora specializovaných vzdělávacích aktivit

B 3.1.3 Osvětou usilovat o snižování počtu odkladů začátku povinné školní docházky (rodiče, lékaři, pedagogové)

B 3.2: Rozvoj znalostí a dovedností dětí a mládeže

B 3.2.1 Rozvoj zájmového vzdělávání v rámci školských zařízení

B 3.2.2 Rozvoj zájmového vzdělávání v mimoškolních zařízeních

B 3.2.3 Pomoc města vzdělávacím institucím se získáváním dotačních titulů na vzdělávání

B 3.2.4 Podpora rozvoje klíčových schopností (cizí jazyky, výuka k občanství a sounáležitosti s městem, ICT, ekonomická a matematická gramotnost)

B 3.2.5 Podpora rozvoje technických a řemeslných dovedností

B 3.3: Podpora alternativních způsobů vzdělávání

B 3.3.1 Sdílení informací o grantových výzvách na podporu alternativního školství

B 3.3.2 Výměna zkušeností pedagogů a rodičů z alternativního i klasického školství

B 3.3.3 Podpora alternativního školství formou nekomerčního nájemného v objektech vlastněných městem Liberec

B 3.4: Podpora celoživotního vzdělávání zejména s ohledem na měnící se potřeby trhu práce, zaměstnavatelů a pracovních sil

B 3.4.1 Realizace dalšího vzdělávání zaměstnanců s cílem zvýšit konkurenceschopnost zaměstnavatele

B 3.4.2 Rozšíření kvalitní a finančně dostupné nabídky Univerzity třetího věku

B 3.4.3 Ve spolupráci s Libereckým krajem provádět kroky vedoucí ke zlepšení kvality technického vzdělávání včetně přírodovědného a matematického a k optimalizaci vzdělávacích oborů na SOŠ/SOU ve městě

B 3.4.4 Podpora institucí poskytujících informace pro celoživotní vzdělávání (například Krajská knihovna Liberec, univerzitní knihovna, ...)

Specifický cíl B 4: Zajištění podmínek pro budování a udržení kvalitní a dostupné sítě zdravotních a sociálních služeb

B 4.1: Rozvoj Krajské nemocnice Liberec

B 4.1.1 Spolupráce Libereckého kraje, SML a KNL na rozvoji Krajské nemocnice Liberec v současném areálu nebo budování nového areálu KNL

B 4.1.2 Podpora a rozvoj vědeckých aktivit a inovačních řešení v KNL

B 4.1.3 Podpora sdílení moderního zařízení a přístrojového vybavení různými poskytovateli péče

B 4.1.4 Technické úpravy budov a pořízení nového speciálního přístrojového vybavení (např. lineární urychlovač, brachyterapie, tomoterapie, PET CT, NMR, angiologická linka aj. pro KNL)

B 4.1.5 Rozvoj elektronizace zdravotnictví (eHealth) v souladu s koncepcí EU a ČR

B 4.1.6 Zajištění kvalitní dopravní dostupnosti Krajské nemocnice Liberec

B 4.2: Zachování a rozšíření sítě sociálních a zdravotních služeb

B 4.2.1 Zajištění existence a zvýšení kapacity a flexibility zařízení pro děti 0 – 3 let

B 4.2.2 Podpora činnosti dětských skupin a mateřských center (mikrojesle, mikroškolky a obdobná zařízení)

B 4.2.3 Podpora služeb krizové intervence

B 4.2.4 Podpora zajištění pobytových služeb (klienti s různými formami demence, azylové domy pro bezdomovce – muže i ženy, matky s dětmi, mladší osoby se ZTP, hospic)

B 4.2.5 Podpora ambulantních služeb

B 4.2.6 Zřízení a zachování krizových lůžek

B 4.2.7 Pomoc formou poskytování informací a konzultací ze strany města se zajištěním externích zdrojů financování zdravotních a sociálních služeb

B 4.2.8 Podpora rozvoje paliativní péče

B 4.3: Prověření účelnosti a efektivity víceletého financování zejména sociálních služeb na území města Liberec

B 4.3.1 Vytipování vybraných oblastí/služeb pro kompetitivní financování, jeho pilotní testování a zavedení

B 4.4: Podpora vzdělávání pracovníků v sociálních a zdravotních službách

B 4.4.1 Nabízet společné vzdělávací aktivity pro poskytovatele sociálních a zdravotních služeb a pracovníky magistrátu v oboru

B 4.4.2 Podpora celoživotního vzdělávání a zvyšování odbornosti pracovníků ve zdravotnictví a sociálních službách v návaznosti na nové terapeutické metody a moderní přístrojové vybavení

Specifický cíl B 5: Zajištění podmínek pro kvalitní bydlení

B 5.1: Podpora revitalizace stávajícího bytového fondu

B 5.1.1 Pokračování procesu komplexní regenerace sídlišť

B 5.1.2 Opravy bytů a domů v městské památkové zóně

B 5.2: Podpora rozvoje různých forem bydlení

B 5.2.1 Podpora rozvoje bydlení v centru města

B 5.2.2 Podpora nadstandardních forem bydlení

B 5.2.3 Podpora systému speciálních forem bydlení (prostupné bydlení, sociální bydlení atd.)

B 5.2.4 Podpora výstavby startovacích bytů

B 5.2.5 Podpora budování zón kvalitního residenčního bydlení

Specifický cíl B 6: Zvýšení bezpečnosti obyvatel města a posílení prevence kriminality

B 6.1: Aktivní monitoring bezpečnostní situace ve městě

B 6.1.1 Rozšíření kamerového systému

B 6.1.2 Zajištění zpětné vazby od občanů (bezplatná linka, schránky důvěry atd.)

B 6.1.3 Zajištění častější kontroly bezpečnosti zejména v centru, v okolí škol a volnočasových zařízení

B 6.2: Zvýšení kapacity a kvality institucí a organizací zabývajících se bezpečností

B 6.2.1 Zajištění bezpečnosti prostřednictvím Policie ČR a Městské policie

B 6.2.2 Podpora organizací poskytujících pomoc obětem trestných činů

B 6.2.3 Zřízení asistentů prevence kriminality u Městské policie

B 6.3: Podpora legislativní činnosti SML v oblasti bezpečnosti

B 6.3.1 Omezení/potlačení negativního chování problematických skupin obyvatel zejména na exponovaných veřejných prostranstvích prostřednictvím legislativních opatření (městské vyhlášky)

B 6.3.2 Postupné snižování počtu heren ve městě

B 6.4: Podpora prevence kriminality a sociálně patologických jevů

B 6.4.1 Pořádání přednášek a besed, zejména pro ohrožené skupiny obyvatel (děti a mládež, senioři, hendikepovaní občané...), sdílení příkladů dobré praxe

B 6.4.2 Podpora projektů zaměřených na zdraví, zdravý životní styl (podpora účasti v zajímavých kampaních a programech) jako prevence sociálně-patologických jevů

B 6.4.3 Rozšíření finančně dostupných či bezplatných možností smysluplného trávení volného času, zejména u rizikových skupin obyvatel (sociálně vyloučení, menšiny, děti a mládež...)

Specifický cíl B 7: Podpora kultury, sportu a volnočasových aktivit a zlepšení spolupráce a partnerství mezi městem a kulturními, sportovními a volnočasovými organizacemi

B 7.1: Rozvoj základní infrastruktury pro kulturu, sport a volný čas

B 7.1.1 Budování, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro kulturu (divadlo F. X. Šaldy, Malé divadlo, Naivní divadlo, Krajská vědecká knihovna Liberec, Oblastní galerie-bývalá budova, Severočeské muzeum, Kulturní a společenské centrum Lidové sady Liberec, kulturní domy, koncertní síť atd.)

B 7.1.2 Budování, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro sport (Sportovní areál Ještěd, Sportovní areál v Jeronýmově ulici, Svijanská aréna, školní hřiště, sportovní haly, sportovní hřiště, fotbalový stadion, krytá hala pro skateboarding, bike park, sportovní hala s hledištěm, Plavecký bazén Liberec, Skate Park Liberec, Rekreační a sportovní areál Vesec atd.)

B 7.1.3 Budování, rekonstrukce a modernizace infrastruktury pro volnočasové aktivity (ZOO Liberec, Botanická zahrada Liberec, Dům dětí a mládeže Větrník, atd.)

B 7.1.4 Vyjasnění kompetenčních sporů a narovnání vlastnických vztahů a finančních toků mezi městem Liberec a Libereckým krajem u kulturních, sportovních a volnočasových zařízení s regionální působností (Divadlo F. X. Šaldy, Oblastní galerie Liberec, Severočeské muzeum, Krajská vědecká knihovna Liberec, Dům dětí a mládeže Větrník aj.)

B 7.2: Posílení koordinace mezi kulturními, sportovními a volnočasovými organizacemi navzájem a s městem

B 7.2.1 Zajištění koordinace akcí, aktivní komunikace a setkávání s realizátory akcí

B 7.2.2 Aktivní zapojení představitelů samosprávy do přípravy a realizace akcí

B 7.2.3 Poskytnutí prostoru pro prezentaci města při realizaci soukromých kulturních, sportovních a volnočasových akcí

B 7.2.4 Podpora zapojení dobrovolníků do realizace akcí, včetně jejich propagace a prezentace v médiích, motivace a ocenění („dobrovolník roku“ apod.)

B 7.2.5 Vyhlásování kulturních a sportovních cen města Liberce.

B 7.3: Vytváření systémových podmínek pro realizaci kulturních, sportovních a volnočasových aktivit

B 7.3.1 Pomoc organizátorům akcí s využitím veřejných prostranství

B 7.3.2 Spolupráce města s organizátory velkých akcí a zprostředkování příkladů dobré praxe (zajištění dopravní obslužnosti, zajištění jazykově vybavených pracovníků, další služby, ...)

B 7.3.3 Společné tiskové konference soukromého organizátora a města při pořádání kulturních, sportovních a volnočasových akcí

B 7.3.4 Zajišťování celoročního využívání sportovních areálů ve Vesci a na Ještědu.

STRATEGICKÝ CÍL C

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

městská zeleň, příměstská krajina, ochrana přírody a krajiny, vodní toky, odpady a odpadní vody, ovzduší, veřejná prostranství, dostupnost volné krajiny

Specifický cíl C1: Koncepční řízení péče o městskou zeleň

C 1.1 Průběžná kvalitní péče o mimolesní zeleň ve městě

C 1.1.1 Pravidelná aktualizace a využívání pasportu zeleně a koncepce zeleně při péči o mimolesní zeleň

C 1.1.2 Zajištění finančně, odborně a organizačně kvalitního managementu mimolesní zeleně města

C 1.1.3 Zajištění průběžného vzdělávání pracovníků státní správy i samosprávy v oblasti péče o zeleň

C 1.1.4 Informační a finanční podpora místní komunity při údržbě místních veřejných prostranství a zeleně

C 1.1.5 Osvětové působení na soukromé vlastníky významných ploch zeleně a poskytnutí informačního servisu

C 1.2 Omezování plošného rozšiřování města a ochrana příměstské krajiny

C 1.2.1 Stanovení limitů prostorového rozvoje města pomocí územního plánu a územně technických omezení využití území, vyplývajících z předpisů chránících specifické veřejné zájmy v území tak, aby byly trvale zachovány konkrétní plochy jako veřejně přístupná zeleň

C 1.2.2 Zpracování a schválení strategie vlastnictví lesního majetku SML na období deseti let, zahrnující rozvojová území lesních ploch v návaznosti na územní plán a možné směny pozemků tak, aby docházelo ke scelování a efektivnější obsluze lesního majetku

C 1.2.3 Ochrana příměstské krajiny v plošném rozsahu dle návrhu nového územního plánu

Specifický cíl C2: Podpora přírodních procesů a ochrana biodiverzity

C 2.1 Posílení obecné ochrany přírody a krajiny

C 2.1.1 Zajištění ochrany prvků ÚSES územním plánem

C 2.1.2 Postupné zpracování a realizace projektů pro realizaci chybějících a revitalizaci nefunkčních prvků ÚSES na pozemcích SML (včetně určení finanční náročnosti); zajištění dalších pozemků směnou, výkupy či jinými nástroji (dohody, věcná břemena)

C 2.1.3 Osvětové působení na soukromé vlastníky pozemků, na kterých mají být realizovány prvky ÚSES; poskytnutí informačního servisu včetně pomoci při získávání dotací na realizaci

C 2.1.4 Spolupráce samosprávy a státní správy při podávání podnětů VKP, provádění jejich revize a dle potřeby usilování o vyhlášení nových VKP

C 2.2 Podpora přirozeného vodního režimu

C 2.2.1 Podpora přirozeného zadržování vody v krajině, zejména v městských lesích, parcích a plochách zeleně

C 2.2.2 Podpora obnovy a revitalizace drobných vodních ploch na území města a dle možností budování nových

C 2.2.3 Prověřování všech nových staveb z pohledu efektivního hospodaření s dešťovou vodou

C 2.2.4 Spolupráce se správci vodních toků při přípravě a realizaci projektů zaměřených na revitalizaci vodních toků; iniciace nových projektů

C 2.2.5 Zlepšování kvality vodních toků a vodních ploch (např. přehrada Harcov)

C 2.3 Podpora ohrožených a ochránářsky významných druhů rostlin a živočichů a jejich biotopů

C 2.3.1 Při hospodaření v městských lesích a při managementu městské zeleně zohlednění stanovištní potřeby cílových druhů (ponechávání mrtvého dřeva v porostech, termíny sečení vybraných trávníků a luk apod.)

C 2.3.2 Vytváření stanovišť pro ohrožené druhy rostlin a živočichů (tůň, kamenné valy, budky pro ptáky a netopýry apod.)

C 2.3.3 Likvidace ohnisek invazních druhů rostlin

C 2.4 Prostupnost dopravní infrastruktury pro volně žijící živočichy

C 2.4.1 Zajištění informací o střetových místech dopravy s volně žijícími živočichy na komunikacích (savci, obojživelníci při tahu)

C 2.4.2 U komunikací ve vlastnictví SML zpracování projektů na řešení střetů s volně žijícími živočichy a postupná realizace

Specifický cíl C3: Prevence a minimalizace rizik ve všech složkách životního prostředí

C 3.1 Nastavení systému informací o stavu životního prostředí

C 3.1.1 Poskytování dostupných informací o stavu všech složek životního prostředí ve městě na webových stránkách města, případně i jinými kanály (městské tiskoviny); uzavření dohody s poskytovateli těchto informací na území ČR o propojení odkazů na webu

C 3.1.2 Aktivní spolupráce se všemi institucemi, které na území ČR vedou informační systémy o jednotlivých složkách životního prostředí (CENIA, Povodí Labe s.p., VÚMOP, AOPK ČR aj.) a pravidelné měření elektrosmogu

C 3.1.3 Spolupráce s Ministerstvem zdravotnictví ČR na vytvoření strategické hlukové mapy

C 3.2 Cílená komunikace se znečišťovateli

C 3.2.1 Zahájení procesu průběžného vyjednávání se znečišťovateli ŽP s cílem hledat řešení

C 3.2.2 Poskytování informační a metodické podpory pro projekty na snížení negativních vlivů znečištění ŽP včetně hledání dotačních zdrojů

C 3.3 Zlepšování nakládání s odpady a odpadními vodami

C 3.3.1 Postupné zvyšování podílu separace komunálního odpadu formou průběžné osvěty a zvyšováním počtu tříděných komodit pro občany (dostupnou formou)

C 3.3.2 Vybudování, resp. zajištění kompostárny pro využití bioodpadu

C 3.3.3 Podpora separace a recyklačních opatření u firem a podnikatelů při využití vhodných nástrojů

C 3.3.4 Osvětové a informační působení na původce odpadu za účelem snižování produkce odpadů; zavedení opatření ke snižování vzniku odpadů u Města a jím řízených organizací

C 3.3.5 Pravidelný monitoring nakládání s odpadními vodami v částech města bez centrální kanalizace; podpora a realizace projektů ke zlepšení nakládání s komunálními odpadními vodami za využití dostupných dotačních titulů ČR i EU.

C 3.4 Podpora opatření vedoucích ke zlepšování kvality ovzduší

C 3.4.1 Poskytnutí informačního servisu a metodické podpory občanům města pro žádosti z dotačních zdrojů typu Zelená úsporám na výměnu zastaralých zdrojů vytápění za nové nízkoemisní zdroje

C 3.4.2 Postupná realizace opatření na snížení energetické náročnosti provozu a emisí při vytápění při maximálním využití dotačních zdrojů v objektech města a jím řízených organizací

Specifický cíl C4: Zvýšení ekogramotnosti všech cílových skupin obyvatel a jejich zapojení do péče o životní prostředí

C 4.1 Ekologické vzdělávání a osvěta

C 4.1.1 Vytvoření a udržení optimální kapacity (infrastruktury) pro podporu environmentální výchovy na území města

C 4.1.2 Průběžné zajištění ekologického informačního servisu pro občany města, zhotovení a distribuce vzdělávacích materiálů zvyšujících ekogramotnost široké veřejnosti

C 4.1.3 Podpora ekologické výchovy v mateřských školách a základních školách zapojením do stávajících programů a vytvářením vlastních prostorů a aktivit

C 4.1.4 Finanční podpora klíčových EVVO organizací města (např. ZOO, Botanická zahrada, NNO, další příspěvkové organizace)

C 4.1.5 Aktivní spolupráce na organizaci veřejných osvětových akcí a kampaní (Den země, Den stromů, Den bez aut aj.)

C 4.1.6 Revitalizace a zpřístupnění areálu Lesního koupaliště pro potřeby lesního informačního centra

C 4.2 Podpora občanských iniciativ a jejich projektů a záměrů

C 4.2.1 Metodická, informační i finanční podpora vzniku občanských iniciativ a jejich projektů v oblasti životního prostředí za využití Ekofondu SML.

C 4.2.2 Zapojení občanských iniciativ do péče o životní prostředí ve městě a šíření informací o příkladech dobré praxe mezi širokou veřejnost.

Specifický cíl C5: Spolupráce a partnerství s okolními obcemi v oblasti ochrany životního prostředí

C 5.1 Řešení ochrany okolní krajiny v nadmístních souvislostech

C 5.1.1 Vytvoření platformy obcí pro společnou ochranu a péči o životní prostředí a okolní krajinu a stanovení výkonného subjektu/osoby zodpovídající za činnost

C 5.1.2 Nastavení systematické spolupráce města s krajským úřadem v oblasti ochrany ŽP

C 5.1.3 Úzká spolupráce s městem Jablonec nad Nisou při řešení společných environmentálních problémů (čištění odpadních vod, protipovodňová ochrana, odpadové hospodářství aj.).

C 5.1.4 Zpracování Akčního hlukového plánu v rámci Liberecké sídelní regionální aglomerace (Desná – Tanvald – Smržovka – Lučany nad Nisou – Jablonec nad Nisou – Liberec – Stráž nad Nisou – Chrastava – Hrádek nad Nisou) dle vyhlášky č. 561/2006 Sb. (Stanovení aglomerací pro účely hodnocení a snižování hluku)

Specifický cíl C6: Budování a využívání veřejných prostranství jako míst funkčních, živých, příjemných a bezpečných

C 6.1 Pravidelná údržba veřejného prostranství

C 6.1.1 Zpracování krátkodobého i dlouhodobého plánu údržby veřejného prostranství, vyčíslení jeho finanční náročnosti

C 6.1.2 Nastavení a podpora spolupráce s aktivními občany či skupinami občanů, kteří jsou ochotni se spolupodílet na údržbě konkrétních částí veřejného prostranství, včetně škol

C 6.1.3 Při údržbě důsledně uplatňovat environmentální a další významné funkce zeleně ve veřejném prostranství (bezpečnost, estetické hledisko, hluková či vizuální clona aj.)

C 6.2 Zvyšování kvality stávajícího veřejného prostranství

C 6.2.1 Postupné zkvalitňování doprovodné infrastruktury, mobiliáře a dalšího vybavení veřejného prostranství, podpora a zajišťování bezbariérovosti

C 6.2.2 Umisťování netradičních prvků (včetně uměleckých děl) do veřejného prostranství

C 6.2.3 Zajištění dostupnosti WC a veřejných pítek ve veřejném prostranství

C 6.2.4 Zvyšování kvality veřejného prostranství doplňováním kvalitní veřejné zeleně

C 6.3 Budování nových veřejných prostranství

C 6.3.1 Při revitalizaci na plochách současně budovat nová veřejná prostranství

C 6.3.2 Pokračování regenerace městské památkové zóny

C 6.3.3 Vymístění parovodů z koryta Nisy včetně zlepšení přístupu k řece, v koordinaci s protipovodňovými opatřeními

C 6.3.4 Při plánování zástavby v území důsledně požadovat (zajišťovat) vznik nových veřejných prostranství

C 6.3.5 Zajištění dostupnosti veřejných prostranství v územně plánovacích dokumentech

C 6.3.6 Definování a vymezení veřejných prostranství a zajištění možnosti jejich využití dostupnou formou vlastnictví

C 6.4 Zkvalitnění náplně a využití veřejných prostranství

C 6.4.1 Realizace a podpora společenských, kulturních, sportovních či volnočasových akcí v centru města a přirozených lokálních centrech Liberce

C 6.4.2 Koncepční a cílená podpora pravidelných akcí či programů zaměřených na konkrétní cílové skupiny (mládež, rodiny s dětmi apod.)

C 6.4.3 Podpora podnikatelských záměrů podporujících oživení centra města a podpora městské tržnice a farmářských trhů

C 6.4.4 Vytvoření jednoduchého a efektivního informačního systému propagujícího akce ve veřejných prostranstvích s dostatečným předstihem; vytvoření návodu pro potenciální pořadatele akcí ve veřejném prostranství

C 6.4.5 Spolupráce s veřejností a školami při plánování podoby a využití veřejných prostranství

C 6.4.6 Realizace osvětových aktivit pro širokou veřejnost i příslušné pracovníky SML na téma veřejná prostranství, včetně příkladů ze zahraničí

C 6.4.7 Podpora rozšíření předzahrádek s nabídkou služeb

C 6.4.8 Podpora rekreační a ekologické funkce v příměstských lesích

C 6.4.9 Zvyšování atraktivity a rekreačního potenciálu přehrady Harcov a jejího okolí.

C 6.5 Koncepční řešení prostupnosti města a dostupnosti volné krajiny

C 6.5.1 Při plánování nové zástavby respektovat požadavky na prostupnost města a dostupnost příměstské krajiny

C 6.5.2 Získání informací o stávajících významných bariérách prostupnosti a dostupnosti volné krajiny a jejich postupné odstraňování

C 6.5.3 Spolupráce se stavebním úřadem a důsledné hájení principu zajištění prostupnosti a dostupnosti všude tam, kde tomu nebrání jiné legislativní předpisy

C 6.6 Zajišťování kvalitní urbanistické struktury a architektonického vzhledu města

C 6.6.1 Zvýšení významu a vlivu architektů u novostaveb a rekonstrukcí budov ve veřejném i soukromém vlastnictví

C 6.6.2 Vytvoření záměru na rekonstrukci lokality mezi Sokolovským náměstím a ulicí Barvířská v součinnosti s majiteli pozemků a jednotlivými investory

C 6.6.3 V součinnosti s majiteli pozemků a jednotlivými investory zajistit kvalitní využití lokality „Jáma Perštýn“ s důrazem na vytvoření dostatečného prostoru pro městskou zeleň

C 6.6.4 Realizace záměru dotvoření městského centra v lokalitě ulice U Nisy mezi Centrem Babylon Liberec a Obchodním centrem Forum Liberec.

STRATEGICKÝ CÍL D

UDRŽITELNÁ MOBILITA A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

dopravní plánování, dopravní infrastruktura, doprava v klidu, bezpečnost dopravy, dopravní značení a řízení dopravního provozu, bezbariérovost dopravy, nemotorová doprava, udržitelné formy mobility, inženýrské sítě, hospodaření s energiemi

Specifický cíl D1: Zajištění komplexního dopravního plánování a spolupráce s vlastníky a správci infrastruktury pro zajištění optimální dopravní dostupnosti, prostupnosti a obslužnosti pro všechny – dopravní dostupnost pracovních míst, služeb, bydlení, míst pro odpočinek a rekreaci a atraktivit cestovního ruchu pro všechny cílové skupiny

D 1.1: Dopravní plánování v souladu s územním plánováním a dopravními plány nadřazených VÚSC

D 1.1.1 Zajištění fungující dopravní kostry města v souladu s územním plánem

D 1.1.2 Podpora zkvalitnění napojení města s významnými centry (Hradec Králové, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, Semily ...)

D 1.1.3 Podpora zlepšení silniční dostupnosti města z území za Ještědským hřbetem (Osečná)

D 1.1.4 Podpora vybudování železničního koridoru Praha – Mladá Boleslav – Turnov – Frýdlant – Černousy – Zawidów - Görlitz (elektrifikace a zdvojkolejnění tratě v úseku Turnov – Liberec - Frýdlant – hranice ČR)

D 1.1.5 Podpora modernizace železniční trati Liberec – Česká Lípa

D 1.1.6 Podpora rozšíření železničního propojení s okolními regiony a přeshraničními regiony

D 1.1.7 Prověření možností dalšího využití letiště v souladu s koncepcí letecké dopravy v ČR

D 1.1.8 Podpora spojení s centry významnými pro cestovní ruch (Německo – Zittau, Bad Schandau, Dresden, Görlitz; Polsko – Zgorzelec, Jelenia Góra)

D 1.2: Zajištění dopravní obslužnosti prostřednictvím veřejné hromadné dopravy dle potřeb obyvatel, návštěvníků a podnikatelů

D 1.2.1 Integrace veřejné dopravy spočívající v propojení jízdních řádů všech segmentů veřejné dopravy, integrované tarify, informace (spolupráce s KORID LK, spol. s r.o., Libereckým krajem) s cílem snižovat cestovní dobu

D 1.2.2 Průběžná optimalizace rozložení spojů MHD (intervaly v celodenní i celotýdenní době), pokrytí území zastávkami MHD, trasy MHD

D 1.2.3 Podpora atraktivní příměstské veřejné hromadné dopravy jako alternativy k IAD pro snížení negativního vlivu suburbanizace

D 1.2.4 Zlepšení doprovodné infrastruktury veřejné dopravy (modernizace areálu vlakového a autobusového nádraží)

D 1.3: Kvalitní údržba, provoz a rozvoj dopravní infrastruktury s přednostním řešením kritických bodů v dopravní síti

D 1.3.1 Postupná realizace vnitřního městského okruhu/„obchvatu centra“ (etapizace zejména Nová Pastýřská, Nová Žitavská, křižovatka ulic Jablonecká a Na Bídě, křižovatka ulic Jungmannova, Žitavská a Švermova)

D 1.3.2 Řešení kritických bodů v dopravní síti s cílem předcházet dopravním nehodám a kongescím

D 1.3.3 Zkvalitnění a finanční posílení údržby, obnovy a rozvoje dopravní infrastruktury

D 1.3.4 Vybudování přímého silničního napojení průmyslových zón Liberec Sever a Liberec Jih na silnici I/35

D 1.3.5 Postupná příprava a realizace nových sběrných a hlavních obslužných komunikací (například Nová Vesecká, Nová Jizerská, sběrná obvodová komunikace, Nová Ostašovská, Nová Výletní, Nová Sladovnická, Východní)

D 1.3.6 Podpora dokončení I/14 v úseku Liberec (Kunratice) – Jablonec nad Nisou

D 1.3.7 Příprava a realizace zón s omezeným přístupem a omezenou rychlostí (usměrňovat nákladní dopravu, omezovat IAD)

D 1.4: Vyřešení dopravy v klidu (parkování)

D 1.4.1 Zajištění fungujícího parkovacího systému na území města

D 1.4.2 Vybudování nových parkovacích míst ve městě pro pracující, návštěvníky i turisty (především mimo jádrové území města a na sídlištích) a postupná redukce parkovacích míst v centru

D 1.4.3 Realizace záchytných parkovišť pro IAD i zájezdové autobusy v blízkosti průtahu I/35 s navazující veřejnou dopravou

D 1.4.4 Podpora intenzifikace garážových kapacit

Specifický cíl D 2: Vytvoření podmínek pro dopravní bezpečnost a bezbariérovost dopravy pro všechny

D 2.1: Bezpečnost dopravy a řízení dopravního provozu

D 2.1.1 Koncepční zvyšování bezpečnosti dopravy a řízení dopravního provozu

D 2.1.2 Zvýšení bezpečnosti chodců při křížení zatížených komunikací a na přechodech, odstranění závad v provozu a omezení rychlosti vozidel na nebezpečných úsecích (v blízkosti škol, dětských hřišť apod.)

D 2.1.3 Zajištění podmínek pro bezpečné cesty dětí do škol

D 2.1.4 Zvýšení ochrany dopravní infrastruktury před náhlými změnami počasí

D 2.1.5 Zajištění bezpečného rozhledu pro účastníky silničního provozu (při respektování principů ochrany životního prostředí)

D 2.1.6 Minimalizace doby uzavírek dobrou koordinací a souběhem staveb při výlukách a uzavírkách z důvodu údržby; informování o plánu výluk a uzavírek s dostatečným předstihem

D 2.1.7 Přerozdělení dopravního prostoru z důvodů zajištění bezpečnosti nemotorové dopravy

D 2.1.8 Zajištění dopravní výchovy a provozu dopravního hřiště

D 2.2: Rozvoj moderních technologií a nástrojů ITS a modernizace SSZ s ohledem na bezpečnost a plynulost dopravy

D 2.2.1 Využití moderních systémů telematiky pro zvýšení bezpečnosti, plynulosti a informovanosti účastníků silničního provozu

D 2.2.2 Zvyšování komfortu přepravy cestujících prostřednictvím IDS IDOL

D 2.2.3 Využívání inteligentních systémů parkování při výstavbě parkovacích domů a ploch

D 2.2.4 Modernizace SSZ

D 2.3: Zohlednění speciálních potřeb osob se sníženou schopností pohybu a orientace (ZTP, senioři, maminky s kočárky, ...)

D 2.3.1 Vytvoření jednoduchého grafického pasportu bezbariérových tras s vyznačením bariér a objízdných tras a jeho zveřejnění

D 2.3.2 Zajištění bezbariérového přístupu k veřejným budovám, turistickým cílům/objektům

D 2.3.3 Odstraňování bariér v dopravních prostředcích a informačních systémech

D 2.3.4 Odstranění bariér v dopravní síti (zastávky MHD, autobusové nádraží, terminál MHD a nádraží ČD)

D 2.4 Plošné zklidňování dopravy mimo hlavní dopravní síť

D 2.4.1 Vytvoření zón s preferencí pěší a nemotorové dopravy (zklidněné ulice, obytné zóny, pěší zóny, rozšíření zón TEMPO 30) na sídlištích a v zónách bydlení

D 2.4.2 Realizace pasivních prvků pro zklidnění dopravy ve vybrané komunikační síti podle příslušných technických podmínek

D 2.4.3 V návaznosti na realizaci vnitřního městského okruhu řešit regulaci města zejména v jádrovém území města (například nízkoemisní zóny, poplatky za vjezd do centra atd.)

D 2.5 Optimalizace dopravního značení

D 2.5.1 Optimalizace systému značení směrových a komunálních cílů pro motoristy ve městě

D 2.5.2 Realizace orientačního systému pro pěší a cyklistickou dopravu

D 2.5.3 Kvalitní obnova svislého a vodorovného dopravního značení

Specifický cíl D 3: Zlepšení podmínek pro nemotorovou dopravu

D 3.1: Realizace výstupů generelu cyklistické dopravy

D 3.1.1 Vytvoření projektů výstavby infrastruktury cyklistické dopravy a jejich postupná realizace

D 3.1.2 Realizace dalších úseků a navazujících tras včetně doprovodné infrastruktury páteřní mezinárodní cyklotrasy Odra - Nisa na území města

D 3.1.3 Podpora vymezení cyklopruhů na významných komunikacích dle výstupů generelu cyklistické dopravy a koordinace s rekonstrukcemi komunikací

D 3.1.4 Optimalizace jednosměrných komunikací v souvislosti s cyklodopravou

D 3.2: Zajištění vybavenosti cyklodopravy u veřejných budov a služeb a na pracovišti

D 3.2.1 Vytipování a umístění cyklostanů, úschoven kol aj.

D 3.2.2 Propagační podpora systému půjčování kol

D 3.2.3 Vytvoření orientační mapy cyklistické dopravy

D 3.2.4 Motivace zaměstnavatelů k vytváření zázemí pro uživatele jízdních kol

D 3.3 Podpora pěší dopravy

D 3.3.1 Modernizace komunikací s ohledem na řešení pěší dopravy (výstavba chodníků)

Specifický cíl D 4: Preference udržitelných forem mobility

D 4.1: Zvyšování dopravní informovanosti a osvěty

D 4.1.1 Zajištění informovanosti a osvěty o výhodách udržitelných forem dopravy a dopadech neudržitelných forem dopravy

D 4.1.2 Podpora osvětových kampaní typu BESIP, Den bez aut, Evropský týden mobility, Do práce na kole

D 4.1.3 Zvyšování využití veřejné dopravy prostřednictvím její větší a efektivnější propagace

D 4.2 Podpora vyššího využití tramvajové dopravy

D 4.2.1 Rekonstrukce tramvajové trati Liberec – Vratislavice nad Nisou

D 4.2.2 Příprava projektu nové vozovny pro tramvaje

D 4.2.3 Dokončení tramvajové trati do Rochlice; rozšiřování tramvajové sítě v souladu s územním plánem a finančními možnostmi města

D 4.3 Podpora moderních způsobu řešení mobility

D 4.3.1 Rozvoj carsharingu, včetně souvisejících informačních systémů (burza jízd, burza spolucestujících na webu ...), jejich monitoring a zveřejňování na webu města

D 4.3.2 Motivace pro uživatele carsharingu (sleva na MHD, bezplatná stání apod.)

D 4.3.3 Vytvoření systému Bike+Ride, Park+Ride, Kiss+Ride (např. Nádraží ČD, autobusové nádraží, školy a školky)

D 4.4 Zajištění atraktivity MHD

D 4.4.1 Zlepšení technického stavu, čistoty a vybavení zastávek MHD

D 4.4.2 Cenová opatření (zvýhodněné jízdné MHD, krátkodobé časové jízdenky, ...)

D 4.4.3 Zajištění bezpečnosti ve vozech a na zastávkách MHD (spolupráce dispečerů a řidičů s Městskou policií při nevhodném chování cestujících, řidičů, revizorů, využití kamer ve vozech, ...)

D 4.4.4 Monitoring kvality služby veřejné dopravy

D 4.4.5 Preference MHD se snahou o minimalizaci cestovní doby (vyhrazené jízdní pruhy, preference na SSZ)

D 4.5 Podpora vyššího využívání železniční dopravy

D 4.5.1 Zřízení nových železničních zastávek v souladu s územním plánem (např. u průmyslových zón) a jejich propojení s dopravními systémy

Specifický cíl D 5: Minimalizace negativních vlivů dopravy na životní prostředí, zdraví obyvatel, stabilitu ekosystémů v krajině a dopravní infrastrukturu při přípravě i realizaci projektů obnovy a rozvoje dopravní infrastruktury

D 5.1: Snížení emisí z dopravy modernizací vozového parku MHD a zaváděním ekologických dopravních prostředků

D 5.1.1 Rozšíření ekologických autobusů včetně zvýšení podílu vozů na alternativní palivo

D 5.1.2 Obnova a údržba vozového parku tramvají

D 5.1.3 Podpora rozšíření využití elektrické energie k pohonu dopravních prostředků (elektrokola, dobíjecí stanice pro elektrokola a elektroskútry)

D 5.1.4 Podpora rozšíření využití nízkoemisních paliv (LPG, CNG)

D 5.2: Snížení hlukové zátěže a vibrací z dopravy

D 5.2.1 Realizace protihlukových opatření podél komunikací v hustě obydlených místech, kde jsou překračovány hlukové limity

Specifický cíl D 6: Konceptní řízení rozvoje a konceptní koordinace realizace všech inženýrských a dopravních sítí

D 6.1: Konceptní řízení rozvoje jednotlivých odvětví technické infrastruktury s každoročním monitorováním výsledků a dopadů

D 6.1.1 Vypracování zásad města pro ochranu soukromých investic v technické infrastruktuře

D 6.1.2 Zvýšení důrazu na kvalitu a kontrolu projektové dokumentace i následné realizace investic do dopravní a technické infrastruktury

D 6.1.3 Zajištění provázanosti strategických rozhodnutí města, státu a kraje, týkajících se rozvoje jednotlivých oborů technické infrastruktury včetně dopravy

D 6.1.4 Zajištění funkce koordinátora inženýrských sítí na MML

Specifický cíl D7: Obnova, udržitelný rozvoj, dostupnost, spolehlivost a bezpečnost inženýrských sítí

D 7.1: Obnova, udržitelný rozvoj, dostupnost, spolehlivost a bezpečnost vodohospodářské infrastruktury, ochrana vodních zdrojů, toků a ploch

D 7.1.1 Vytváření podmínek pro dosažení evropských standardů při pokrytí území města zásobovacími vodovodními a kanalizačními systémy (revize stavu a následná opatření)

D 7.1.2 Zlepšování kvality povrchové i podzemní vody, vytváření územních podmínek pro eliminaci hlavních zdrojů znečištění

D 7.1.3 Protipovodňová ochrana na území města

D 7.1.4 Vymístění parovodů z koryta řeky Nisy

D 7.2: Obnova, udržitelný rozvoj, dostupnost, spolehlivost a bezpečnost dalších sítí technické infrastruktury

D 7.2.1 Vytváření podmínek pro spolehlivý systém zásobování elektrickou energií vzhledem k očekávaným potřebám ve městě

D 7.2.2 Vytváření podmínek pro rozvoj plynofikace na území města Liberec mimo vybrané lokality zásobované ze systému CZT

D 7.2.3 Vytváření podmínek pro zlepšení dostupnosti služeb spojů a telekomunikací ve vztahu k potřebám území zejména v okrajových částech města (zajištění rozvoje sítí pro vysokorychlostní přístup k internetu, doplňování vysílacích rádiových sítí pro zemské digitální TV a rozhlasové vysílání a výstavby univerzálního mobilního telekomunikačního systému)

D 7.2.4 Vytváření podmínek pro stabilizaci a modernizaci systému CZT a jeho konkurenceschopnost k ostatním druhům paliv.

Specifický cíl D 8: Efektivní hospodaření s energiemi

D 8.1: Snižování energetické náročnosti provozu objektů ve vlastnictví města

D 8.1.1 Zřízení funkce městského energetika na MML

D 8.1.2 Monitoring energetických potřeb na území města

D 8.1.3 Snižování energetické náročnosti veřejných budov (energetické audity, realizace zateplování budov a monitoring)

D 8.1.4 Snižování energetické náročnosti veřejného osvětlení

D 8.1.5 Zajištění ekonomických nástrojů podporujících využívání zdrojů energie šetrnějších k životnímu prostředí

D 8.2: Podpora snižování energetické náročnosti provozu výrobních, distribučních a spotřebních systémů a objektů v soukromém vlastnictví

D 8.2.1 Podpora ekonomicky efektivní aplikace kombinované výroby elektřiny a tepla ve stávajících i nových zdrojích energie (kogenerace)

D 8.2.2 Důsledné využívání energie ze spalovny odpadů Termizo

D 8.2.3 Využívání solární energie na objektech jako dodatkového zdroje

D 8.2.4 Podpora využití obnovitelných zdrojů.

STRATEGICKÝ CÍL E

VEŘEJNÁ SPRÁVA A OBČANSKÁ SPOLEČNOST, ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE

koncepční řízení rozvoje, komunikace města, partnerství a spolupráce, veřejné služby, krizové řízení, pracovníci veřejné správy

Specifický cíl E1: Koncepční řízení udržitelného rozvoje města za účelem zvyšování kvality života jeho obyvatel a zvyšování kvality veřejných služeb

E 1.1 Stanovení vyjasněných a vyvážených cílů rozvoje města s ověřitelnými výsledky a vazbou na rozpočet, reálné termíny a zodpovědnost za realizaci vedoucí k plnění cílů

E 1.1.1 Uplatňování strategie rozvoje města a územního plánu jako základních a provázaných nástrojů efektivního a strategického řízení správy a rozvoje území města ve smyslu udržitelného rozvoje

E 1.1.2 Zajišťování souladu strategie rozvoje města a územního plánu s nadřazenými strategickými dokumenty

E 1.2 Zdravé finanční řízení města a vytváření nástrojů realizace strategie rozvoje

E 1.2.1 Analýza potřeb a finančního potenciálu města (možnosti a rizika)

E 1.2.2 Propojení strategie a jejích priorit s rozpočtem a rozpočtovým výhledem reálně podle výstupů analýzy potřeb a finančního potenciálu města

E 1.2.3 Aktualizace zásobníku projektů – projekty, aktivity k realizaci strategie, z nichž se bude vybírat akční plán

E 1.2.4 Tvorba akčního plánu na 1 - 2 roky (schválené projekty v souladu se strategií rozvoje města, překlopené po finanční stránce do rozpočtového výhledu a rozpočtu konkrétního rozpočtového roku)

E 1.2.5 Efektivní čerpání vlastních i vnějších zdrojů na realizaci cílů strategie rozvoje města

E 1.2.6 Stanovení závazných pravidel pro implementaci a aktualizaci strategie rozvoje města

E 1.2.7 Zajištění ekonomického fungování městských společností, kvalitního personálního obsazení orgánů společností a zpětné vazby od zástupců města v orgánech společností

E 1.2.8 Zlepšení spolupráce vedení města s řediteli městských organizací

E 1.3 Vytvoření sektorových strategií navazujících na nadřazenou strategii rozvoje města

E 1.3.1. Zpracování koncepce rozvoje cestovního ruchu

E 1.3.2 Zpracování koncepce rozvoje vzdělávání

- E 1.3.3 Zpracování koncepce kultury, sportu a volného času
- E 1.3.4 Zpracování koncepce péče o zeleň (vč. ochrany zelených pásů a příměstské krajiny, ochrany lesů na území města)
- E 1.3.5 Zpracování koncepce prostupnosti města a dostupnosti volné krajiny
- E 1.3.6 Zpracování koncepce rozvoje veřejného prostranství
- E 1.3.7 Zpracování územní energetické koncepce
- E 1.3.8 Vytvoření komunikační strategie SML
- E 1.3.9 Zpracování koncepce udržitelné mobility (dopravy)
- E 1.3.10 Aktualizace Komunitního plánu rozvoje sociálních služeb
- E 1.3.11 Zpracování Zdravotní politiky SML
- E 1.3.12 Zpracování koncepce rozvoje bydlení
- E 1.3.13 Zpracování záměru bezbariérových tras

E 1.4 Kontrola a monitoring implementace strategie rozvoje města a sektorových strategií

- E 1.4.1 Každoroční vyhodnocování plnění akčních plánů navázané na přípravu a schvalování rozpočtu
- E 1.4.2 Průběžné vyhodnocování a zveřejňování plnění strategie rozvoje města – 1 x ročně

Specifický cíl E 2: Posílení důvěryhodnosti veřejného sektoru navenek, stále zlepšování úrovně a kultury veřejné správy

E 2.1 Přijímání zodpovědnosti úředníků za výsledky své práce a přijímání zodpovědnosti politiků za rozhodování při výkonu funkcí

- E 2.1.1 Implementace etického kodexu úředníka a etického kodexu zastupitele; průmět do řídicích struktur organizace a vnitřních předpisů (organizační řád a další interní směrnic a předpisy)
- E 2.1.2 Implementace protikorupční strategie a realizace opatření proti korupci v rámci SML včetně městských společností
- E 2.1.3 Zveřejňování uzavíraných smluv
- E 2.1.4 Zajišťování transparentního průběhu veřejných zakázek a kontrolu transparentnosti ze strany zastupitelů
- E 2.1.5 Transparentnost při rozdělování dotací z fondů

E 2.2 Zlepšení systému komunikace ve veřejném sektoru a informování veřejnosti

- E 2.2.1 Rozšíření a inovace nástrojů informování občanů o aktuálním dění a úředních informacích (u lokálně významných informací s důrazem na informování v předmětné lokalitě)
- E 2.2.2 Zvyšování kvality webových stránek města (zjednodušení, přehlednost, redakční systém, grafika webu a jeho zpřístupnění přes další aplikace ...)
- E 2.2.3 Zkvalitnění Zpravodaje města (zlepšení distribuce občanům, aktuálnost informací s ohledem na uzávěrku aj.)

E 2.2.4 Vytvoření platformy pravidelné komunikace s klíčovými aktéry rozvoje města

E 2.2.5 Implementace komunikační strategie SML

E 2.2.6 Zlepšení komunikace mezi Radou a Zastupitelstvem města a jimi založenými poradními orgány, a širší zapojení činnosti výborů a komisí do aktivit města.

E 2.3 Posílení tradičních nástrojů zastupitelské demokracie

E 2.3.1 Zapojování veřejnosti do celého procesu tvorby velkých projektů

E 2.3.2 Zapojení občanů do pracovních skupin a komisí pro řešení důležitých otázek rozvoje města

E 2.3.3 Stanovení pravidel pro využívání metod a nástrojů zapojování občanů

E 2.3.4 Posílení spolupráce se samostatným městským obvodem, osadními výbory a místními občanskými sdruženími

Specifický cíl E 3: Zvyšování hodnoty veřejné služby pro klienty

E 3.1 Zajištění kvality veřejné služby

E 3.1.1 Standardizace veřejných služeb z hlediska jejich rozsahu a kvality

E 3.1.2 Vytvoření a aktualizace Katalogu veřejných služeb (veřejná správa, doprava, školství, kultura, zdravotnictví, sociální péče aj.)

E 3.1.3 Monitoring spokojenosti s veřejnými službami (zajištění zpětné vazby od občanů – klientů a zákazníků)

E 3.1.4 Vytvoření otevřené databáze projektů a námětů pro využití potenciálu stávající infrastruktury veřejných služeb

E 3.2 Optimalizace veřejných služeb z pohledu nákladů na službu, správu majetku, investice, projekty a veřejné zakázky

E 3.2.1 Účelná a hospodárná správa majetku (vč. zavedení systému centrálních nákupů pro město a jím řízené organizace), včetně snahy o minimalizaci nemovitého majetku v zástavě

E 3.2.2 Efektivní provádění investic a projektů

E 3.2.3 Zdokonalování interní směrnice na VZ

E 3.2.4 Spolupráce s developery a investory v území na spolufinancování rozvoje dopravní a technické infrastruktury (ŘSD, LK, SVS a.s. aj.)

E 3.3 Zavedení nástrojů na řízení kvality veřejné služby

E 3.3.1 Benchmarking (porovnávání) měst stejné velikosti v čerpání EU dotací, ve využívání strategického plánování

E 3.3.2 Zavedení MA 21 jako metody vedoucí k uplatňování principů udržitelného rozvoje

E 3.3.3 Zajišťování kvalitního managementu městských společností, procesního řízení a korporátního řízení a uplatnění projektového řízení na dotační projekty.

E 3.3.4 Rozšíření Ekonomického informačního systému (EIS) o modul aplikovatelný na příspěvkové organizace města

E 3.4 Zkvalitnění krizového řízení města

E 3.4.1 Zkvalitnění fungování Integrovaného záchranného systému a spolupráce složek IZS a pracovníků krizového řízení (pravidelné školení a výcvik složek IZS)

E 3.4.2 Zajištění udržitelného zázemí a zkvalitnění vybavení složek IZS (zdravotnická záchranná služba, hasičský záchranný sbor, Policie ČR, SDH, Městská policie, Český červený kříž, Armáda České republiky)

E 3.4.3 Vytvoření jednotného systému protipovodňových opatření ve spolupráci s okolními obcemi ve smyslu prevence i varování

E 3.5 Zvýšení kompetentnosti pracovníků veřejné správy

E 3.5.1 Zajišťování seznámení s chodem celého úřadu pro nové zaměstnance a zastupitele

E 3.5.2 Zajišťování profesního vzdělávání úředníků a zastupitelů

E 3.5.3 Rozvoj dovedností a využívání ICT nástrojů

E 3.5.4 Školení v komunikaci s klienty

E 3.5.5 Vytvoření kompetenčního modelu – pracovní náplně, nároky na pozici, osvědčení, diplom, způsobilost...)

E 3.6 Zvýšení motivace pracovníků veřejné správy

E 3.6.1 Pravidelné hodnocení všech zaměstnanců pracujících na MML s výstupy a doporučeními od hodnotitelů směrem k podřízeným zaměstnancům

E 3.6.2 Zavedení dalších benefitů pro kvalitní pracovníky (například zvyšování a prohlubování kvalifikace se spoluúčastí zaměstnavatele, zkrácené pracovní úvazky)

Specifický cíl E 4: Územní spolupráce

E 4.1 Uplatňování principu partnerství s cílem dosažení synergických efektů v území

E 4.1.1 Spolupráce s partnerskými městy s cílem sdílení dobré praxe a výměny zkušeností

E 4.1.2 Všestranná spolupráce a koordinace aktivit s vyššími územně-správními celky (LK, ERN, ČR...)

E 4.1.3 Spolupráce napříč sektory na integrované strategii (plánu) rozvoje území (IPRÚ)

E 4.1.4 V rámci dotačních projektů IPRÚ kromě výstavby nové infrastruktury modernizovat a pečovat o stávající infrastrukturu

E 4.1.5 Zapojení města do projektů SMO, ERN a jiných partnerů vč. zahraničních

E 4.1.6 Spolupráce se spoluvlastníky společností, kde má město podíl za účelem zajištění efektivity (např. DPMLJ, KNL, Teplárna, SVS ...).

5. Implementace strategického plánu

Úspěch strategie po jejím schválení, přijetí vedením města, závisí na její úspěšné implementaci. Ta předpokládá několik kroků, které je třeba naplnit.

5.1 Proces implementace Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 - 2020

Předpokladem úspěšné implementace strategického plánu je vhodné nastavení organizační struktury a nastavení rolí a zodpovědností za proces, nastavení efektivního systému monitoringu a hodnocení, efektivní spolupráce a komunikace s relevantními partnery a aktéry zodpovědnými za realizaci aktivit, důsledné využívání nástrojů k implementaci strategického plánu.

Implementace strategie rozvoje města předpokládá sestavení Plánu implementace Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014-2020, který bude obsahovat tyto jednotlivé aktivity:

1. Matice opatření a činností

Matice identifikuje konkrétní činnosti, které musí být realizovány, aby byla strategie naplněna, jednotlivé činnosti jsou specifikovány z hlediska termínů, odhadu nákladů, zodpovědných subjektů za realizaci.

2. Zdroje financování

Součástí plánu implementace je rešerše možných zdrojů na realizaci opatření, a to zdrojů evropských, národních i krajských.

3. Nastavení řídicí struktury implementace strategického plánu

V rámci popisu funkcí jednotlivých subjektů jsou stanoveny jak jejich kompetence, tak povinnosti při provádění revize strategie. Do postupu provádění revizí v programovém období 2014 – 2020 vstupují následující subjekty:

a) Nositel

- statutární město Liberec

b) Gestor

- příslušný gesční náměstek primátorky (primátora) města - náměstek pro územní plánování, rozvoj města a dotace

c) Kontrolní a řídicí funkce

- Komise pro rozvoj a strategické plánování.

Subjekt zodpovědný za řízení a koordinaci realizace strategie rozvoje města zajišťuje mimo jiné tyto činnosti:

- stanovuje, koordinuje, monitoruje a vyhodnocuje naplňování cílů strategie
- provádí dohled nad plněním stanovených milníků pro hodnocení výkonnostního rámce a stanovuje pravidla a koordinuje aktivity související s jeho přerozdělením
- monitoruje a vyhodnocuje stav a pokrok v implementaci strategie (včetně sledování plnění indikátorů mimo tzv. výkonnostní rámeček)

- dohlíží nad naplňováním předběžných podmínek a navrhuje opatření, která je nutno přijmout pro jejich plnění.

d) Výkonná funkce

- Odbor strategického rozvoje a dotací (oddělení rozvojové koncepce)

Oddělení zajišťuje tyto činnosti:

- koordinuje, monitoruje a vyhodnocuje naplňování cílů strategie
- monitoruje a vyhodnocuje stav a pokrok v implementaci strategie (včetně sledování plnění indikátorů)
- dohlíží nad naplňováním předběžných podmínek a navrhuje opatření, která je nutno přijmout pro jejich plnění a předkládá je Komisi pro rozvoj a strategické plánování.

4. Stanovení pravidel a procesu řízení implementace strategického plánu

Je třeba nastavit pravidla řízení změn ve strategii, což znamená identifikaci změn a nastavení způsobu projednání a schvalování změn. Lze rozlišovat změny podstatné a nepodstatné:

a) Podstatné změny strategického plánu

Podstatné změny představují změny ve strategických nebo specifických cílech. V případě, že bude potřeba provést takovou změnu, oddělení rozvojové koncepce zpracuje návrh na revizi strategie; součástí návrhu musí být i detailní zdůvodnění. Z návrhu revize a jeho zdůvodnění musí být zřejmé, proč je změna strategického plánu navrhována, jaké části strategie se dotýká, zda má navrhovaná změna dopad na cíle strategie, finanční a věcné indikátory.

Návrh předá oddělení Komisi pro rozvoj a strategické plánování ke schválení. V případě, že Komise vydá k návrhu na změnu strategie souhlasné stanovisko, oddělení rozvojové koncepce upraví programový dokument do podoby, která zohlední i případné připomínky, návrhy a podněty ze strany členů Komise pro rozvoj a strategické plánování, a předloží jej k projednání radě a zastupitelstvu města.

Vedením odsouhlasenou finální podobu upraveného dokumentu zašle oddělení rozvojové koncepce na příslušný odbor Krajského úřadu Libereckého kraje nebo Ministerstvu životního prostředí se žádostí o vyjádření, zda je nutné provést zjišťovací řízení dle zákona č. 100/2001 Sb. Pokud krajský úřad nebo Ministerstvo životního prostředí ve svém vyjádření konstatuje, že je nutné provedení zjišťovacího řízení ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., postupuje řídicí orgán programu dále podle zákona č. 100/2001 Sb.

b) Nepodstatné změny strategického plánu

Nepodstatné změny představují změny ve strategických opatřeních a aktivitách. V případě, že bude potřeba takové změny, oddělení rozvojové koncepce předloží návrh na revizi strategie Komisi pro rozvoj a strategické plánování ke schválení.

V případě, že Komise schválí návrh na změnu strategie rozvoje města, oddělení rozvojové koncepce upraví programový dokument do podoby, která zohlední i případné připomínky, návrhy a podněty ze strany členů Komise pro rozvoj a strategické plánování.

Finální podobu změněné strategického plánu projedná rada města.

5. Rizika a předpoklady úspěšné implementace strategického plánu

Úspěšná implementace předpokládá především silné politické vedení a kvalitní řízení celého procesu včetně trvalého odhodlání implementovat koncepci do podoby konkrétních projektů. Velmi významné je také zapojení veřejnosti, ať už laické nebo odborné. Důležitá je také metodika zpracování dokumentu, střední významnost představuje například účast externího zpracovatele.

6. Nastavení systému monitoringu a hodnocení

Monitoring bude provádět oddělení rozvojové koncepce jednou za rok, a to před přípravou rozpočtu na další rok. Evaluace (hodnocení) bude provádět nezávislý subjekt vybraný na základě veřejné soutěže.

7. Komunikační plán a plán spolupráce při implementaci strategického plánu

Bude vypracován plán popisující opatření přijatá k zapojení partnerů při přípravě, realizaci a monitoringu strategie, včetně popisu role partnerů (aktérů), nástroje komunikace a distribuční kanály komunikace.

8. Nástroje implementace strategického plánu

Mezi hlavní nástroje řízení strategie, jejichž prostřednictvím a s jejichž využitím lze řídit využití svěřené alokace a dosáhnout stanovených cílů, patří:

- a) Zásobník aktivit a projektů
- b) Harmonogram výzev z operačních programů, poskytovatelů dotací
- c) Predikce čerpání
- d) Plán plnění věcných indikátorů.

Tyto základní prvky tvoří tzv. Strategický realizační plán – Akční plán, který představuje plán implementace strategie na nadcházející 1 - 2 roky. Akční plán je tak součástí dlouhodobějšího plánu realizace programu a představuje jeho dílčí rozpracování do podoby krátkodobého plánu.

Revizi akčního plánu je vhodné navázat tak, aby změny bylo možné postihnout při přípravě rozpočtu na další rok (tedy do 15. září daného roku).

Strategický plán bude rovněž v určité míře implementován prostřednictvím Integrovaného plánu rozvoje území Liberec – Jablonec nad Nisou.

5.2 Matice opatření

#	Kategorie	Název	Odpovědná osoba (instituce)
A 1	Specifický cíl	Zlepšení spolupráce a komunikaci mezi městem, podnikatelským sektorem, vzdělávacími a VVI institucemi	
A 1.1	Opatření	Realizace aktivit komunikační strategie města vůči podnikatelskému sektoru	SML
A 1.2	Opatření	Vytvoření systému spolupráce města a podnikatelského sektoru	SML
A 1.3	Opatření	Spolupráce města s vědecko-výzkumnými institucemi	SML
A 2	Specifický cíl	Rozvíjení a kultivace podnikatelského prostředí	
A 2.1	Opatření	Rozvoj služeb a zázemí pro podnikatele	SML, PIROS Czech s.r.o., PALAC CENTRUM spol. s r.o., Coworkingový Motor Liberce o.p.s.
A 2.2	Opatření	Podpora využívání vhodných brownfields na území města pro podnikání	SML, Czechinvest
A 2.3	Opatření	Zajistit plochy pro průmysl na území města	SML, MML
A 2.4	Opatření	Podpora sociálního a společensky prospěšného podnikání	SML, TUL, Coworkingový Motor Liberce o.p.s.
A 3	Specifický cíl	Posílení role infrastruktury pro V,V,I pro zajištění konkurenceschopnosti LBC	
A 3.1	Opatření	Rozvoj sítí, klastrů a technol. platforem zal. pro zvýšení aplikace poznatků V,V,I v podnicích	SML, TUL, VÚTS, podniky
A 3.2	Opatření	Podpora komunikace a spolupráce mezi podnikatelskou a výzkum. sférou při zapojování do příhranič.a mezinár.projektů a následného sdílení poznatků vědy, výzkumu a inovací	SML, TUL, ERN, VÚTS, podniky
A 3.3	Opatření	Posilování týmů výzkum. pracovníků ve Vvkapacitách v LBC	SML, podniky
A 4	Specifický cíl	Prizpůsobení vzdělávacího systému potřebám trhu práce	
A 4.1	Opatření	Zkvalitnění vzdělávacích programů propojením s trhem práce a posílení součinnosti všech partnerů v oblasti školství a vzdělávání při zodpovědném výběru studijních oborů a při motivaci žáků a studentů zvolit si technické a přírodovědné obory	SML, LK, ÚP
A 4.2	Opatření	Realizace nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v souladu s potřebami trhu práce	ÚP, zaměstnavatelé
A 4.3	Opatření	Zlepšení kvality tech., přírodověd. a matemat. vzdělávání na všech stupních škol	SML, LK
A 5	Specifický cíl	Management cestovního ruchu	
A 5.1	Opatření	Nastavení řídicí struktury rozvoje CR a vytvoření systémů konzultační a informační podpory	SML

#	Kategorie	Název	Odpovědná osoba (instituce)
A 5.2.	Opatření	Vytvoření podmínek pro dlouhodobou spolupráci, propojení a řízení managementu CR napříč sektory	SML, LK, ERN
A 5.3.	Opatření	Motivace poskytovatelů služeb CR k nabízení kvalitních služeb	SML, MIC, poskytovatelé služeb CR
A 6	Specifický cíl	Vytvoření příznivých podmínek pro turisty a návštěvníky města	
A 6.1	Opatření	Péče o základní a doprovodnou infrastrukturu CR	SML, LK, DPMLJ, ČD, Autobusové nádraží Liberec, vlastníci infrastruktury pro CR
A 6.2	Opatření	Podpora komplexních produktů a služeb pro návštěvníky	SML
A 6.3	Opatření	Podpora konání společenských, kulturních a sportovních aktivit pro návštěvníky města	SML, LK
A 7	Specifický cíl	Posílení destinačního marketingu a propagace města jako turistického cíle	
A 7.1	Opatření	Podpora propagace města jako celku a jako součásti větších oblastí	SML, LK, poskytovatelé služeb v CR
B 1	Specifický cíl	Zajištění kvalitní infrastruktury pro vzdělávání	
B 1.1	Opatření	Optimalizace sítě škol a školských zařízení a zlepšení jejich stavebně-technického stavu	SML, LK, zřizovatelé škol
B 1.2	Opatření	Budovat zázemí pro činnost dalších vzdělávacích zařízení a jejich podpora	SML
B 1.3	Opatření	Zkvalitňovat vybavení ve všech zařízeních podílejících se na vzdělávání	SML, LK
B 1.4	Opatření	Zajištění rovného přístupu ke vzdělávání	SML, LK
B.2	Specifický cíl	Podpora spolupráce klíčových aktérů v systému vzdělávání	
B.2.1	Opatření	Podpora přeshraniční spolupráce vzdělávacích institucí	SML, LK
B 2.2	Opatření	Podpora vzájemné spolupráce a informovanosti mezi vzdělávacími institucemi a dalšími institucemi, organizacemi a aktéry	SML, LK, TUL, KNL
B 2.3	Opatření	Spolupráce mezi zřizovateli škol a školských zařízení i orgány veř. správy a koordinace jejich aktivit	SML, LK, zřizovatelé škol
B 2.4	Opatření	Podpora účasti škol a školských zařízení v kvalitních programech, projektech a sítích	SML, LK
B 2.5	Opatření	Vytváření podmínek pro integraci všech dětí a žáků do MŠ a ZŠ, zvláště dětí se spec. vzděl. potřebami	SML, LK
B 3	Specifický cíl	Zajištění celoživotního vzdělávání pro širokou veřejnost	

#	Kategorie	Název	Odpovědná osoba (instituce)
B 3.1	Opatření	Rozvoj vzdělávání pedagog. i nepadagog. pracovníků ve školství a volnočasových organizacích pro děti a mládež	SML, LK
B 3.2	Opatření	Rozvoj znalostí a dovedností dětí a mládeže	SML, LK
B 3.3	Opatření	Podpora alternativních způsobů vzdělávání	SML, LK
B 3.4	Opatření	Podpora celoživotního vzdělávání zejména s ohledem na měnící se potřeby trhu práce, zaměstnavatelů a pracovníků	SML, LK, zaměstnavatelé, TUL
B 4	Specifický cíl	Zajištění podmínek pro budování a udržení kvalitní a dostupné sítě zdravotních a sociálních služeb	
B 4.1	Opatření	Rozvoj Krajské nemocnice Liberec	KNL, LK, SML
B 4.2	Opatření	Zachování a rozšíření sítě soc. a zdravotních služeb	SML, LK
B 4.3	Opatření	Prověření účelnosti a efektivity víceletého financování zejména sociálních služeb na území města Liberec	SML, LK
B 4.4	Opatření	Podpora vzdělávání pracovníků v sociálních a zdravotních službách	SML, LK
B 5	Specifický cíl	Zajištění podmínek pro kvalitní bydlení	
B 5.1	Opatření	Podpora revitalizace stávajícího bytového fondu	SML, LK
B 5.2	Opatření	Podpora rozvoje různých forem bydlení	SML, LK
B 6	Specifický cíl	Zvýšení bezpečnosti obyvatel města a posílení prevence kriminality	
B 6.1	Opatření	Aktivní monitoring bezpečnostní situace ve městě	SML, LK
B 6.2	Opatření	Zvýšení kapacity a kvality institucí a organizací zabývajících se bezpečností	SML, LK
B 6.3	Opatření	Podpora legislativní činnosti SML v oblasti bezpečnosti	SML
B 6.4	Opatření	Podpora prevence kriminality a sociálně patologických jevů	SML, LK
B 7	Specifický cíl	Podpora kultury, sportu a ostatních volnočasových aktivit a zlepšení spolupráce a partnerství mezi městem a kulturními, sportovními a volnočasovými organizacemi	
B 7.1	Opatření	Rozvoj základní infrastruktury pro kulturu, sport a volný čas	SML, LK
B 7.2	Opatření	Posílit koordinaci mezi organizacemi	SML
B 7.3	Opatření	Vytváření systémových podmínek pro realizaci kulturních, sportovních a volnočasových aktivit	SML

#	Kategorie	Název	Odpovědná osoba (instituce)
C 1	Specifický cíl	Koncepční řízení péče o městskou zeleň	
C 1.1	Opatření	Průběžná kvalitní péče o mimolesní zeleň ve městě	SML
C 1.2	Opatření	Omezování plošného rozšiřování města a ochrana příměstské krajiny	SML
C 2	Specifický cíl	Podpora přírodních procesů a ochrana biodiverzity	
C 2.1	Opatření	Posílení obecné ochrany přírody a krajiny	SML
C 2.2	Opatření	Podpora přirozeného vodního režimu	SML, Povodí Labe
C 2.3	Opatření	Podpora ohrožených a ochránářsky významných druhů rostlin a živočichů a jejich biotopů	SML
C 2.4	Opatření	Prostupnost dopravní infrastruktury pro volně žijící živočichy	SML
C 3	Specifický cíl	Prevence a minimalizace rizik ve všech složkách ŽP	
C 3.1	Opatření	Nastavení systému informací o stavu ŽP	SML
C 3.2	Opatření	Cílená komunikace se znečišťovateli	SML
C 3.3	Opatření	Zlepšování nakládání s odpady a odpadními vodami	SML, SVS
C 4	Specifický cíl	Zvýšení ekogramotnosti všech cílových skupin obyvatel a jejich zapojení do péče o ŽP	
C 4.1	Opatření	Ekologické vzdělávání a osvěta	SML, LK
C 4.2	Opatření	Podpora občanských iniciativ a jejich projektů a záměrů	SML
C .5	Specifický cíl	Spolupráce a partnerství s okolními obcemi v oblasti ochrany ŽP	
C 5.1	Opatření	Řešení ochrany okolní krajiny v nadmístních souvislostech	SML, LK
C 6	Specifický cíl	Budování a využívání veřejných prostranství jako míst funkčních, živých, příjemných a bezpečných	
C 6.1	Opatření	Pravidelná údržba veřejného prostranství	SML
C 6.2	Opatření	Zvyšování kvality stávajícího veřejného prostranství	SML, LK
C 6.3	Opatření	Budování nových veřejných prostranství	SML, Teplárna
C 6.4	Opatření	Zkvalitnění náplně a využití veřejných prostranství	SML
C 6.5	Opatření	Koncepční řešení prostupnosti města a dostupnosti volné	SML

#	Kategorie	Název	Odpovědná osoba (instituce)
C 6.6	Opatření	Zajišťovat kvalitní urbanistické struktury a architektonického vzhledu města	SML
D.1	Specifický cíl	Zajištění komplexního dopravního plánování a spolupráce s vlastníky a správci infrastruktury pro zajištění optimální dopravní dostupnosti, prostupnosti a obslužnosti pro všechny	
D.1.1	Opatření	Dopravní plánování v souladu s územním plánováním a dopravními plány nadřazených VÚSC	SML, LK, SŽDC
D 1.2	Opatření	Zajištění dopravní obslužnosti prostřednictvím veřejné hromadné dopravy dle potřeb obyvatel, návštěvníků a podnikatelů	DPMLJ, LK, ČD, ČSAD, KORID LK
D 1.3	Opatření	Kvalitní údržba, provoz a rozvoj dopravní infrastruktury s přednostním řešením kritických bodů v dopravní síti	SML, LK, ŘSD
D 1.4	Opatření	Vyřešení dopravy v klidu (parkování)	SML
D 2	Specifický cíl	Vytvoření podmínek pro dopravní bezpečnost a bezbariérovost dopravy pro všechny	
D 2.1	Opatření	Bezpečnost dopravy a řízení dopravního provozu	SML
D 2.2	Opatření	Rozvoj moderních technologií a nástrojů ITS a modernizace SSZ s ohledem na bezpečnost a plynulost dopravy	SML, KORID LK
D 2.3	Opatření	Zohlednění speciálních potřeb osob se sníženou schopností pohybu a orientace (ZTP, senioři, maminky s kočárky, ...)	SML, DPMLJ
D 2.4	Opatření	Plošné zklidňování dopravy mimo hlavní dopravní síť	SML
D 2.5	Opatření	Optimalizace dopravního značení	SML
D 3	Specifický cíl	Zlepšení podmínek pro nemotorovou dopravu	
D 3.1	Opatření	Realizace výstupů generelu cyklistické dopravy	SML
D 3.2	Opatření	Zajištění vybavenosti cyklo dopravy u veřejných budov a služeb a na pracovišti	SML
D 3.3	Opatření	Podpora pěší dopravy	
D 4	Specifický cíl	Preference udržitelných forem mobility	
D 4.1	Opatření	Zvyšování dopravní informovanosti a osvěty	SML, DPMLJ
D 4.2	Opatření	Podpora vyššího využití tramvajové dopravy	DPMLJ
D 4.3	Opatření	Podpora moderních způsobů řešení mobility	SML, DPMLJ
D 4.4	Opatření	Zajištění atraktivity MHD	DPMLJ, SML
D 4.5	Opatření	Podpora vyššího využívání železniční dopravy	SŽDC, ČD

#	Kategorie	Název	Odpovědná osoba (instituce)
D 5	Specifický cíl	Minimalizace negativních vlivů dopravy na životní prostředí, zdraví obyvatel, stabilitu ekosystémů v krajině a dopravní infrastrukturu při přípravě i realizaci projektů obnovy a rozvoje dopravní infrastruktury	
D 5.1	Opatření	Snížení emisí z dopravy modernizací vozového parku MHD a zaváděním ekologických dopravních prostředků	DPMLJ
D 5.2	Opatření	Snížení hlukové zátěže a vibrací z dopravy	SML
D 6	Specifický cíl	Koncepční řízení rozvoje a koncepční koordinace realizace všech inženýrských a dopravních sítí	
D 6.1	Opatření	Koncepční řízení rozvoje jednotlivých odvětví technické infrastruktury s každoročním monitorováním výsledků a dopadů	SML
D 7	Specifický cíl	Obnova, udržitelný rozvoj, dostupnost, spolehlivost a bezpečnost inženýrských sítí	
D 7.1	Opatření	Obnova, udržitelný rozvoj, dostupnost, spolehlivost a bezpečnost vodohospodářské infrastruktury, ochrana vodních zdrojů, toků a ploch	SML, SVS
D 7.2	Opatření	Obnova, udržitelný rozvoj, dostupnost, spolehlivost a bezpečnost dalších sítí technické infrastruktury	ČEZ, SVČ. Plynárenská, Teplárna
D 8	Specifický cíl	Efektivní hospodaření s energiemi	
D 8.1	Opatření	Snížování energetické náročnosti provozu objektů ve vlastnictví města	SML
D 8.2	Opatření	Podpora snižování energetické náročnosti provozu výrobních, distribučních a spotřebních systémů a objektů v soukromém vlastnictví	SML, Termizo, soukromí vlastníci
E 1	Specifický cíl	Koncepční řízení udržitelného rozvoje města za účelem zvyšování kvality života jeho obyvatel a zvyšování kvality veřejných služeb	
E 1.1.	Opatření	Stanovení vyjasněných a vyvážených cílů rozvoje města s ověřitelnými výsledky a vazbou na rozpočet, reálné termíny a zodpovědnost za realizaci vedoucí k plnění cílů	SML
E 1.2	Opatření	Zdravé finanční řízení města a vytváření nástrojů realizace strategie rozvoje	SML
E 1.3	Opatření	Vytvoření sektorových strategií navazujících na nadřazenou strategii rozvoje města	SML
E 1.4	Opatření	Kontrola a monitoring implementace strategie rozvoje města a sektorových strategií	SML
E 2	Specifický cíl	Posílení důvěryhodnosti veřejného sektoru navenek, stále zlepšování úrovně a kultury veřejné správy	
E 2.1	Opatření	Přijímání zodpovědnosti úředníků za výsledky své práce a přijímání zodpovědnosti politiků za rozhodování při výkonu funkcí	SML
E 2.2	Opatření	Zlepšení systému komunikace ve veřejném sektoru a informování veřejnosti	SML
E 2.3	Opatření	Posílení tradičních nástrojů zastupitelské demokracie	SML

#	Kategorie	Název	Odpovědná osoba (instituce)
E 3	Specifický cíl	Zvyšování hodnoty veřejné služby pro klienty	
E 3.1	Opatření	Zajištění kvality veřejné služby	SML
E 3.2	Opatření	Optimalizace veřejných služeb z pohledu nákladů na službu, správu majetku, investice, projekty a veřejné zakázky	SML
E 3.3	Opatření	Zavedení nástrojů na řízení kvality veřejné služby	SML
E 3.4	Opatření	Zkvalitnění krizového řízení města	SML, LK
E 3.5	Opatření	Zvýšení kompetentnosti pracovníků veřejné správy	SML
E 3.6	Opatření	Zvýšení motivace pracovníků veřejné správy	SML
E 4	Specifický cíl	Územní spolupráce	
E 4.1	Opatření	Uplatňování principu partnerství s cílem dosažení synergických efektů v území	SML

5.3 Zdroje realizace strategie

Implementace strategie rozvoje města předpokládá určité využitelné zdroje pro realizaci cílů v období 2014 – 2020, a to zdrojů evropských, národních, krajských i soukromých.

5.3.1 Nadnárodní zdroje

a) Evropské strukturální a investiční fondy

- OP „Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost“
- OP „Výzkum, vývoj a vzdělávání“
- OP „Zaměstnanost“
- OP „Doprava“
- OP „Životní prostředí“
- „Integrovaný regionální operační program“
- OP přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou
- OP přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou
- OP nadnárodní spolupráce Central Europe
- OP pro meziregionální spolupráci
- Program rozvoje venkova 2014-2020

b) Finanční mechanismy EHP/Norska

- Program CZ02 Biodiverzita a ekosystémové služby/monitorování a integrované plánování a kontrola v životním prostředí/adaptace na změnu klimatu
- Program CZ03 Fond pro nestátní neziskové organizace
- Program CZ04 Ohrožené děti a mládež
- Program CZ05 Národní, regionální, místní iniciativy pro snižování nerovností mezi skupinami a na podporu sociálního začleňování
- Program CZ06 Kulturní dědictví a současné umění
- Program CZ07 Program na spolupráci škol a stipendia/program na bilaterální spolupráci škol a stipendia

c) Česko-Švýcarské fondy

Oblasti podpory:

- Bezpečnost, stabilita a podpora reforem
- Životní prostředí a infrastruktura
- Podpora soukromého sektoru
- Rozvoj lidských zdrojů a sociální rozvoj
- Speciální alokace

d) Komunitární programy

e) Programy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací

- HORIZON 2020
- COST
- EUREKA
- Euroforum
- Research Fund for Coal and Steel

- European Defence Agency
- Science for Peace and Security Programme

f) Programy z oblasti vzdělávání a mobilit

- Lifelong Learning Programme
- Comenius
- Erasmus +
- Leonardo da Vinci
- Grundtwig
- Jean Monette Programme
- Youth in Action

g) Programy rozvojové spolupráce

- Evropský rozvojový fond
- Programy z oblasti informačních technologií
- Programy z oblasti energetiky a životního prostředí
- Programy podporující utváření obchodních kontaktů
- Programy v oblasti dopravy
- Programy v oblasti kultury
- Další

h) Česko německý fond budoucnosti

Oblasti podpory:

- Mládež a škola
  - Kultura
  - Projekty renovací památek
  - Publikace
  - Dialogy a vědecké projekty
  - Sociální projekty a podpora menšin
  - Partnerství obcí a zájmových sdružení
  - Twinningová spolupráce v ČR
-

5.3.2 Národní úroveň

a) **Národní program mobility pro všechny**

b) **Technologická agentura ČR – TAČR**

- Program ALFA
- Program BETA
- Program GAMA
- Program DELTA
- Program EPSILON
- Program OMEGA

c) **Úřad vlády ČR**

Oblasti podpory:

- [Dotace k financování programů v oblasti lidských práv](#)
- [Dotace pro zdravotně postižené občany](#)
- [Dotace pro koordinaci protidrogové politiky](#)
- [Dotace pro národnostní menšiny](#)
- [Dotace pro záležitosti romské menšiny](#)

d) **Ministerstvo práce a sociálních věcí**

- Dotace na poskytování sociálních služeb
- Podpora veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací zabývajících se rovnými příležitostmi žen a mužů
- Dotace nestátním neziskovým subjektům na podporu rodiny
- Dotace- soutěž-obec přátelská k rodině
- Dotace na podporu integrace cizinců
- Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností
- Příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti

e) **Ministerstvo kultury**

- Podpora záchranných archeologických výzkumů
- Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností
- Podpora pro památky UNESCO
- Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón
- Program záchrany architektonického dědictví
- Program restaurování movitých kulturních památek
- Dotace občanským sdružením
- Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin
- Podpora integrace příslušníků romské menšiny
- Podpora zahraničních kontaktů v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit

- Podpora tradiční lidové kultury
- Podpora rozvoje zájmových kulturních – mimouměleckých aktivit
- Podpora regionálních kulturních tradic
- Podpora kulturních aktivit zdravotně postižených a seniorů
- Podpora tvůrčích a studijních účelů v oblasti neprofesionálního umění a tradiční lidové kultury
- Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví
- Program kulturní aktivity
- Program státní podpory profesionálních divadel, orchestrů a sborů
- Program poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní v oblasti profesionálního hudebního umění a literatury
- Podpora pro literární časopisy a akce, Česká knihovna, podpora překladů české literatury
- Dotace na nekomerční projekty knihoven
- Dotace ze Státního fondu kultury
- Dotace ze Státního fondu kinematografie

f) Ministerstvo zemědělství

- Dotace ve vodním hospodářství
- Dotace v lesním hospodářství
- Dotace zemědělství a potravinářství

g) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- Rozvojový program na podporu odborného vzdělávání
- Program na podporu činnosti nestátních neziskových organizací působících v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání
- Pospolu - zdarma vzdělávací akce pro pedagogy i zaměstnavatele
- Podpora aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR
- Zajištění podmínek základního vzdělávání nezletilých azylantů, osob požívajících doplňkové ochrany, žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky a dětí cizinců umístěných v zařízení pro zajištění cizinců.
- Zajištění bezplatné přípravy k začlenění do základního vzdělávání dětí osob se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie.
- Bezplatná výuka českého jazyka přizpůsobená potřebám žáků – cizinců z třetích zemí
- Podpora logopedické prevence v předškolním vzdělávání
- Programy státní podpory pro práci s dětmi a mládeží 2011 – 2015
- Zabezpečení pravidelné činnosti NNO pro organizované děti a mládež
- Podpora vybraných forem práce s neorganizovanými dětmi a mládeží
- Investiční rozvoj materiálně technické základny mimoškolních aktivit dětí a mládeže
- Mimořádné dotace v oblasti podpory mládeže
- Podpora činnosti Informačních center pro mládež
- Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání

- Program Excellence středních škol
- Program Talnet
- Program Perun
- Program I – V na podporu sportu (neinvestiční)
- Program Podpora materiálně technické základny sportu
- Podpora významných sportovních akcí
- Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace v roce 2014
- Program na podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Národní program udržitelnosti I
- Národní program udržitelnosti II
- COST CZ (LD) – soutěž ve výzkumu, vývoji a inovacích
- Granty NEURON – soutěž pro výzkumné projekty v oboru matematika, medicína, společenské vědy, fyzika a chemie
- Program Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče

h) Ministerstvo zdravotnictví

- Národní program zdraví
- Národní program řešení problematiky HIV/AIDS
- Program grantové podpory
- Program vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením
- Protidrogová politika
- Péče o děti a dorost
- Prevence kriminality

i) Ministerstvo vnitra

- Integrace cizinců
- Prevence korupčního jednání
- Podpora integrace cizinců na lokální úrovni
- Veřejně prospěšný program v oblasti tělesné přípravy příslušníků Policie České republiky a Hasičského záchranného sboru ČR
- Program prevence kriminality
- Prevence sociálně patologických jevů

j) Ministerstvo pro místní rozvoj

Oblasti podpory:

- Dotační programy pro nestátní neziskové organizace
- Podpora bydlení
- Podpora cestovního ruchu
- Podpora rozvoje a obnovy venkova

- Podpora pro odstraňování bariér v budovách
- k) Ministerstvo průmyslu a obchodu**
- Program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie
- l) Ministerstvo obrany**
- Dotační programy pro nestátní neziskové organizace
  - Dotace na zabezpečení péče o válečné hroby
- m) Ministerstvo spravedlnosti**
- Probační programy
  - Resocializační programy
- n) Státní fond dopravní infrastruktury**
- Příspěvky na průzkumné a projektové práce, studijní a expertní činnosti zaměřené na výstavbu, modernizaci a opravy silnic a dálnic, dopravně významných vnitrozemských vodních cest a staveb celostátních a regionálních drah
  - Příspěvky na výstavbu a údržbu cyklistických stezek
  - Příspěvky pro naplňování programů zaměřených ke zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupňování osobám s omezenou schopností pohybu a orientace
- o) Státní fond rozvoje bydlení**
- Program výstavby nájemních bytů
  - Záruky za splácení úvěrů na výstavbu nájemních bytů
  - Úvěr 150.000 Kč pro mladé na opravy domů a bytů
  - Program úvěry obcím na opravy a modernizaci bytového fondu
  - Program úvěry na opravy a modernizace bytových domů
  - Povodňové programy
  - Program Jessica
- p) Státní fond životního prostředí**
- Program podpory obcí ležících v regionech národních parků
  - Program na podporu výkupu pozemků ve zvláště chráněných územích, jejich ochranných pásmech a významných ochranných prvcích
  - Program ochrany ozonové vrstvy Země
  - Program podpory zajištění monitoringu vod
  - Program podpory vodohospodářských aktivit
  - Program na podporu systému pro nakládání s autovraky
  - Program na podporu druhové diverzity neprodukčních rostlin
  - Program pro vítěze ocenění Zelená stuha a zelená stuha ČR

- Podpora ozdravných pobytů dětí z oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší
- Program zeleň do měst a jejich okolí
- Zelená úsporám
- Dotační programy na pomoc po povodních
- Společný program na podporu výměny kotlů
- EPC – Energy Performance Contracting

q) PPP – Public Private Partnership

- Partnerství veřejného a soukromého sektoru, nejtypičtěji v oborech dopravní infrastruktury, administrativní případně ubytovací kapacity, zdravotnictví, školství, obrany, vodárenství

5.3.3 Krajská úroveň

a) Dotační programy

- 1 Podpora rozvoje požární ochrany v Libereckém kraji**
  - 1.1 Podpora jednotek požární ochrany obcí Libereckého kraje
  - 1.2 Podpora Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska Libereckého kraje

- 2 Program resortu hospodářského a regionálního rozvoje, evropských projektů a rozvoje venkova**
  - 2.1 Program obnovy venkova
  - 2.2 Regionální inovační program
  - 2.3 Zpracování územních plánů
  - 2.4 Příprava a administrace projektů
  - 2.5 Podpora regionálních výrobců, výrobců a tradičních řemesel
  - 2.6 Podpora místní agendy 21

- 3 Program resortu zdravotnictví, tělovýchovy a sportu**
  - 3.1 Podpora ozdravných a rekondičních pobytů pro zdravotně/tělesně postižené občany
  - 3.2 Podpora preventivních a léčebných projektů
  - 3.3 Podpora osob se zdravotním postižením
  - 3.4 Údržba, provoz a nájem sportovních zařízení
  - 3.5 Pravidelná činnost sportovních a tělovýchovných organizací
  - 3.6 Sport handicapovaných
  - 3.7 Vzdělávání ve sportu
  - 3.8 Sportovní akce
  - 3.9 Školní sport a tělovýchova
  - 3.10 Sportovní reprezentace kraje

- 4 Program resortu školství, mládeže a zaměstnanosti**
  - 4.1 Volnočasové aktivity
  - 4.2 Komunitní funkce škol
  - 4.3 Specifická primární prevence rizikového chování
  - 4.4 Soutěže a podpora talentovaných dětí a mládeže
  - 4.5 Pedagogická asistence
  - 4.6 Vzdělání pro vyšší zaměstnanost

- 5 Program na podporu sociálních věcí a služeb**
  - 5.1 Podpora sociálních služeb
  - 5.2 Podpora nízkoprahových zařízení pro děti a mládež
  - 5.3 Podpora činností mateřských center

- 6 Program resortu doprava**
- 6.1 Rozvoj cyklistické dopravy
  - 6.2 Zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích
  - 6.3 Podpora projektové přípravy
  - 6.4 Výchova a vzdělávací programy
  - 6.5 Rekonstrukce místních komunikací
- 7 Program resortu cestovního ruchu, památkové péče a kultury**
- 7.1 Kulturní aktivity v Libereckém kraji
  - 7.2 Záchrana a obnova památek v Libereckém kraji
  - 7.3 Stavebně historický průzkum
  - 7.4 Archeologie
- 8 Program resortu životního prostředí a zemědělství**
- 8.1 Podpora ekologické výchovy a osvěty
  - 8.2 Podpora ochrany přírody a krajiny
  - 8.3 Podpora včelařství
  - 8.4 Podpora lesnictví

b) Fond ochrany vod Libereckého kraje

c) Lesnický fond Libereckého kraje

5.3.4 Nadace

- Nadace ČEZ
- Nadace Agrofert
- Nadace Euronisa
- Nadace Partnerství
- Nadace škola hrou
- Nadace Syner
- Nadace Preciosa
- Nadace VIA
- Nadační fond GSK
- Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS)
- FOND ASEKOL

5.4 Sektorové strategie

Značný důraz je v aktualizované strategii rozvoje města kladen na sektorové strategie. Strategický plán města předpokládá vytvoření těchto dílčích strategií:

- Zpracování koncepce rozvoje cestovního ruchu
- Zpracování koncepce rozvoje vzdělávání
- Zpracování koncepce kultury, sportu a volného času
- Zpracování koncepce péče o zeleň (vč. ochrany zelených pásů a příměstské krajiny, ochrany lesů na území města)
- Zpracování koncepce prostupnosti města a dostupnosti volné krajiny
- Zpracování koncepce rozvoje veřejného prostranství
- Zpracování územní energetické koncepce
- Vytvoření komunikační strategie SML
- Zpracování koncepce udržitelné mobility (dopravy)
- Aktualizace Komunitního plánu rozvoje sociálních služeb
- Zpracování Zdravotní politiky SML
- Zpracování koncepce rozvoje bydlení
- Zpracování záměru bezbariérových tras

Východisky těchto strategií budou nadřazené strategie, tedy Aktualizace strategie rozvoje statutárního města Liberec 2014 – 2020, Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020, Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020, dále existující příslušné sektorové strategie na lokální úrovni a platné sektorové strategie zpracované pro celonárodní (či nadnárodní) úroveň.

Každá sektorová strategie bude vypracována v této struktuře:

1 Analytická část

Kvantitativně a kvalitativně popisuje současný stav zkoumané oblasti, stávající problémy včetně jejich příčin a možností řešení, dosavadní vývoj a trendy v daném sektoru. Předkládá možnosti řešení identifikovaných problémů v návaznosti na nadřazené koncepční materiály. Analytická část ústí ve SWOT analýzu.

2 Návrhová část

Návrhovou část tvoří vize, cíle, aktivity.

3 Implementační část

Představuje nastavení způsobu implementace sektorové koncepce, tedy obsahuje indikátory pro monitoring naplňování strategie, finanční a časový rámec, zavedení krátkodobého plánování formou akčních plánů na rozpočtový rok, systém a pravidla řízení realizace, systém a pravidla řízení realizace, odpovědnosti za zajištění plnění cílů, finanční zdroje na realizaci, realizační tým, zásobník projektů a jeho aktualizace.

Jednotlivé sektorové koncepce podléhají zákonné povinnosti vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.

5.5 Indikátory měřitelnosti strategického plánu

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
1	Počet registrovaných podnikatelských subjektů celkem	Počet/struktura registrovaných podnikatelských subjektů podle činnosti dle klasifikace CZ-NACE	A	SML	počet	ČSÚ	31 259	2012
2	Struktura registrovaných podnikatelských subjektů podle činnosti dle klasifikace CZ-NACE	Maloobchod, kromě motorových vozidel	A	SML	%	ČSÚ	14	2012
		Specializované stavební činnosti	A	SML	%	ČSÚ	12	2012
		Velkoobchod, kromě motorových vozidel	A	SML	%	ČSÚ	10	2012
		Činnosti v oblasti nemovitostí	A	SML	%	ČSÚ	5	2012
		Výstavba budov	A	SML	%	ČSÚ	4	2012
		Ostatní profesní, vědecké a technické činnosti	A	SML	%	ČSÚ	4	2012
		Právní a účetnické činnosti	A	SML	%	ČSÚ	4	2012
		Stravování a pohostinství	A	SML	%	ČSÚ	3	2012
		Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	A	SML	%	ČSÚ	3	2012
		Architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy	A	SML	%	ČSÚ	3	2012
3	Čistý přírůstek firem	Rozdíl mezi počtem vzniklých a zaniklých firem v daném roce	A	SML	počet	ČSÚ	469	2012

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
4	Vytvoření, naplňování a vyhodnocování sektorových koncepcí	Koncepce rozvoje cestovního ruchu, koncepce rozvoje vzdělávání, koncepce kultury, sportu a volného času, koncepce péče o zeleň (vč. ochrany zelených pásů a příměstské krajiny, ochrany lesů na území města), koncepce prostupnosti města a dostupnosti volné krajiny, koncepce rozvoje veřejného prostranství, územní energetická koncepce, komunikační strategie SML, koncepce udržitelné mobility (dopravy), aktualizace Komunitního plánu rozvoje sociálních služeb, Zdravotní politika SML, koncepce rozvoje bydlení, záměru bezbariérových tras	A.2; B 4,5,7; C1,2,3,6; D2,3; E 2	SML	vznik nebo aktualizace, průběžně, min. 1x za volební období	MML	zavést	2015
5	Počet a výše dotací na inovace	Počet poskytnutých dotací na inovace z OPPI/OPPIK/OPVVI v plánovacím období EU	A.3	SML	počet projektů	CzechInvest, strukturální fondy	50	2012 - 2013
		Objem poskytnutých dotací na inovace z OPPI/OPPIK/OPVVI v plánovacím období EU	A.3	SML	Kč (mil.)	CzechInvest, strukturální fondy	1166,26	2012 - 2013
6	Počet vědecko-výzkumných projektů, kde spolupracují vědecko-výzkumné instituce a podniky	Počet poskytnutých inovačních voucherů z Libereckého kraje a počet projektů podpořených z TAČR	A.3	SML	počet projektů	Liberecký kraj, TAČR	62	začátek realizace 2011-2013
		Objem poskytnutých inovačních voucherů z Libereckého kraje a objem poskytnutých dotací z TAČR	A.3	SML	Kč (v mil.)	Liberecký kraj, TAČR	1160,42	začátek realizace 2011-2014

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
7	Počet přenocování ve městě	Průměrná doba pobytu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních	A.6	SML	dny	MIC	4,1	2012
8	Vzdělanostní struktura obyvatelstva	- obyvatelstvo ve věku 15 a více let bez vzdělání	B	SML	% z celkového počtu obyvatel	ČSÚ	0,46	2011
		- obyvatelstvo se základním stupněm vzdělání, včetně neukončeného	B	SML	% z celkového počtu obyvatel	ČSÚ	16,98	2011
		- obyvatelstvo se středním stupněm vzdělání (bez maturity), včetně vyučení	B	SML	% z celkového počtu obyvatel	ČSÚ	33,64	2011
		- obyvatelstvo se středním úplným stupněm vzdělání (s maturitou)	B	SML	% z celkového počtu obyvatel	ČSÚ	32,17	2011
		- obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním	B	SML	% z celkového počtu obyvatel	ČSÚ	16,75	2011
9	Počet neumístěných dětí do MŠ	Počet neumístěných dětí za daný rok	B	SML	počet	MML	353	2013
10	Provoz infrastruktury z rozpočtu města	Roční objem financí na opravy, modernizaci, rozvoj bezbariérové, zdravé, ekologicky a energeticky šetrné infrastruktury pro:	B.1; B.4; B.5; B.8; C.9	SML	Kč	MML		2013
		- počáteční vzdělávání příspěvkových organizací města					149 358 989	

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
		- sociálních zařízení města					65 647 797,00	
		- kulturních zařízení města					155440042	
		- sportovních a tělovýchovných zařízení					56263760	
		- kulturní památky a místní zajímavosti různého charakteru					4562736	
11	Opravy, modernizace, rozvoj infrastruktury z rozpočtu města	Roční objem financí na opravy, modernizaci, rozvoj bezbariérové, zdravé, ekologicky a energeticky šetrné infrastruktury pro: - počáteční vzdělávání příspěvkových organizací města - sociálních zařízení města - kulturních zařízení města - sportovních a tělovýchovných zařízení - kulturní památky a místní zajímavosti různého charakteru	B.1; B.4; B.5; B.8; C.9	SML	Kč	MML	28 599 459 1680000 10 339 748 6 374 965 154 651 291	2013
12	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti a vzdělávání	Kapacita MŠ a ZŠ na území města	B	SML	počet	MML	25 420	2013
13	Míra registrované nezaměstnanosti	Míra registrované nezaměstnanosti podle původní metodiky je počítána jako podíl, kde je v čitateli počet neumístěných uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce k poslednímu dni sledovaného období (zdrojem dat je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR) a ve jmenovateli pracovní síla	B.4	SML	%	ČSÚ	8,7	2012

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
14	Struktura uchazečů o zaměstnání	Struktura uchazečů o zaměstnání sleduje počet uchazečů o zaměstnání z řad absolventů a počet uchazečů o zaměstnání ve věku 50 a více let	B.4	SML	počet	ÚP	194	2012
15	Index stáří	Index stáří představuje podíl obyvatel starších 65 let vůči počtu obyvatel ve věku 0 - 14 let (v %)	B.3; B.4	SML	%	ČSÚ	107,9	2011
16	Kapacity poskytovatelů sociálních služeb	Počet míst v jednotlivých zařízeních:						
		- domovy pro seniory	B.4	SML	počet míst	MPSV	202	29.4.2014
		- domovy pro osoby se zdravotním postižením	B.4	SML	počet míst	MPSV	72	29.4.2014
		- azylové domy	B.4	SML	počet míst	MPSV	59	29.4.2014
		- chráněné bydlení	B.4	SML	počet míst	MPSV	82	29.4.2014
		- centra denních služeb	B.4	SML	počet míst	MPSV	157	29.4.2014
		- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	B.4	SML	počet míst	MPSV	195	29.4.2014
		- sociální rehabilitace	B.4	SML	počet míst	MPSV	196	29.4.2014
17	Úroveň kriminality (trestné činnosti) na území města	Poměr roční zjištěné kriminality (trestné činy)	B.6	SML	index (meziroční tempo růstu)	ČSÚ (Policie ČR, Městská policie)	0,0738	2013

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
18	Stav dobrovolnictví v sociální oblasti na území města	Podíl obyvatel ve věku do 70 let zapojených do dobrovolnických aktivit v rámci sdružení Dobromysl, AMIKUS, SEV Divizna	B.8	SML	počet	Dobromysl, AMIKUS, SEV Divizna	zavést	2015
19	Zábory zemědělského půdního fondu	Trvalé roční zábory ZPF (výměra v m2) a struktura záborů	C.2	SML	m2	MML	52369	2013
		- bytová výstavba	C.2	SML	m2	MML	13597	2013
		- průmyslová výstavba	C.2	SML	m2	MML	19207	2013
		- doprava a sítě	C.2	SML	m2	MML	1735	2013
		- vodní hospodářství	C.2	SML	m2	MML	224	2013
		- rekreace a sport	C.2	SML	m2	MML	11196	2013
		- zemědělské stavby	C.2	SML	m2	MML	291	2013
- ostatní	C.2	SML	m2	MML	6119	2013		
20	Recyklace, regenerace a kompostování odpadů	Podíl odpadů využitých na recyklaci, regeneraci a kompostování z celkové roční produkce odpadů						
		Podíl odpadů využitých na recyklaci - papír, sklo, plasty, tetrapack, kovy	C.3	SML	%	MML	26	2013
		Podíl odpadů využitých ke kompostování (bioodpad)	C.3	SML	%	MML	3	2013
21	Překročení imisních limitů	Překročení hodinových IL pro Nox	C.3	SML	hodinový limit pro NOX	ČHMÚ	0	2013

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
		Překročení hodinových IL pro SO2	C.3	SML	hodinový limit pro SO2	ČHMÚ	0	2013
		Počet nedovolených překročení 24-hodinové koncentrace 50µg/m3 za rok u PM12	C.3	SML	limit pro PM12	ČHMÚ	0	2013
22	Kvalita vodních toků	Kvalita vodních toků na území města na základě klasifikace jakosti vody dle ČSN 75 7221						
		Lužická Nisa	C.3	SML	třída	Povodí Labe	3	2011 - 2012
		Doubský potok	C.3	SML	třída	Povodí Labe	3	2011 - 2012
		Harcovský potok	C.3	SML	třída	Povodí Labe	2	2011 - 2012
		Janovodolský potok	C.3	SML	třída	Povodí Labe	5	2011 - 2012
23	Hluková zátěž obyvatel	Počet obyvatel zasažených hlukem v jednotlivých pásmech Ldvn, celková imise hluku, k celkovému počtu obyvatel						
		50-54 dB	C.3	SML	%	Ministerstvo zdravotnictví	26	2012
		55-59 dB	C.3	SML	%	Ministerstvo zdravotnictví	35	2012
		60-64 dB	C.3	SML	%	Ministerstvo zdravotnictví	14	2012

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
		65-69 dB	C.3	SML	%	Ministerstvo zdravotnictví	8	2012
		70-74 dB	C.3	SML	%	Ministerstvo zdravotnictví	2	2012
		≥75 dB	C.3	SML	%	Ministerstvo zdravotnictví	0	2012
24	Dostupnost veřejných prostor	Poměr obyvatel bydlících ve vzdálenosti větší 300 m od vybraných veřejných prostranství	C.8; D.1	SML	%	MML	zavést	2015
25	Počet přepravených osob MHD	Data za zóny Liberec a Jablonec nad Nisou (index - meziroční srovnání) autobusy i tramvaje	D.1	SML	index	DPMLJ	1,00	2012/2011
		Počet a finanční náklady aktivit ročně zrealizovaných za účelem zkvalitňování dopravní obslužnosti						
		- investice do zvýšení bezpečnosti cestujících a řidičů	D.4	SML	Kč	DPMLJ	502 000	2013
		- revize jízdních řádů 1x ročně	D.4	SML	ANO/NE	DPMLJ	ANO	2013
		- investice do informování a odbavování cestujících MHD	D.4	SML	Kč	DPMLJ	2 136 000	2013
26	Zkvalitňování dopravní obslužnosti	- investice do obnovy vozového parku (nákup nových autobusů, tramvají a repase tramvají)	D.4	SML	Kč	DPMLJ	44 527 000	2013

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
27	Úroveň rekonstrukce či modernizace dopravní infrastruktury	Délka ročně rekonstruovaných či modernizovacích silnic, místních komunikací a kolejové infrastruktury	D.7	SML	m	DPMLJ, MML, ŘSD, Krajský úřad Libereckého kraje	10 521	2013
28	Zvyšování atraktivity MHD	Náklady na opravu a údržbu zastávek MHD a čekáren v majetku DPMLJ	D.7	SML	Kč	DPMLJ	2 795 000	2013
29	Míra napojení na kanalizaci s koncovou ČOV	Podíl obyvatel napojených na ČOV a kanalizaci na celkovém počtu obyvatel	D.7	SML	%	MML	84,43	2013
30	Využívání obnovitelných zdrojů	Počet plynofikovaných autobusů MHD	D.4, D.9	SML	počet	SML	31	2012
		Počet stanic LPG na území města	D.4, D.9	SML	počet	SML	1	2012
31	Surovinové a energetické úspory budov v majetku města	Počet budov se surovinovými a energetickými úsporami vzniklými realizací úsporných opatření u objektů v majetku města	D.9	SML	%	MML	zavést	2015
32	Implementace strategického řízení města	<i>Monitoring strategie rozvoje města</i>	<i>E.1</i>	SML	1x/rok	MML	zavést	2015
		<i>Aktualizace strategie rozvoje města</i>	<i>E.1</i>	SML	1x/rok	MML	zavést	2015
		<i>Monitoring naplňování akčního plánu 2x ročně, k 30.6. a 30.12. z hlediska propojení s rozpočtem města</i>	<i>E.1</i>	SML	2x/rok	MML	zavést	2015
		<i>Předložení návrhu akčního plánu radě města v září, aby byly propojeny požadavky s přípravou rozpočtu SML</i>	<i>E.1</i>	SML	1x/2 roky	MML	zavést	2015
		<i>Předložení akčního plánu zastupitelstvu města po schválení rozpočtu (v prvním čtvrtletí roku)</i>	<i>E.1</i>	SML	1x/2 roky	MML	zavést	2015

č.	Indikátor	Vysvětlení-popis indikátoru	Cíl/opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Hodnota	Rok
33	Promítnutí strategie (cílů, opatření, aktivit) do rozpočtu města	Podíl aktivit realizovaných z rozpočtu SML neuvedených v akčním plánu	E.1	SML	vznik AP, průběžně, min. 1x/rok	MML	zavést	2015
34	Spokojenost občanů s místním společenstvím	Úroveň spokojenosti občanů (obecně a s ohledem na různé rysy fungování obce) měřená dotazníkovým šetřením.	B.6; E.1	SML	% (1x/2 roky)	dotazníkové šetření	zavést	2015
35	Příspěvek neziskovým organizacím z rozpočtu města	Neinvestiční transfery obecně prospěšným organizacím, občanským sdružením, neziskovým organizacím, církvím a náboženským společnostem	E.1	SML	Kč	MML	16 335 514,00	2013
36	Zapojování občanů do rozhodování o budoucnosti města-aktivní občanství	Podíl aktivně zapojených občanů do diskuzí, veřejných besed a projednávání, anket a dotazníkových šetření (podíl na počtu obyvatel ve věku 15 - 80 let)	E.2	SML	% (1x/2 roky)	MML	zavést	2015
37	Vytvoření, naplnění a vyhodnocování "nástrojů na řízení kvality výkonu veřejné správy SML"	Benchmarking, MA21 a Zdravé město, projektové řízení orientované na dotační tituly mimo rozpočet SML aj.	E.3	SML	vznik, průběžně, min. 1x/rok	MML	zavést	2015
	<i>Implementace místní Agendy 21</i>	<i>Naplňování Plánu zlepšování MA21 za daný rok</i>	<i>E.3</i>	<i>SML</i>	<i>1x/rok (ANO/NE)</i>	<i>MML</i>	<i>ANO</i>	<i>2013</i>
	<i>Implementace projektového řízení</i>	<i>Počet projektů v projektovém řízení vedené projektovou kanceláří</i>	<i>E.3</i>	<i>SML</i>	<i>1x/rok</i>	<i>MML</i>	<i>zavést</i>	<i>2015</i>
	<i>Implementace strategie rozvoje</i>	<i>Naplňování Akčního plánu</i>	<i>E.3</i>	<i>SML</i>	<i>1x/2 roky (% plnění)</i>	<i>MML</i>	<i>zavést</i>	<i>2015</i>

5.6 Analýza vazeb

Již v úvodu tohoto dokumentu byly představeny některé nedostatky ve strategii rozvoje města schválené na období 2007 - 2020, které si aktuální znění strategického plánu klade za cíl odstranit, proto bylo ke tvorbě aktualizované strategie přistupováno odlišně.

V samotném procesu aktualizace představoval největší změnu metodický postup zpracování, kdy byl zvolen projektový přístup, kombinovaný způsob expertní a komunitní. Vzhledem k projektovému přístupu byla respektována Metodika pro tvorbu veřejných strategií (MF ČR) a metodika strategického plánování a řízení Zdravých měst (NSZM ČR). Byla nastavena nová organizační struktura, vznikla Komise pro rozvoj a strategické plánování, projektový tým strategie, tým pro publicitu, manažer strategie a koordinátor strategie, vzniklo oddělení rozvojové koncepce v rámci odboru strategického rozvoje a dotací. Významnou změnou bylo větší zapojení veřejnosti do celého procesu tvorby koncepce. Vzhledem k tomuto kroku byl také vypracován Plán spolupráce a komunikace, pro komunikaci s veřejností byly využívány služby koordinátora komunikace s veřejností, společnosti Agora CE.

Nově je důraz kladen na implementaci strategie. Strategie schválená na období 2007 – 2020 nebyla provázaná s rozpočtovým výhledem a rozpočtem, což chce aktualizována verze strategického plánu změnit prostřednictvím akčních plánů schvalovaných na jeden nebo dva roky. Významným implementačním prvkem strategie rozvoje města také bude nově Integrovaný plán rozvoje území pro Liberec a Jablonec nad Nisou. Pro potřeby monitoringu byl větší důraz kladen na vhodné indikátory. Větší pozornost byla také v celém procesu věnována uplatňování zásad udržitelného rozvoje. Tedy cílem je, aby byl rozvoj města realizován tak, aby byl vyvážený z hlediska sociálního, ekonomického a environmentálního a nebyl prováděn na úkor budoucích generací.

Také je nově více zdůrazněná provázanost strategického plánování rozvoje města a územního plánování. Protože v době zahájení tvorby nového územního plánu byla schválená Strategie rozvoje statutárního města Liberec 2007 - 2020, byl tento dokument podkladem pro tvorbu nového územního plánu, kdy bylo nutné především znát záměry využití území. Při aktualizaci strategie rozvoje města se naopak využívaly územně analytické podklady z prosince roku 2012 a byly respektovány závěry z konceptu nového územního plánu a poté návrhu územního plánu. Externí zpracovatel územního plánu i odbor hlavního architekta byl zapojen nejen do pracovních skupin na jednotlivá témata, ale i do tzv. zainteresovaných osob (konzultantů z řad veřejnosti).

V samotné návrhové části strategického plánu lze za největší rozdíl označit důraz na koncepční řízení rozvoje města, který je spojen s tvorbou či průběžnou aktualizací sektorových strategií a dalších koncepčních materiálů. Ke změnám došlo ve struktuře dokumentu, respektive v obsahu strategických cílů, kdy například cestovní ruch byl z cíle Přitažlivé město přeřazen do cíle Konkurenceschopná ekonomika a podnikání, veřejná prostranství a brownfields byla nově přiřazena k problematice životního prostředí. Kultura, sport a volnočasové aktivity byly přeřazeny z cíle Přitažlivé město do Kvality života. Rozvoj občanské společnosti není zařazen do problematiky sociálního rozvoje a zdraví, ale do oblasti veřejné správy. Veřejná správa spolu s občanskou společností a územní spoluprací představuje nově samostatný strategický cíl. Větší důraz průřezově je kladen na spolupráci, komunikaci a osvětu všech aktérů, veřejnosti, atd. Překryvy témat v rámci jednotlivých strategických a specifických cílů představuje následující tabulka.

ASRSML 2014 - 2020		Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2007 - 2020																									
		EKONOMICKÝ ROZVOJ					SOCIÁLNÍ ROZVOJ A ZDRAVÍ				DOSTUPNOST A MOBILITA				PŘÍTAŽLIVÉ MĚSTO							ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ					
		A.1	A.2	A.3	A.4	A.5	B.1.	B.2.	B.3.	B.4.	C.1.	C.2.	C.3.	C.4.	D.1.	D.2.	D.3.	D.4.	D.5.	D.6.	D.7.	E.1.	E.2.	E.3.	E.4.	E.5.	E.6.
KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA A PODNIKÁNÍ	A1		■																								
	A2	■																									
	A3			■																							
	A4		■				■																				
	A5														■												
	A6												■			■		■									
	A7																										
KVALITA ŽIVOTA	B1						■												■								
	B2		■				■																				
	B3						■																				
	B4								■	■																	
	B5																										
	B6																				■						
	B7															■		■									

Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2007 - 2020

ASRSML 2014 - 2020		A. EKONOMICKÝ ROZVOJ					B. SOCIÁLNÍ ROZVOJ A ZDRAVÍ				C. DOSTUPNOST A MOBILITA				D. PŘITAŽLIVÉ MĚSTO							E. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ						
		A.1	A.2	A.3	A.4	A.5	B.1	B.2	B.3	B.4	C.1	C.2	C.3	C.4	D.1	D.2	D.3	D.4	D.5	D.6	D.7	E.1	E.2	E.3	E.4	E.5	E.6	
		ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VE- ŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ	C1																									
C2																												
C3																												
C4																												
C5																												
C6																												
UDRŽITELNÁ MOBILITA A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	D1																											
	D2																											
	D3																											
	D4																											
	D5																											
	D6																											
	D7																											
	D8																											
VEŘEJNÁ SPRÁVA A OBČANSKÁ SPOLEČ- NOST, ÚZEMNÍ SPO- LUPRÁCE	E1																											
	E2																											
	E3																											
	E4																											

Legenda:

Strategie rozvoje SML 2007 - 2020	
Konkurenceschopný podnikatelský sektor	A.1
Podpora spolupráce místních partnerů, podniků, akademické sféry zejména TUL, veřejné správy, vznik a podpora klastrů	A.2.
Zapojení města do projektů výzkumu, vývoje, transferu technologií, podpora znalostní ekonomiky	A.3.
Vytváření jednotných a vyvážených strategií a systémů v oblasti informační společnosti	A.4.
Zapojení města do mezinárodních projektů	A.5.
Lepší zaměstnanost prostřednictvím kvalitnějšího vzdělávání a odborné přípravy	B.1.
Podpora sociálního začlenění a rovných příležitostí pro všechny ve všech oblastech života	B.2.
Podpora rozvoje občanské společnosti	B.3.
Akční plán zdraví	B.4.
Koordinace různých druhů dopravy a sladění dopravního plánování	C.1.
Podpora zklidňování dopravy v obydlé zástavbě, minimalizace vlivu dokončených staveb na jednotlivé složky ŽP, veřejné zdraví a zvýšení bezpečnosti	C.2.
Podpora rozvoje MHD, cyklistické dopravy a pěší dopravy	C.3.
Údržba, rozvoj a dostupnost technické infrastruktury a inženýrských sítí	C.4.
Oživení opuštěných průmyslových zón a obnova veřejných prostranství, revitalizace centra města	D.1.
Zvýšení využití potenciálu území posílením infrastruktury pro cestovní ruch	D.2.
Investice do moderních, efektivních a dostupných služeb přístupných po internetu	D.3.
Aktivní kulturní politika	D.4.
Zajištění kvalitní infrastruktury pro počáteční vzdělávání	D.5.
zvyšování efektivnosti a transparentnosti veřejné správy	D.6.
zvyšování bezpečnosti, péče o zdraví a o bydlení	D.7.
Zvyšování kvality všech složek ŽP a zdraví obyvatel města (ovzduší, kvality odpadních vod, zdrojů pitné vody,, ...)	E.1.
Péče o krajinu, přírodní a krajinný potenciál	E.2.
Podpora ekologického vzdělávání a ekopovědomí obyvatel	E.3.
Prevence a minimalizace environmentálních rizik způsobených lidskou činností	E.4.
Podpora tvorby databází, pasportů a plánů rozvoje a ochrany ŽP	E.5.
Efektivní hospodaření s energetickými zdroji	E.6.

Aktualizace strategie rozvoje SML 2014 - 2020	
Zlepšení spolupráce a komunikace mezi městem, podnikatelským sektorem, vzdělávacími a vědecko-výzkumnými institucemi	A1
Rozvíjení a kultivace podnikatelského prostředí	A2
Posílení role infrastruktury pro vědu, výzkum a inovace pro zajištění poznatků vědy a výzkumu v podnicích	A3
Přizpůsobení vzdělávacího systému potřebám trhu práce	A4
Management cestovního ruchu	A5
Vytvoření příznivých podmínek pro turisty a návštěvníky města	A6
Posílení destinačního marketingu a propagace města jako turistického cíle	A7
Zajištění kvalitní infrastruktury pro vzdělávání	B1
Podpora spolupráce klíčových aktérů v systému vzdělávání	B2
Zajištění celoživotního vzdělávání pro širokou veřejnost	B3
Zajištění podmínek pro budování a udržení kvalitní a dostupné sítě zdravotních a sociálních služeb	B4
Zajištění podmínek pro kvalitní bydlení	B5
Zvýšení bezpečnosti obyvatel města a posílení prevence kriminality	B6
Podpora kultury, sportu a volnočasových aktivit a zlepšení spolupráce a partnerství mezi městem a kulturními, sportovními a volnočasovými organizacemi	B7
Koncepční řízení péče o městskou zeleň	C1
Podpora přírodních procesů a ochrana biodiverzity	C2
Prevence a minimalizace rizik ve všech složkách životního prostředí	C3
Zvýšení ekogramotnosti všech cílových skupin obyvatel a jejich zapojení do péče o životní prostředí	C4
Spolupráce a partnerství s okolními obcemi v oblasti ochrany životního prostředí	C5
Budování a využívání veřejných prostranství jako míst funkčních, živých, příjemných a bezpečných	C6
Zajištění komplexního dopravního plánování a spolupráce s vlastníky a správci infrastruktury pro zajištění optimální dopravní dostupnosti, prostupnosti a obslužnosti pro všechny - dopravní dostupnost pracovních míst, služeb, bydlení, míst pro odpočinek a rekreaci a atraktivit cestovního ruchu pro všechny cílové skupiny	D1
Vytvoření podmínek pro dopravní bezpečnost a bezbariérovost dopravy pro všechny	D2
Zlepšení podmínek pro nemotorovou dopravu	D3
Preference udržitelných forem mobility	D4
Minimalizace negativních vlivů dopravy na životní prostředí, zdraví obyvatel, stabilitu ekosystémů v krajině a dopravní infrastrukturu při přípravě i realizaci projektů obnovy a rozvoje dopravní infrastruktury	D5
Koncepční řízení rozvoje a koncepční koordinace realizace všech inženýrských a dopravních sítí	D6
Obnova, udržitelný rozvoj, dostupnost, spolehlivost a bezpečnost inženýrských sítí	D7
Efektivní hospodaření s energiemi	D8

Aktualizace strategie rozvoje SML 2014 - 2020	
Koncepční řízení udržitelného rozvoje města za účelem zvyšování kvality života jeho obyvatel a zvyšování kvality veřejných služeb	E1
Posílení důvěryhodnosti veřejného sektoru navenek, stálé zlepšování úrovně a kultury veřejné správy	E2
Zvyšování hodnoty veřejné služby pro klienty	E3
Územní spolupráce	E4

Základní pojmy

Strategický dokument	Jakýkoliv dokument stanovující vizi, cíle nebo opatření ve stanovené oblasti. Strategickým dokumentem může být strategie, koncepce, akční plán, rozvojový plán apod.
Strategický plán	Strategický plán je synonymem veřejné strategie. Tento pojem se obvykle používá ve vztahu k rozvoji území (např. strategický plán rozvoje města, kraje).
Sektorová koncepce	Koncepce zabývající se příslušným sektorem (oblastí) např. koncepce rozvoje cestovního ruchu.
Vize	Popis žádoucího budoucího stavu, kterého chceme prostřednictvím realizace strategie dosáhnout. Jedná se o dopad naplnění globálního cíle. Vztahuje se na strategii jako celek. K naplnění vize by mělo dojít ve střednědobém či dlouhodobém horizontu (což nemusí být bezprostředně po ukončení realizace strategie).
Globální cíl	Konkretizovaný (jasný a srozumitelný) popis budoucího stavu, jehož prostřednictvím bude naplněna stanovená vize. Jedná se o souhrn výsledků a dopadů strategických cílů. Vztahuje se na strategii jako celek. Podobně jako u vize by mělo dojít k naplnění globálního cíle ve střednědobém či dlouhodobém horizontu (což nemusí být ihned po ukončení realizace strategie).
Strategický cíl	Popis budoucího stavu v jednotlivých dílčích oblastech řešeného problému, jejichž prostřednictvím bude naplněn globální cíl. Jedná se o souhrn výsledků a dopadů příslušných specifických cílů. Každý strategický cíl se vztahuje k určité části strategie. K naplnění strategických cílů by mělo dojít na konci realizace strategie, případně v krátkodobém až střednědobém horizontu.
Specifický cíl	Popis výstupů konkrétních opatření a aktivit, případně popis žádoucího cílového stavu. Každý specifický cíl se vztahuje k danému strategickému cíli. K naplnění specifických cílů dochází v návaznosti na realizaci konkrétních aktivit v průběhu realizace strategie. Na konci realizace strategie jsou naplněny všechny specifické cíle.

Opatření	Nástroj implementace strategie, jehož prostřednictvím jsou naplňovány jednotlivé cíle. Opatření může mít podobu legislativních změn, programů nebo projektů, investic a finančních nástrojů, poskytování informací, vzdělávání apod.
Implementace	Realizace opatření (programů, projektů, aktivit apod.) a plnění cílů stanovených strategickým dokumentem
Indikátor	Kvantifikovaný cíl, respektive měřítko stavu plnění cíle nebo realizace aktivity. Indikátory slouží pro sledování (monitorování) průběhu a výsledku realizace strategie (programu, projektu).
Projekt	Projekt je dočasné úsilí s cílem vytvořit unikátní produkt, službu nebo výsledek. Projekt má jasný cíl, začátek a konec.
Zainteresovaná osoba/strana	Jakákoliv osoba, skupina osob nebo instituce, která má zájem na tvorbě nebo implementaci vytvářené strategie, protože by mohla být tvorbou nebo implementací strategie potenciálně ovlivněna (dotčena, zasažena) nebo může tvorbu, schválení nebo implementaci strategie ovlivnit.

Seznam zkratek

ANNOLK	Asociace nestátních neziskových organizací Libereckého kraje
ČD	České dráhy
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
CHOPAV	Chráněná oblast přirozené akumulace vod
ČOV	Čistička odpadních vod
CR	Cestovní ruch
ČSÚ	Český statistický úřad
DPMLJ	Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou
EIS	Ekonomický informační systém
ERN	Euroregion Nisa
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
HDP	Hrubý domácí produkt
IAD	Individuální automobilová doprava
ICT	Informační a komunikační technologie
IDOL	Integrovaný dopravní systém Libereckého kraje
IDS	Integrovaný dopravní systém
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
ITI	Integrované územní investice
ITS	Inteligentní dopravní systémy
IZS	Integrovaný záchranný systém
KNL	Krajská nemocnice Liberec
KPSS	Komunitní plán sociálních služeb
KRSP	Komise pro rozvoj a strategické plánování
LIS	Liberecká IS
LK	Liberecký kraj
MIC	Městské informační centrum
MML	Magistrát města Liberec
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MSP	Malé a střední podniky
MZE	Ministerstvo zemědělství ČR
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR
NN	Nízké napětí
NNO	Nestátní neziskové organizace

OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP	Operační program
OPPIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OSN	Organizace spojených národů
PPP	Public Private Partnership
PTS	Projektový tým strategie
PZ	Průmyslová zóna
RES	Registr ekonomických subjektů
RR	Radioreléové (spoje)
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SML	Statutární město Liberec
SMO	Svaz měst a obcí
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SSZ	Světelné signalizační značení
SÚ	Stavební úřad
SVS	Severočeská vodárenská společnost
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty
TAČR	Technologická agentura ČR
TUL	Technická univerzita Liberec
UNDP	Rozvojový program OSN
ÚP	Úřad práce
ÚSES	Územní systém ekologické stability
VKP	Významný krajinný prvek
VN	Vysoké napětí
VZ	Veřejné zakázky
ZZO	Zřízené a založené organizace

PS 1 Podnikání, věda, výzkum, inovace

Ing. Petr Bernát	Czechinvest
Ing. Libuše Fouňová	Clutex
RNDr. Zdeněk Kadlas	ARR, spol. s r.o.
Ing. Luboš Kos	Magna Exteriors & Interiors (Bohemia) s.r.o.
Ing. Petr Mach	DENSO AIR SYSTEMS CZECH, s.r.o.
Ing. Jaroslav Makovička	Attest, s.r.o.
Mgr. Jan Marek	VUTS a.s.
Miloslav Masopust	Elmarco, s.r.o.
Mgr. Květa Morávková	ANNOLK; zastupitelka
Doc. Dr. Ing. Pavel Němeček	Technická univerzita Liberec
Ing. Hana Polmová	Úřad práce Liberec
Ing. Pavlína Prášilová Ph.D.	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
Ing. Martin Procházka	Okresní hospodářská komora Liberec
doc. Ing. Jozefína Simová, Ph.D.	Technická univerzita Liberec
Ing. Petr Sluka	Business for Breakfast
Ivana Sulovská	Centrum Kašpar, o.s.
Mgr. Jiří Šolc	Náměstek primátorky pro ekonomiku, majetek a systémovou integraci
Ing. Dana Štefanová	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
Ivona Valnohová	Centrum Kašpar, o.s.
Ing. Vladimíra Žďárská	Regioinfo, s.r.o.

PS 2 Sociální oblast, zdraví, bezpečnost, bydlení

MUDr. Kateřina Absolonová	zastupitelka
Veronika Bakešová	Bílý kruh bezpečí
Mgr. Helena Čerňovská	Osadní výbor Pilínkov
Eva Chlupáčová	MML; odbor sociální péče
Jaroslava Dušková	občan
Pavel Franc	Policie ČR
Ing. Lubor Franců	MML, odbor hlavního architekta
Lenka Halamová	Sarema Liberec, s.r.o.
Mgr. Radek Hanzl	Středisko Naděje Liberec
PhDr. Jana Horáková	FOKUS Liberec, o.s.
Vlasta Jelínková	občan
Šárka Jirošová	MOST K NADĚJI, o.s.
Bc. Tereza Jiroudková	MOST K NADĚJI, o.s.
Mgr. Michal Kopecký	občan
Mgr. Ladislav Krajčík	Městská policie Liberec (ředitel)
Ivana Kvapilová	občan
Radka Kyzlíková	občan
PhDr. Božena Lányová	Dětský diagnostický ústav
Ing. Jiří Lauerman	občan
Iva Löfflerová	občan
Hana Musilová	Oblastní charita Liberec
Anna Olšova	Regionální organizace tělesně postižených
Robert Prade	Návrat, o.p.s
Ing. Pavlína Prášilová Ph.D.	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
Mgr. Vladimír Ptáček	Jedličkův ústav, p.o.
Ing. Marie RISOVÁ	Hospicová péče sv. Zdislavy, o.p.s.
Bc. Vladimíra Řáhová	Domov pro mentálně postižené v Liberci – Harcově, o.p.s.
DiS. František Sehoř	Oblastní charita Liberec
Bc. Jiří Simeth (Lucie Zobač)	MOST K NADĚJI, o.s.
Kamil Jan Svoboda	náměstek primátorky pro školství, kulturu a sociální péči
Petra Svobodová	občan
Ing. Dana Štefanová	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
MUDr. Věra Tučková	Krajská hygienická stanice Libereckého kraje
Jana Urbanová	Centrum zdravotní a sociální péče
Mgr. et Bc. Anna Vereščáková	Dětské centrum SLUNÍČKO Liberec, p.o.

Anna Zaplatílková	Bílý kruh bezpečí
Jana Žižková	Výbor pro školství, výchovu a vzdělávání

PS 3 Cestovní ruch

Mgr. Pavel Coufal	Science center IQpark Liberec
Mgr. Zuzana Košková	MML, odbor sportu a cestovního ruchu
Mgr. Jiří Křížek	Severočeské muzeum v Liberci
Pavčina Kuchtová	MML, odbor sportu a cestovního ruchu
Iva Löfflerová	občan
Martina Motshagen	občan
MVDr. David Nejedlo	ZOO Liberec
Ing. David Pastva	MML, odbor sportu a cestovního ruchu
Vladimír Pour (zástupce Ing. Lenka Pešková)	Compedium s.r.o.
Ing. Prášilová Pavčina Ph.D.	MML, odbor sportu a cestovního ruchu
Ing. Jiří Rutkovský	náměstek primátorky pro územní plánování
Ing. Dana Štefanová	MML; odbor sportu a cestovního ruchu
Robert Schiller	MML; komise pro partnerskou spolupráci a cestovní ruch
Kamila Urbánková	občan
Ing. Miloš Vajner	Centrum Babylon Liberec
Ing. Hana Vávrová	MML; odbor strategického rozvoje a dotací

PS 4 Vzdělávání

Mgr. Karel Bárta	Krajský úřad Libereckého kraje, odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
Margita Býmová	Centrum Kašpar, o.s.
Mgr. Radek Cíkl	Střední průmyslová škola stavební
Ondřej Červinka	Výbor pro školství, výchovu a vzdělávání; zastupitel
Ing. Martin Ditrich	Centrum vzdělanosti Libereckého kraje
Mgr. Bc. Jiří Dvořák	ZŠ Lesní
Andrea Gardoňová	Výbor pro školství, výchovu a vzdělávání
Mgr. Jaroslava Hajduková	ZŠ praktická
Ing. Aleš Kočí	ZOO - Divizna
Mgr. Roman Král	MML; odbor péče o občany (vedoucí)
Ivana Kvapilová	občan
Jana Matyášová	Centrum Kašpar, o.s.
Mgr. Květa Morávková	ANNOLK; zastupitelka
Ing. Jana Otavová	Národní institut pro další vzdělávání
Mgr. Jiří Paclt	ZŠ Doctrina

Ing. Vlastimil Pecka	ATTEST, s.r.o.
Ing. Pavlína Prášilová Ph.D.	MML, odbor strategického rozvoje a dotací
Mgr. Blanka Reindlová	ZŠ Liberec Husova
Mgr. Iveta Rejnartová	ZŠ Liberec, ul. 5. května
Kamil Jan Svoboda	náměstek primátorky pro školství, kulturu a sociální péči
Mgr. Libuše Šotolová	ZŠ Vrchlického
Ing. Dana Štefanová	MML, odbor strategického rozvoje a dotací

PS 5 Volný čas

Ing. Ondřej Červinka	zastupitel
Stanislav Doubrava	Naivní divadlo
Mgr. Antonín Ferdan	LOS - Liberecká občanská společnost, o.s.
Pavla Haidlová	Spolek přátel Ostašova
Mgr. Blanka Konvalinková	Krajská vědecká knihovna v Liberci
Pavlína Kuchtová	MML; odbor sportu a cestovního ruchu
Ivana Kvapilová	občan
Ladislav Ličík	podnikatel
Martina Motshagen	občan
Jana Pavlíková	Dům dětí a mládeže, Liberec
Mgr. Blanka Konvalinková	Krajská vědecká knihovna v Liberci
Ing. Pavlína Prášilová Ph.D.	MML, odbor strategického rozvoje a dotací
Vít Prymek	Divadlo F.X.Šaldy
Zuzana Rengerová	Centrum Kašpar, o.s.
Sobotková Renata	MML, odbor sportu a cestovního ruchu
Ing. Jitka Strasserová	MML, odbor péče o občany
Kamil Jan Svoboda	náměstek primátorky pro školství, kulturu a sociální péči
Ing. Dana Štefanová	MML, odbor strategického rozvoje a dotací
Ing. Zbyněk Štiller	FC Slovan Liberec
Ing. Karel Turpiš	Sportovní klub JEŠTĚD
Kamila Urbánková	občan
Květa Vinklátová	Nakladatelství KNIHY 555
Petr Vostřák	PKO Lidové sady

PS 6 Kvalitní veřejná správa

PhDr. Jaromír Baxa, Ph.D.	zastupitel
Ing. Jaroslav Bureš, MBA	Liberecká IS, a.s.
Ing. Jindřich Fadrhonc	tajemník MML
Pavel Felgr	občan
Pavla Haidlová	Spolek přátel Ostašova
Vlasta Jelínková	občan
Mgr. Pavel Kalous	MML; vedoucí odboru kancelář primátorky
Mgr. et Mgr. Ivan Langr	občan
Mgr. Ondřej Petrovský	Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor; zastupitel
Ing. Pavlína Prášilová Ph.D.	MML, odbor strategického rozvoje a dotací
Mgr. Jiří Šolc	náměstek primátorky pro ekonomiku, majetek a systémovou integraci
Ing. Dana Štefanová	MML, odbor strategického rozvoje a dotací

PS 7 Udržitelná mobilita

Pavel Bartoš	Policie ČR
Ing. Martin Čech	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
Ing. Jan Hejral	Valbek, spol. s r.o.
Ing. Petr Henych	občan
Ing. Milan Koloušek	Valbek, spol. s r.o.
Ing. Oldřich Lubojacký	občan
Ing. Miloš Matoušek	občan
Ing. Vladislav Rozsypal	MML; odbor hlavního architekta
Ing. Jiří Rutkovský	náměstek primátorky pro územní plánování, rozvoj města a dotace
Pavel Rychetský	MML; odbor dopravy
Ing. Dana Štefanová	MML, odbor strategického rozvoje a dotací
Zdeněk Vladař	SŽDC
Oskar Zappe	DPMLJ, a.s.

PS 8 Životní prostředí

Ing. Pavel Bernáth	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem
Ing. Jiří Bliml	Městské lesy Liberec, o.p.s.
Mgr. Lenka Čápková	Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec
Mgr. Jindřich Felcman	občan
Ing. Petr Grof	.A.S.A. Liberec s r.o.
Pavla Haidlová	Spolek přátel Ostašova
Mgr. Lukáš Jankovský	Teplárna Liberec, a.s.
Vlasta Jelínková	občan
Aleš Kočí	ZOO - Divizna
Bc. Jiří Kovačičin	MML; odbor správy veřejného majetku
Ing. Jana Kučerová Ph.D.	Odbor hygieny obecné a komunální
Ivana Kvapilová	občan
Iva Löfflerová	občan
Ing. Michal Machačný	Státní fond životního prostředí ČR
Jana Mejzrová	Správa CHKO Jizerské hory
Mgr. Květa Morávková	ANNOLK, zastupitelka
Ing. Pavlína Prášilová, Ph.D.	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
Drahomíra Stejskalová	občan
Mgr. Oldřich Šlambora	MML; odbor životního prostředí
Ing. Dana Štefanová	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
Bc. Dagmar Vízková	Naše Doubí o.s.

PS 9 Veřejný prostor

Ing. Lubor Franců	MML; odbor hlavního architekta
Pavla Haidlová	OS Spolek přátel Ostašov
Ing. Miloš Matoušek	občan
Mgr. Květa Morávková	ANNOLK; zastupitelka
Hana Musilová	občan
Ing. Pavlína Prášilová Ph.D.	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
Ing. Vladislav Rozsypal	MML; odbor hlavního architekta
Ing. Jiří Rutkovský	náměstek primátorky pro územní plánování, rozvoj města a dotace
Petra Rydygrová	MML; odbor hlavního architekta
Ing. Jitka Strasserová	MML; odbor péče o občany
Ing. Monika Šilarová	MML; odbor správy veřejného majetku
Ing. Dana Štefanová	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
Michaela Teplá	MML; odbor hlavního architekta
Ing. arch. Ivana Vitoušová	MML; odbor hlavního architekta
Bc. Dagmar Vízková	Naše Doubí o.s.

PS 10 Technická infrastruktura

Ing. Jaroslav Bureš, MBA	Liberecká IS, a.s.
Ing. Jindřich Fadrhonc	tajemník MML
Jan Fojtík	City Taxi Liberec, s.r.o.
Jana Janečková	LIPLASTEC, s.r.o.
Petr Keller	občan
Petr Kolomazník	MML; odbor hlavního architekta
Pavel Koudelka	občan
Radmila Kyselová	osadní výbor Pilínkov
Ludvík Lavička	DPMLJ, a.s.
Ing. Jiří Lenkvík	občan
David Novotný	MML; odbor správy veřejného majetku
Ing. Roman Petruch	Teplárna Liberec, a.s.
Ing. Josef Pilnáček	občan
Michal Šálek	MML; odbor hlavního architekta
Ing. Štefanová Dana	MML; odbor strategického rozvoje a dotací
Bc. Dagmar Vízková	Naše Doubí o.s.
Zdeněk Vladař	SŽDC
Bedřich Vyčítal	Teplárna Liberec, a.s.
Ing. Jan Zikeš	SVS a.s.